

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR HİZMETLERİ: ANTALYA
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Muhammet Mustafa PEPE

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Mayıs 2013

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR
HİZMETLERİ: ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÖRNEĞİ

Hazırlayan

Muhammet Mustafa PEPE

Danışman

Doç. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'na Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetleri: Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin Kaynakça'da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02/05/2013

Muhammet Mustafa PEPE

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı :Doç.Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Jüri Üyeleri :Doç.Dr. Hüseyin KOÇAK

: Yrd.Doç.Dr.Kerim ÇINAR

İmza

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Muhammet Mustafa PEPE'nin "**Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetleri: Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği**" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 02.05.2013 günü saat 09:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir

Prof.Dr.Selçuk AKÇAY
MÜDÜR

ÖZET

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR HİZMETLERİ: ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Muhammet Mustafa PEPE

**AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI**

Mayıs 2013

Danışman: Doç. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Spor başta gençler olmak üzere hemen her toplumsal kesimin, sağlıklı bedensel ve ruhsal bir yapıya kavuşmaları açısından son derece önemli bir aktivitedir. Bu nedenle spor hizmetleri kamu yönetimlerinin önemli hizmet alanlarından birisi olarak görülmektedir. Sporun geliştirilip yaygınlaştırılmasında yerel yönetimlerin önemi ve gerekliliği ortadadır. Büyükşehir belediyeleri, metropoliten alanlarda yaşayan halkın ve amatör spor kulüplerinin spor alanındaki faaliyetlerine güçleri oranında katkıda bulunmaktadır.

Bu çalışmada; sporun toplum hayatındaki önemi, Türkiye'deki kamu yönetimi örgütlerinin ve özellikle yerel yönetimlerin spora ilişkin görev ve sorumlulukları belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetleri incelenerek Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yaşayan hemşehrilerin, belediyenin spor hizmetlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri ile spor hizmetlerine dair beklentileri tespit edilmiştir. Buna göre yerel halkın Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetlerinden genel anlamda memnun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Büyükşehir Belediyeleri, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Spor Hizmetleri

ABSTRACT

SPORT SERVICES of METROPOLITAN MUNICIPALITIES: THE CASE of ANTALYA METROPOLITAN MUNICIPALITY

Muhammet Mustafa PEPE

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE of SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT of PUBLIC ADMINISTRATION**

May 2013

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ

Sport is a considerably important activity in terms of having a healthy physical and mental structure of every group of the society especially the young people. Therefore, sports services are regarded as one of the important service areas of public administrations. Importance and necessity of local administrations are obvious in development and dissemination of sports. Metropolitan municipalities contribute to sportive activities of the public residing in metropolitan areas and amateur sport clubs in proportion with their capacities.

In the present study; importance of sports in social life and sport-related duties and responsibilities of public administration organizations and especially local administrations in Turkey are determined. Furthermore, satisfaction levels relating to sport services of citizens living within the borders of Antalya Metropolitan and their expectations for sports services are also determined by examining sports services of Antalya Metropolitan Municipality. Accordingly, it is concluded that the local community is generally glad at sports services of Antalya Metropolitan Municipality.

Key Words: Local Governments, Metropolitan Municipalities, Antalya Metropolitan Municipality, Sports Services

ÖNSÖZ

Çalışmanın hazırlanması sırasında değerli görüş ve eleştirileri ile büyük katkıda bulunan, başta tez danışmanım Doç. Dr. Ethem Kadri PEKTAŞ olmak üzere, Doç. Dr. Ahmet Kemal BAYRAM, Doç. Dr. Mustafa FİŞNE ve Yrd. Doç. Dr. Kerim ÇINAR'a, Yüksek Lisans eğitimi süresince bana vermiş oldukları değerli katkılarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Muhammet Mustafa PEPE

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SPORUN TOPLUM HAYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

1. SPOR VE ÖNEMİ.....	4
1.1. SPORUN ORTAYA ÇIKIŞI.....	4
1.2. SPOR KAVRAMI VE ÇEŞİTLİ TANIMLARI	5
1.3. SPORUN ÖZELLİKLERİ	6
2. SPORUN İNSAN HAYATI BAKIMINDAN FAYDALARI.....	7
2.1. SPORUN FİZYOLOJİK VE BİYOLOJİK FAYDALARI.....	7
2.2. SPORUN SOSYOLOJİK FAYDALARI.....	8
2.3. SPORUN PSİKOLOJİK FAYDALARI	8

2.4. SPORUN EKONOMİK FAYDALARI	9
3. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE SPORUN GELİŞİMİ.....	9
3.1. SPORUN DÜNYADA GELİŞİMİ	9
3.2. SPORUN TÜRKİYE’DEKİ GELİŞİMİ	11
3.2.1. Cumhuriyet Öncesi Spor	11
3.2.2. Cumhuriyet Dönemi’nde Spor.....	12

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR HİZMETLERİ

1. KAMU HİZMETİ VE SPOR HİZMETİ KAVRAMLARI	15
1.1. KAMU HİZMETİ KAVRAMI.....	15
1.2. TÜRKİYE’DE BİR KAMU HİZMETİ OLARAK SPOR HİZMETLERİ	16
2. BAZI ÜLKELERDE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ	18
2.1. FRANSA’DA YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ.....	18
2.2. İNGİLTERE’DE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ	19
2.3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ’NDE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ	19
2.4. ALMANYA’DA YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ.....	20
3. KALKINMA PLANLARINDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ	20
3.1. İKİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI’NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1968-1972)	21
3.2. ÜÇÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI’NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1973-1977)	22
3.3. DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI’NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1979-1983)	23

3.4. BEŞİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1985-1989)	24
3.5. ALTINCI BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1990-1994)	25
3.6. YEDİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1996-2000)	25
3.7. SEKİZİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (2001-2005)	26
3.8. DOKUZUNCU KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (2007-2013)	27
4. TÜRKİYE'NİN İDARİ YAPISI VE SPOR HİZMETLERİ.....	27
4.1. MERKEZİ YÖNETİM VE GENEL ÖZELLİKLERİ	27
4.2. MERKEZİ YÖNETİMİN SPOR HİZMETLERİNİN TEMEL AKTÖRÜ OLARAK GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	28
4.3. YEREL YÖNETİMLER VE GENEL ÖZELLİKLERİ.....	31
4.4. TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN KISA TARİHÇESİ	34
4.4.1. Osmanlı Dönemi'nde Yerel Yönetimler.....	34
4.4.2. Cumhuriyet Dönemi'nde Yerel Yönetimler	36
4.5. YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİNİN YASAL DAYANAKLARI.....	37
4.5.1. 1982 Anayasası'nda Spor ve Spor Hizmetleri	38
4.5.2. BTGM ve GSGM Kanunlarında Spor ve Spor Hizmetleri.....	38
4.6. TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN SPORA İLİŞKİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI	40
4.6.1. İl Özel İdareleri ve Spor Hizmetleri	40
4.6.1.1. İl Özel İdaresinin Tanımı ve Organları	40
4.6.1.2. İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri.....	41

4.6.2. Köy Yönetimi ve Spor Hizmetleri.....	41
4.6.2.1. Köyün Tanımı ve Organları	42
4.6.2.2. Köy Hizmetleri.....	42
4.6.3. Belediyeler ve Spor Hizmetleri	43
4.6.3.1. Belediye Kavramı.....	43
4.6.3.2. Belediyenin Organları	43
4.6.3.3. Belediyenin Görev ve Sorumlulukları	44
4.6.4. Büyükşehir Belediyeleri ve Spora İlişkin Hizmetleri.....	45
4.6.4.1. Büyükşehir Belediyesinin Organları	47
4.6.4.2. Büyükşehir Belediyesinin Görev ve Sorumlulukları.....	47
4.6.4.3. Büyükşehir Belediyelerinde Kentsel Dönüşüm ve Spor	48
4.6.4.4. Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetleri.....	49
4.6.4.5. Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetlerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	50

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİ VE BU HİZMETLERE YÖNELİK HEMŞEHRİ MEMNUNİYETİ ARAŞTIRMASI

1. ANTALYA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	52
1.1. KISA TARİHÇE	52
1.2. COĞRAFİ KONUMU VE YAPISI.....	54
1.3. NÜFUSU.....	55
1.4. KENTLEŞME VE KONUT DURUMU	56
2. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE ÖRGÜTSEL YAPISI.	56

2.1. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN KISA TARİHÇESİ....	56
2.2. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN ÖRGÜTSEL YAPISI.	58
2.3. KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI	58
3. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİ .	61
3.1. AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE YÖNELİK FAALİYETLER	62
3.2. GENÇLERE VE ÇOCUKLARA YÖNELİK FAALİYETLER.....	63
3.3. ENGELLİ VATANDAŞLARA YÖNELİK FAALİYETLER	66
3.4. TÜM HEMŞEHRİLERE YÖNELİK FAALİYETLER	66
3.5. DİĞER SPORTİF FAALİYETLER	69
4. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİNE YÖNELİK MEMNUNİYET ARAŞTIRMASI	70
4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ.....	71
4.1.1. Araştırmanın Amacı	71
4.1.2. Araştırmanın Kapsamı	71
4.1.3. Araştırmanın Yöntemi.....	71
4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	72
4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	72
4.4. VERİLERİN ANALİZİ	72
4.5. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDE MEMNUNİYET UYGULAMASI	73
4.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	89
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	97
KAYNAKÇA	101
EKLER	108

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı	55
Tablo 2. Cinsiyet Dağılımı	73
Tablo 3. Yaş Dağılımı	73
Tablo 4. Eğitim Durumu	74
Tablo 5. Kaç Yıldır Antalya’da Yaşıyorsunuz?	74
Tablo 6. İkamet Ettiğiniz İlçe Belediyesi Hangisidir?	75
Tablo 7. Günümüzde, Kent İnsanı İçin Sportif Aktivite İhtiyacının Karşılanması Bir Problem Haline Gelmiştir.	76
Tablo 8. Antalya BŞB Halkın Boş Zamanlarını Spor Hizmetleri Sunarak Değerlendirme Konusunda Sorumluluk Taşımaktadır.	76
Tablo 9. Antalya BŞB’nin Hemşehrilere Sportif Hizmet Sunması Bu Belediyenin Saygınlığını Arttırır.	77
Tablo 10. Belediye-Halk Arasındaki İlişkilerin Geliştirilmesinde “Spor Hizmetlerinin” Önemli Olduğunu Düşünüyorum.	77
Tablo 11. Antalya BŞB Spor Hizmetlerini Götürürken Halkın İhtiyaç, Beklenti ve Taleplerini Göz Önünde Bulunduruyor.	78
Tablo 12. Spor Konusundaki İhtiyaç ve Beklentilerimi Antalya BŞB Yetkililerine İletebiliyorum.	78
Tablo 13. Antalya BŞB’nin Yapmış Olduğu Sportif Organizasyonlardan Zamanında Haberdar Oluyorum.	79
Tablo 14. Antalya BŞB’nin Semtlerde Yaptırmış Olduğu Spor Tesislerinden Yeterince Faydalanabiliyorum.	79
Tablo 15. Antalya İlindeki Spor Tesislerini Yeterli Buluyorum.	80
Tablo 16. Spor Tesislerini Kullanmak İstedimde Herhangi Bir Zorlukla Karşılaşmıyorum.	80
Tablo 17. Spor Tesislerinin Hijyen Durumunu Yeterli Buluyorum.	81

Tablo 18. Antalya BŞB'nin Spor Tesislerinin Açık Olduğu Zaman Dilimini Yeterli Buluyorum.	82
Tablo 19. Antalya BŞB'nin Spor Tesisleri Engelli Vatandaşlarımıza Özgü Hizmetler de Vermektedir.	82
Tablo 20. Spor Tesislerindeki Görevli Kişilerin Sportif Eğitim Alanında Yeterli Eğitim Aldığına İnanıyorum.....	83
Tablo 21. Antalya BŞB'ye Ait Sportif Tesislerin veya Rekreasyon Alanlarının İşletmesi Özelleştirilmelidir.	84
Tablo 22. Antalya BŞB'nin Semtinize Hangi Spor Tesisini Getirmesini Öncelikli Olarak İstersiniz?	84
Tablo 22/a. Birinci Önem Sırası.....	84
Tablo 22/b. İkinci Önem Sırası	85
Tablo 23. Sizce Antalya BŞB Spor Tesislerini Hangi Amaçla Açmalıdır?	86
Tablo 23/a. Birinci Önem Sırası.....	86
Tablo 23/b. İkinci Önem Sırası	86
Tablo 24. Şayet Spor Yapıyorsanız, Sportif Faaliyetlerinizi Daha Çok Hangi Tesislerde Sürdürüyorsunuz?	87
Tablo 25. Genel Anlamda Antalya BŞB'nin Spor Politikası ve Hizmetlerinden Ne Düzeyde Memnunsunuz?	88
Tablo 26. “Antalya BŞB'ye Ait Sportif Tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” ifadesine katılımcıların ikamet ettikleri belediyelere göre değerlendirilmesi. Çaprazlama	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Antalya İli Haritası	54
Şekil 2. Antalya BŞB'nin Örgüt Şeması.....	60
Şekil 3. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın Örgüt Şeması	61

KISALTMALAR DİZİNİ

- AB : Avrupa Birliği
- akt. : Aktaran
- BŞB : Büyükşehir Belediyesi
- C. : Cilt
- CHP : Cumhuriyet Halk Partisi
- BTGM: Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
- DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
- GSGM: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
- m. : Madde
- MHP : Milliyetçi Hareket Partisi
- M.Ö. : Milattan Önce
- M.S. : Milattan Sonra
- KHK : Kanun Hükmünde Kararname
- s. : Sayfa
- S. : Sayı
- T.C. : Türkiye Cumhuriyeti
- TİCİ : Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
- TOKİ : Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
- TSK : Türk Spor Kurumu
- vb. : Ve benzeri
- vd. : Ve diğerleri

GİRİŞ

İnsan bedeni yakından incelendiğinde; onun yaşam dinamiğini kontrol eden merkezi sinir sistemi, duyu organları, ömür boyu görev yapan kan pompası kalp, solunum, sindirim, boşaltım sistemleri, insan hareketliliğini ve becerilerini temsil eden iskelet ve kas sistemi gibi özel yetenekleri olan mükemmel bir varlık olduğu görülür. Dünyada ve Türkiye’de giderek kalabalıklaşan yetişkin nüfus, yoğun trafik, makineleşmenin getirdiği monoton çalışma ortamı, işsizlik, emeklilik, tembellik, televizyon ve bilgisayar başında geçen uzun saatler çağın ortak hastalığı olarak adlandırılabilir hareketlilik alışkanlık haline getirmektedir.

Modern hayat, günümüz insanına sayısız kolaylıklar sunmakta, fakat bir yandan da bu kolaylıklar insanın fizyolojik ve psikolojik durumunu olumsuz yönde etkilemektedir. İnsanların karşı karşıya kaldığı hareketsiz yaşam tarzı; hipertansiyon, iskelet ve kas sistemi bozuklukları, vücut kompozisyonu bozuklukları, kalp ve damar tıkanıklıkları gibi fiziksel bozukluklar yanında, sinir, stres, huzursuzluk gibi psikolojik bozuklukları da beraberinde getirmektedir. Spor, bu olumsuzlukları giderme noktasında bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır. Düzenli yapılan egzersiz; insanın fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı kalabilmesini sağlarken, aynı zamanda modern hayatın ortaya çıkardığı teknolojik kolaylıkların bir neticesi olarak hareketsizlik ve monotonluğa karşı bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır.

Belediyeler genel olarak halkın yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş halka en yakın yönetim birimleridir. 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. maddesinde belediyelere sporla ilgili; sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi vermek, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapmak ve gerekli desteği sağlamak, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül vermek görevleri verilmiştir.

Yerel yönetimler alanındaki bilimsel yayınlara bakıldığında, Türkiye’nin değişik illerinde halkın belediyelerin yaptırdığı sportif alanlar üzerine beklentileri ile alakalı çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Göküş ve Alptürker, 2011: 154).

Ancak Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin (BŞB) spor alanlarındaki hizmetleri ile ilgili çalışmaya pek rastlanmamıştır. Antalya ilinde yapılacak böyle bir araştırmanın halkın sportif alanlar ve faaliyetler konusunda beklentilerini belirlemek açısından önemlidir.

Bu tez çalışması, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetleri ve bu hizmetler konusunda halkın beklentilerinin incelenmesine yöneliktir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde spor kavramı, spora getirilen çeşitli tanımlamalar, sporun genel özellikleri ve sporun öneminden bahsedilmiş, sporun insan hayatı bakımından fizyolojik, sosyolojik, psikolojik ve ekonomik faydaları açıklanmış ve sporun Dünyadaki ve Türkiye'deki tarihsel gelişiminden bahsedilmiştir.

İkinci bölümde Türkiye'de büyükşehir belediyelerinin spor hizmetlerinden bahsedilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle kamu hizmeti kavramına değinilmiş, bir kamu hizmeti olarak karşımıza çıkan spor hizmetlerinin gerekliliği ve spor hizmetlerinin çeşitli yasal düzenlemelerde nasıl ele alındığı açıklanmıştır. Çalışma; farklı ülkelerdeki yerel yönetimlerin spor hizmeti anlayışını yansıtmaları bakımından Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya'da yürütülen spor hizmetleri ile desteklenmiştir. Daha sonra; Türkiye'de uygulamaya sunulan kalkınma planlarında spor hizmetlerinin ele alınış biçimi incelenmiş, Türkiye'nin merkezi yönetiminde spor hizmetlerinin temel aktörü olan Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın görev ve sorumlulukları irdelenmiştir. Yerel yönetimlerin sporla ilişkisi tespit edilirken; il özel idaresi, köy, belediye ve büyükşehir belediyesi kavramları açıklanmış; bu birimlerin organik yapıları ile genel anlamda görev ve sorumlulukları incelenmiş ve bu birimlerin spor hizmetleri ile ilişkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümü, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetlerinin ve bu hizmetlerden yararlanan yerel halkın memnuniyet düzeyinin belirlenmesine yöneliktir. Bu kapsamda; Antalya ilinin tarihi, coğrafi konumu, demografik özellikleri ile kentleşme ve konut durumu irdelenmiş ve Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin tarihi gelişimi ile örgütsel yapısı hakkında genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu spor

hizmetleri kategorize edilerek incelenmiş ve Antalya ilinde yaşayan hemşehrilerin, genel anlamda Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetlerinden memnuniyet düzeyini ölçmeye yönelik bir anket yapılarak, bu anket sonucunda ortaya çıkan veriler değerlendirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SPORUN TOPLUM HAYATINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

Bu bölümde; sporun tanımları, ortaya çıkışı, toplumsal olarak önemi ve yararları belirlenerek, sporun gelişimini etkileyen faktörler ve sporun dünyada ve Türkiye’deki gelişimi ele alınacaktır.

1. SPOR VE ÖNEMİ

1.1. SPORUN ORTAYA ÇIKIŞI

İnsanoğlunun ilk varoluş döneminden günümüze kadar olan dönemde görülen spor faaliyetleri her dönemde toplumlar üzerinde büyük etki yaratmıştır. İlk çağlardaki yaşam formunun bazı şekilleri, daha sonradan spor olgusunun doğuşuna neden olmuştur. Şöyle ki; ilk çağlarda insanoğlu doğada vahşi hayvanlardan korunabilmek için saklanmak, kaçmak ve koşmak zorundaydı. Dolayısıyla tarihin ilk koşuları insanoğlunun ayakta kalmak ve yaşamak için gerçekleştirdiği vahşi hayvanlardan kaçışı olarak nitelendirilebilir (İnal, 1998: 5).

Yine o dönemlerde insanoğlu yaşamını devam ettirebilmek için beslenmek zorundaydı. Bunun için gerek taşlar, gerek mızraklar, gerekse oklarla vahşi hayvanları öldürmek zorunda kaldı. Bunlar da kuşkusuz tarihin ilk “gülle atma”, “cirit atma” ve “ok atma” etkinlikleriydi. Diğer taraftan insanoğlu eşini seçmek veya eşini korumak için diğer insanlarla dövüşmek zorunda kaldı. Bunlar da bir bakıma tarihin ilk “güreş” ve “boks” etkinlikleri adı ile adlandırılabilir (Saltuk, 1995: 10).

İnsanların türlü faktörlerin etkisi altında kalmasıyla sürekli gelişim içinde olması, uzun süreli amaçsız olarak yapıldığı kabul edilen hareketlerin zamanla bilinçli olarak belirli amaçlara uygun olarak yapılmasıyla insanların beden ve ruh yapıları üzerine eğitici bir değer ve nitelik kazandırdığı ortaya çıkmıştır (İnal, 1998: 5).

1.2. SPOR KAVRAMI VE ÇEŞİTLİ TANIMLARI

Spor kelimesi dünyaya İngilizler tarafından yayılmasına ve tanıtılmasına rağmen İngiliz kökenli değildir (İnal, 1998:5). Spor kelimesi Latince “dağıtmak” anlamına gelen “disportare” veya “deportare” kelimelerinden doğmuştur. İngiltere’de ilk dönemlerde “disport” ya da “desport” olarak kullanılan bu kavram, 17. yüzyılda çok yaygın kullanımı neticesinde meydana gelen aşınmadan dolayı “sport” kelimesine dönüşmeye başlamıştır (Atasoy ve Kuter, 2005: 11).

Geçmişten günümüze insanların isteyerek veya istemeden katılımcısı olduğu spor, spor bilimciler tarafından değişik tanımlar getirilmiştir. Bu tanımlardan birine göre spor, fertlerin beden ve ruh gelişimlerini ve bu öğeler arasında koordinasyonu sağlayan bir bilimdir.

Bir başka tanımda spor, belirli kurallar altında hem ferdi hem de toplu olarak boş zaman geçirmek için veya mesleki faaliyet şeklinde yapılan sosyolojik, psikolojik ve fiziksel açıdan olumlu gelişmeler sağlayan kültürel bir olgudur (Çumralıgil ve Görücü, 2007: 3).

Bir diğer tanıma göre spor, ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı içinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirilerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştirirken, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur (İnal, 1998: 5).

Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere spor; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın temel unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, kişiliğinin oluşumunu ve karakter özelliklerinin gelişimini sağlamak ve kişiler arasında dayanışma, kaynaşma ve barışı sağlamak gibi amaçlarla yapılan faaliyetleri ifade eder.

1.3. SPORUN ÖZELLİKLERİ

Yukarıdaki tanımlar doğrultusunda sportif aktiviteler ve bu sportif aktiviteleri icra edenlere göre özellikleri de şöyle sıralanmaktadır:

- Spor bir yarışmadır: Spor, anlamı itibariyle bir ferdin ya da bir topluluğun yine bir ferde veya bir topluluğa karşı, zaman, ağırlık, mesafe ve/veya teknik beceri gibi ölçüleri kullanarak üstünlük sağlamaya çalıştıkları faaliyetlerdir.
- Spor bir reklam aracıdır: Modern anlamda spor; düzenlenen yerel, ulusal veya uluslararası sportif yarışma ve müsabakalarla alakalı toplumların bilgilendirilmesinde etkin bir reklam aracıdır.
- Spor bir meslektir: Performans-zirve sporu (beceri ve yetenek isteyen branşlarda elit seviyedeki sporcuların yaptığı sporlar) ile uğraşan kişilerin toplum içerisinde statü kazanmalarını ve o kişilerin maddi ve manevi ihtiyaçlarını karşılamalarını sağlayan bir meslektir (İnal, 1998: 14).
- Spor üretime katkı sağlar: Spor, performans-zirve sporu yapan kişilerin, zaman içerisinde yeni sportif materyallere ihtiyaç duymasını sağlayacaktır. Bu durum sportif malzemelerin üretimine ve toplumsal manada üretime katkı sağlamaktadır.
- Spor toplumsal iletişimi sağlar: Uluslararası platformda yapılan Avrupa Şampiyonaları, Dünya Şampiyonaları, Olimpiyat Oyunları gibi sportif faaliyetler toplumsal iletişimi sağlar.
- Spor bir seyir vasıtasıdır: Futbol, basketbol, hentbol gibi birçok sportif branşta toplumlara stadyumlar ve kapalı spor salonlarına veya televizyon başına çeken bir seyir vasıtasıdır.
- Spor bir politika aracıdır: Birçok ülkede ve o ülkelerin içindeki yerel ve özel yönetimler bünyesinde bulunan toplumsal bir politika aracıdır.
- Spor eğitim ve eğlence aracıdır: Katılımcılarını eğlendiren, aynı zamanda fizyolojik, psikolojik, sosyolojik gelişimlerini sağlayan eğitim aracıdır.
- Spor bir boş zaman faaliyetidir: Kitle sporu ile uğraşan insanlar için iş dışında kalan zamanlarda sağlıklı yaşamlarının devamlılığını sağlayan bir boş zaman faaliyetleridir.

- Spor bir bilim ve tekniktir: Toplumların sağlıklı yaşam düzeylerini arttırmaya yönelik spor pedagojisi, spor fizyolojisi, spor hukuku, spor psikolojisi ve spor ekonomisi gibi konuları içeren bir bilim ve tekniktir.
- Spor zevk ve estetikdir: İçerisinde estetik hareketleri içeren, uygulayıcısına ve izleyicisine zevk veren fiziksel aktivitedir.
- Spor kişiler arası ilişkileri artırır: Düzenlenen yerel ve ulusal sportif yarışmalar ve müsabakalar fertler arasındaki iletişimi ve ilişkileri artırır (İnal, 1998: 7).

2. SPORUN İNSAN HAYATI BAKIMINDAN FAYDALARI

Sporun insan hayatında birçok faydası vardır. Bunları 4 ana başlıkta toplamak mümkündür.

2.1. SPORUN FİZYOLOJİK VE BİYOLOJİK FAYDALARI

Sporun insan vücuduna fizyolojik ve biyolojik birçok yararı vardır. Bunlardan en önemlilerini şöyle sıralamak mümkündür:

- Daha enerjik bir organizma sağlar,
- Bedensel ve zihinsel yorgunluklara karşı direnci artırır,
- Kilo almayı önler, vücut yağ oranını düşürür,
- Bedensel işlerde, geç yorulmayı ve erken dinlenmeyi sağlar,
- İç salgı bezlerinin düzenli çalışmasını sağlar,
- Vücuttaki kılcal damar sayısını artırır,
- Kalp üzerinde olumlu etkilere yol açar (İnal, 1998: 19),
- Eklem genişliklerini artırır,
- Kandaki oksijen miktarını artırır,
- Hormon sisteminin daha düzenli çalışmasını sağlar (Ergen, 2003: 4-6).

2.2. SPORUN SOSYOLOJİK FAYDALARI

Sosyoloji, toplumsal yaşamın bir parçası olarak insanları, insanların oluşturduğu toplumsal grupları, toplumsal kurumları ve bunlar arasındaki ilişkileri inceleyen bilim dalıdır. Spor insanların toplumlaşmasını etkileyen faktörlerden bir tanesidir. Sporun insanın sosyalleşmesi üzerine faydaları şöyle sıralanabilir:

- Ferdin sosyalleşmesine katkıda bulunur,
- Farklı toplumların insanlarını kaynaştırır,
- Belirli amaçlara ulaşmada eğitsel bir araçtır,
- Grup çalışması ve fertler arasında karşılıklı dayanışma ve işbirliğini geliştirir,
- Fertlerin kurallara uymasını ve dürüst olma özelliklerini geliştirir,
- Her yaş, meslek ve cinsiyetten insanların boş zamanını değerlendirmesinde etkili bir araçtır (Özdiç, 2005: 77-84),
- Milletçe ihtiyaç duyulan karşılıklı sevgi ve saygı bağlarını kuvvetlendirir,
- Kötü alışkanlıklardan uzak tutar, toplum dışı fertleri topluma kazandırır,
- Kişilerin toplum içerisinde statü kazanmasını sağlar,
- Engelli insanları topluma kazandırır,
- Ülke insanının milli duygularının geliştirilmesine yardımcı olur,
- Bireyler ve toplumlar arasında hoşgörüyü artırır (İnal, 1998: 19).

2.3. SPORUN PSİKOLOJİK FAYDALARI

Spor sadece insanın bedensel sağlığını değil aynı zamanda ruh sağlığını da garanti altına alan bir süreç olması nedeniyle son yıllarda insan hayatına daha fazla yerleşmeye başlamıştır. Sporun psikolojik anlamda faydaları kısaca şöyle sıralanabilir:

- İradeyi kuvvetlendirir, zekâyı geliştirir,
- İnsanların çalışma ortamında yaşadıkları stres ve baskılardan kurtulmalarında bir araçtır,
- Kişiliği olumlu yönde geliştirir, mücadele ve dayanma gücünü artırır,
- Beklenmedik durumlarda anında karar verme özelliğini geliştirir,
- Sorumluluk bilinci oluşturur,

- İnsanın kendini yenilemesini sağlar (İnal, 1998: 21).

2.4. SPORUN EKONOMİK FAYDALARI

Bugünkü tanımıyla spor, katılımcılarının veya izleyicilerinin özellikleri fark etmeksizin toplumlara ekonomik anlamda birçok fayda sağlamaktadır. Bu faydalar şu şekilde sıralanabilir:

- Sportif aktiviteye katılan kişilerin araç, gereç ve malzeme ihtiyacından dolayı, kullanılacak malzemelerin üretilmesi ve satılmasından ekonomik getirim sağlar.
- Sportif aktiviteleri izlemeye gelen kişilerden maddi kazanç sağlar.
- İç ve dış turizme katkıda bulunur.
- İnsanların spora katkı sağlayacak harcamalara sevk eder.
- Yeni bir sanayi ve iş ortamı oluşturur ve ülke ekonomisine katkıda bulunur (İnal, 1998: 21).

3. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SPORUN GELİŞİMİ

Şüphesiz insanların yaşadıkları dönem, yer ve iklim koşulları yaptıkları aktiviteleri etkilemiştir. Dünyanın farklı coğrafya ve dönemlerinde spor aktiviteleri farklı nedenler sonucu ortaya çıkmış ve farklı spor türleri gelişmiştir. Bu nedenle çalışma kapsamında, farklı dönem ve coğrafi alanlardaki spor olayları incelenerek dünya sporu hakkında bilgi verilmeye çalışılacaktır.

3.1. SPORUN DÜNYADA GELİŞİMİ

Klasik Antikçağ'da Yunanlılar; gymnasionlar, palaestralar ve stadlarda koşma, atlama, disk ve mızrak atma ve pankreas güreş karşılaşmalarının yanı sıra top oyunları da oynamışlardır. Bu spor hareketlerinin nasıl yapıldıklarını Homeros'un "İlyada ve Odessa" adlı eserinden öğrenmekteyiz. Spor faaliyetleri için zaman yaratmaları ve bu spor faaliyetlerinin yapılması için gymnasionlar kurmaları sporu bugünkü anlamda yaptıklarının bir göstergesidir. Olympia'da Yunanlılar arasında her

dört yılda bir yapılan yarışmalar bugünkü spor olaylarının başlangıcı olarak kabul edilmektedir (İşcan, 1998: 12).

Ortaçağ, Büyük Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasının tarihi olan M.S. 395 ile başlar. İmparatorluğun yıkılmasının sebeplerinden biri Kavimler Göçü'nün başlamasıdır. Avrupa'da bağımsız olarak Roma İmparatorluğu varken Germanlar'ın, Vizigotlar'ın, Ostrogotlar'ın, Vandallar'ın ve Orta Asya'dan M.S. 50 yıllarında göç eden Hunlar'ın Roma topraklarına saldırmasıyla imparatorluk küçük devletçiklere bölünmüştür.

Kavimler Göçü'nü gerçekleştiren Hunlar bu çağda Orta Asya kültürünün bir parçası olan güreşi buraya taşımışlardır. Fransa, Almanya ve daha sonra İngiltere'de güreşin insanı kuvvetli kılmada etkisi anlaşılınca güreş benimsenmiştir. Göç sona erdiğinde savaşta yapılan kahramanlıklar unutulmasın diye tekrarlanan hareketler ve düzenlenen yarışmalar, Ortaçağ spor olaylarını meydana getirmiştir.

Ortaçağ Avrupası'nda binicilik ve eskrim, yapılan sporların başında gelmektedir. Şövalyeler bu alanlarda yarışmışlardır. Önceleri sportif amaçlarla yapılan bu yarışlar giderek düelloya dönüşmüş ve bunun sonucunda ölümler çoğalmıştır. Başlangıçta bugünkü tarife biraz uyan Ortaçağ spor hareketleri spor anlayışının dışına çıkınca, halk bu gibi hareketlerden etkilenerek kin ve nefret düşüncelerine sahip olmuş, toplumun birlik ve beraberliği bozulmuştur.

Dünya; 1789 olayları ile Yakınçağ'a girmiştir; seri üretim başlamış, insanlar da kendilerini bu hıza ayak uydurmaya zorlamıştır. İnsanlar girdikleri bu yeni hayatta spor hareketlerini de çağın gerektirdiği şekilde yapmaya çalışmışlardır. Kopuk kopuk seyreden spor olayları birbirinden farklı olaylar gibi Dünya toplumunu ayrı ayrı değil, aynı anda ilgilendiren bir olaylar bütünü haline gelmiştir (İşcan, 1998: 15).

Yakınçağ'da spordaki en önemli değişiklik kitle sporunun doğmasıdır. İnsanlar sporu barışçı amaçlarla kullanmaya başlamış; her ırk, din ve devletten insanlar spora yönelmiştir. Özgürlük ve hürriyet düşüncesinin yayılmasıyla 17. yüzyılda İngilizler spor oyunlarını yapmaya başlamışlardır. Fransa da benzer bir şekilde kilise ve krallığın baskısının azalmasıyla spora yönelmiştir. Almanya'da

gençler ülkeyi kurtarmak adına kuvvetli olmaya özen gösterip çalışmak için spor kulüpleri kurmuşlar, beden eğitimine özen göstermişlerdir. 18. ve 19. yüzyıllarda İsveç'te jimnastik salonları kurularak işin önemi üzerinde durulmuştur (Şentürk, 2003: 5).

Günümüzde spor, pek çok amaca aynı anda hitap edebilen, toplumları arkasından koşturan bir fenomen olarak karşımıza çıkmaktadır (Görücü, 2006: 343).

Sonuç olarak; insan topluluklarını millet yapan kültür unsurlarından biri olan spor, kişisel olduğu kadar sosyal bir olaydır. Yukarıda verilmeye çalışılan bilgiler doğrultusunda spor, insanların doğaya karşı başlattıkları hareket serilerinin çağlar içinde ve farklı coğrafyalardaki uygarlıkların meydana getirdikleri değişikliklerin disipline edilerek kuralları olan spor çeşitlerini oluşturmuştur. Bu sayede spor kavramına farklı uygarlıklar farklı kavramlar yükleyerek sporun tanımının günümüzdeki tanımına yaklaşmasını sağlamıştır.

3.2. SPORUN TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ

3.2.1. Cumhuriyet Öncesi Spor

Türk milletinin sosyal tarihi içinde oluşan spor tarihinin çağlar içindeki akışında, yaşadıkları ortam ve yaşadıkları bölgelerin iklim çeşitliliği Türklerin sosyoekonomik, kültürel hayatlarında ve spor olaylarında etkili olmuştur. Türkler, tarihin erken dönemlerinde Avrasya'nın bozkırlarında göçebe bir hayat sürdürmüşlerdir (Öngel, 2001: 260). Türklerde spor, savaşçı gücün etkisiyle ortaya çıkmış denilebilir, çünkü o zamanın şartlarında bedenlen güçlü askerlere ihtiyaç duyulmuştur (İşcan, 1988: 27). Türklerde spor çeşitleri yalnızca atıcılık, avcılık ve binicilik değildir. Milattan önceki devirlerden itibaren boks, dalgıçlık ve kayak sporlarının da Türk milletinin yaptığı sporlardan olduğu tespit edilmiştir. Bozkır düzeninde Türkler, toplumla devletin önde gelenlerini buluşturan, sosyal birlik ve düzen konularının gündeme geldiği, yemekli, yılda bir ya da yıl içinde periyodik olarak kurultay-festivaller düzenlemişlerdir (Öngel, 2001: 260).

Osmanlı Devleti tarih sahnesine çıkınca da Türk spor hareketleri ve olayları, değişik spor türlerinin eklenmesiyle Anadolu Türk insanının hayatında bir olgu olarak günümüze kadar gelmiştir. Kuruluş döneminde dağcılık, binicilik, kılıç sporları, avcılığın yanı sıra güreş ve ok atma sporları da Osmanlı spor örgütlerinde, kurallarıyla yapılan spor faaliyetleri haline gelmiştir. Daha sonraki asırlarda padişahların öncülük yaptıkları birçok spor faaliyetleri başkent İstanbul'da ve giderek yayılan bir biçimde taşrada yapılmaya başlanmıştır. Osmanlılar döneminde spor etkinliklerinin geliştirilmesi amacıyla Atmeydanı, Okmeydanı, Okçular Tekkesi, Pehlivanlar Tekkesi gibi spor alan ve mekânları yapılmıştır (Şentürk, 2003: 8).

Türk sporu 19. yüzyılın ikinci yarısından, Atatürk Dönemi'ne gelene kadar sarayın ilgisizliği yanında, toplumun değer yargılarının değişmesiyle de eski itibarı görememiştir. Galatasaray Sultanisi'nin açılmasıyla (1868) spor, çağdaş bir eğitim kurumuna kavuşmuştur. 1908 yılında Selim Sırrı Tarcan tarafından Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti adıyla bir spor örgütü kurulmuştur. Bu sayede hem amatör hem de profesyonel sporculuğa geçiş dönemi başlamıştır. Türkiye'de ilk yelken kulübü 1912, atıcılık kulübü 1913, voleybol kulübü 1919, basketbol kulübü 1920 ve atletizm kulübü 1922'de kurulmuştur. Türkiye'de ilk spor federasyonları futbol, atletik sporlar (atletizm, bisiklet, eskrim, tenis, yüzme, atıcılık ve binicilik) ve güreş (güreş, halter, boks) federasyonları adı altında oluşturularak faaliyete geçmiştir (Şentürk, 2003: 8).

3.2.2. Cumhuriyet Dönemi'nde Spor

Türk spor yönetimi Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze kadar önemli birtakım devrelerden geçmiştir. Sporun devletten bağımsız olarak merkezi bir teşkilata bağlanması ve muhtelif spor dallarının federasyonları kurularak teknik şartlarının tespiti ve uluslararası temas ve münasebetler için bunların merci gösterilmesi, ülke dâhilinde bazı spor mıntıkları teşkili gibi işler Cumhuriyet'le birlikte başlamıştır (Üçışık, 1988: 145).

Türkiye'de, bugünkü anlamda sportif teşkilatlanmanın ilk adımının, 1903 yılında "İstanbul Futbol Birliği" adıyla, İngilizler ve Osmanlı tabiiyetindeki Rum ve Ermenilerin oluşturdukları kulüplerin bir araya gelmesiyle atıldığı bilinmektedir. Bu

teşkilatlanmalar, gerek teşkilatları oluşturan kulüpleri gerekse kulüplerin oluşturdukları birliklerin yasal dayanakları bulunmaksızın meydana getirilmiş, bir anlamda “doğal teşkilatlanma” şeklinde yer almışlardır (Devecioğlu, 2010: 2).

Zamanla sporun Türk toplumunda yaygınlaşması, Türklerin yeni spor branşlarıyla uğraşmaya başlamaları ve spor kulüplerin kurulması gibi sebeplerden dolayı Türkiye’deki mevcut teşkilatlanmanın yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu düzenlemeler sonucu Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) 1922 yılında kurulmuştur (Fişek, 1998: 144). TİCİ bu dönemde 1924 yılında Paris’te yapılacak olimpiyat oyunlarına katılabilmek için, oyunlarda ülkemizi temsil edecek spor branşlarında federasyonlar kurmuş, bunların ilgili uluslararası federasyonlarına üyelik başvurularını yapmıştır (Devecioğlu, 2010: 2).

Özerk bir yapı olan TİCİ’den Türk Spor Kurumu’na (TSK) geçiş, sporda devletin müdahalesini ve doğrudan yetkisini getirmiştir. Türkiye’de sporun ulusal ve bilimsel esaslara göre yayılmasını ve gelişmesini sağlamayı ve Türk sporunu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmeyi amaç edinen TSK (1936–1938) dönemi, Türkiye’de sporda kulüplerin federatif yönetiminden, sporda devlet yönetimine geçişin “ara rejimi” ve yarı-resmi bir spor örgütü olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye’de spor, ilk kez 1937 yılında Türk Spor Kurumu (TSK) döneminde hükümet programlarına girmiş, ancak II. Dünya Savaşı’nın olumsuz etkilerinden dolayı 1947 yılına kadar hükümet programlarında yer almamıştır (Gök ve Sunay, 2010: 8).

1938 yılında 3530 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu” ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (BTGM) kurulmuş; böylece spor yönetimi, merkezi yönetimin teşkilatlanmasına dahil olmuştur. Türkiye’de devletin kanunlarda, hükümet programlarında, bütçe, kararname ve planlarında spora destek vermesi ve spor politikalarının bu belgelerde yer almasıyla birlikte, ilk olarak sporda devlet yönetimi 3530 sayılı kanun ile gerçekleşmiştir (Gök ve Sunay, 2010: 7).

BTGM, 29.05.1942 tarihli ve 4235 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu’na Ek Kanun” ile kuruluş kanunu değiştirilerek Milli Eğitim Bakanlığı’na, 06.05.1960

tarihli ve 7474 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu’na Ek Kanun” ile tekrar başbakanlığa bağlanmıştır.

Spor işlerinin ilk kez bakanlık düzeyinde ele alınması 1969’da Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kurulmasıyla gerçekleşmiştir. 03.10.1969 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulmuş, 06.02.1970 tarihli ve 3/707 sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi’yle BTGM bu bakanlığa bağlı kuruluş statüsü kazanmıştır (Çumralıgil ve Görücü, 2007: 37).

1982 Anayasası’nda ise ilk kez spora yer verilmiş, böylece ülkemizde ilk kez spor ve sporcu Anayasa’nın teminatı altına alınmıştır. Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nce yönetilen Türk sporu 14.12.1983 tarihinde de 179 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer almıştır. 1986 yılında 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü olan adı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. 1989 yılında Başbakanlık Devlet Bakanlığı’na bağlanması nedeniyle adı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)” olmuştur (İnal, 1998: 19; Devecioğlu, 2010: 2).

03.06.2011 tarihinde 638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlanmış ve ismi Spor Genel Müdürlüğü olarak değişmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR HİZMETLERİ

Dört ana başlıktan oluşan bu bölümde kamu hizmeti kavramı ve bir kamu hizmeti türü olarak spor hizmeti kavramı birinci ana başlıkta; Türkiye'nin idari teşkilatlanması ve bu teşkilat içerisinde, özellikle yerel yönetimler kapsamında sporun yeri ve önemi ikinci ana başlıkta; kalkınma planlarında yerel yönetimlerin spor hizmetlerinin ele alınışı üçüncü ana başlıkta; Fransa, İngiltere, ABD ve Almanya'da yerel yönetimler kapsamında yürütülen spor hizmetlerinin genel görünümü dördüncü ana başlıkta incelenecektir.

1. KAMU HİZMETİ VE SPOR HİZMETİ KAVRAMLARI

1.1. KAMU HİZMETİ KAVRAMI

Kamu hizmeti kavramı, ülkemizde yönetim bilimcilerin ve kamu hukukçularının net bir tanım getiremediği, muğlak bir kavram olmakla beraber en yetkin tanımlamaya göre, “devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin gözetim ve denetimleri altında genel, kolektif ihtiyaçları karşılamak ve kamu yararını sağlamak için kamuya sunulmuş sürekli ve düzenli faaliyetleri”ni ifade eder (Onar, 1966: 1). Bir başka tanıma göre kamu hizmeti; siyasal organlar tarafından kamuya yararlı olarak kabul edilen, bir kamu kuruluşunun ya kendisi ya da yakın denetimi ve gözetimi altında özel kesim tarafından yürütülen faaliyetlerdir (Ulusoy, 2004: 29). Kavramın kurucularından Duguit'e göre; karşılıklı toplumsal bağımlılığın gerçekleşmesi ve gelişmesi için kaçınılmaz ve niteliği gereği tam olarak gerçekleştirilebilmesi ancak yönetici gücün devreye girmesiyle mümkün olması nedeniyle yönetenlerce sağlanması, düzenlenmesi ve denetlenmesi gereken faaliyetlerdir (Karahanoğulları, 2002: 32). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere kamu hizmeti, bizzat devlet tarafından yürütülebildiği gibi, devletin gözetim ve denetimi altında özel kuruluşlar tarafından da yürütülebilmektedir.

Kamu hizmetleri çeşitli yöntemlerle ve örgütlenmelerle yerine getirilmektedir. Bu örgütlenmeler, kamu hizmetlerinin konusuna ve niteliğine göre değişmektedir. Başlangıçta devlet, daha çok iç ve dış güvenliğin sağlanmasına yönelik “klasik” kamu hizmetlerini yerine getirirken, zaman içinde soyut bir hürriyet anlayışının insan hayatı için garanti olmadığı görüşünden hareket etmiştir. Bu bağlamda haberleşme, ulaşım, eğitim, sağlık, sosyal konut ve çevre koruma gibi diğer sosyal ve ekonomik nitelikli hizmetler de devlet tarafından yüklenilmiştir (Toprak, 2006: 3).

1.2. TÜRKİYE’DE BİR KAMU HİZMETİ OLARAK SPOR HİZMETLERİ

Sporun ortaya çıkışı, sporun temelinde yatan yenme ve başarıma gibi insan içgüdüsünün fiziki, zihni ve ruhi hareketler bütünü olduğu ve tarihsel gelişimi daha önceki bölümde ifade edilmiştir.

Literatüre bakıldığında İnal’ın sporu ikiye ayırdığı görülmektedir. Bunlar zirve ve kitle sporudur (İnal, 1998: 14). Zirve sporu “beceri ve yetenek isteyen branşlarda elit seviyedeki sporcuların yaptığı sporlar” olarak tanımlanırken, kitle sporu ise “her yaş kesiminden insan tarafından yeterli organizasyon malzeme ve uygun çevre ortamı yaratılarak yapılan sportif faaliyetler” olarak tanımlanmıştır. Yani kitle sporunun asıl amacı genç ihtiyar her kesimin spor ile sağlıklı yaşamasının sağlanmasıdır.

1982 Anayasası’nın 58. maddesiyle gençliğin korunması hüküm altına alınmıştır. Buna göre; “Devlet, istiklal ve Cumhuriyet’in emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları paralelinde ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı gaye edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri almakla mükelleftir. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almak durumundadır.” Belirtilen yönde alınacak tedbirlerin birisi de sporun geliştirilmesinden ve her yaşta kimseleri boş zamanlarını değerlendirmek itibarıyla spora çekmekten geçmektedir. Bu nedenle “Sporun geliştirilmesi” başlığını taşıyan 59. maddede de “devlet, her

yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun geniş kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” hükmüne yer verilmiştir (Özdemir, 1999: 140-141).

Belediyeler halkın spor ihtiyacını karşılamada önemli sorumluluklar üstlenmişlerdir. 1982 Anayasası'nın 59. maddesinde belirtilen “devlet” kavramı ile belediyelere anayasal sorumluluklar verilmiştir. Çünkü devletin yerel düzeyde temsilcilerinden birisi de belediyedir. Bunun yanında çeşitli kanunlarda belediyelere sporla ilgili görevler verilmiştir (Ramazanoğlu, 2003: 159).

Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin “a” bendinde belediyelere gençlik ve spor hizmetlerini yapma ve yaptırma yükümlülüğü verilmiştir.

İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6. maddesinin “a” bendine göre il özel idareleri, il sınırları içinde gençlik ve spor hizmetlerini yapmakla görevlendirilmiştir.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin “m” bendine göre ise, büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarının arasında; “spor yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek” görevleri verilmiştir.

Bu kanun maddelerinden anlaşılacağı üzere, Anayasa'nın “sporu kitlelere yaymak” ifadesine uygun olarak yukarıda belirtilen kanunlar, belediyeleri oyun, spor alanları yapmak ve gerekli altyapıyı hazırlamakla yükümlü kılmaktadır.

“Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”un 26. maddesine göre; “Belediyeler, kent planlarını hazırlarken, spor tesislerine tahsis edecekleri yerlerin tespitinde, il veya ilçe danışma kurulu ile Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün görüş ve teklifini esas alırlar. Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün muvafakati olmaksızın, nazım imar planlarının spor tesisleri ile ilgili kısımları üzerinde değişiklik yapılamaz. Toplu

konutlar, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, eğitim kurumları ile fabrika projelerine spor alanı ve tesis kurulması zorunludur.” (Çumralıgil ve Görücü, 2007: 46).

Literatürde belirtilen kanun maddeleri ve Anayasa’da belirtilen ideal Türk insanı profilinin oluşturulmasında sporun öneminden bahsedilmektedir. İdeal Türk insanı profilinin oluşturulması doğrultusunda belediyeler ve Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri birbirleri ile koordineli bir biçimde çalışmalarını gerektiği görülmektedir.

2. BAZI ÜLKELERDE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ

Türkiye’de yerel yönetimlerin yürüttüğü spor hizmetlerini daha sağlıklı değerlendirebilmek için; gelişmiş ülkelerin spor hizmetlerini hangi düzeyde yürüttükleri, ülkelerin genel spor hizmetlerinde yerel yönetimlere düşen ağırlığın ne olduğu ve yerel yönetimlerin hizmetlerinin kapsamı gibi hususları göz önünde bulundurmak gerekir. Bunun için bu bölümde; Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya’nın yerel yönetimler bazında spor hizmetlerine genel bir değerlendirme getirilecektir.

2.1. FRANSA’DA YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ

Fransa’da bir kamu hizmeti olarak uygulanacak olan spor hizmetleri, yerel düzeydeki fiili iş birliği, yerel yönetimde yer alan kamu yetkilileri ile spor kuruluşları arasında ortaklaşa belirlenmektedir. Fransa’da spora ve sporcuların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yerel makamların desteği de bulunmaktadır. Bu destek, özellikle spor tesislerine ve kuruluşlarına sağlanmaktadır (İnci, 2011: 69). Fransa’da yerel yönetimlerin gençlik ve spor hizmetlerini ana hatlarıyla şu şekilde sıralamak mümkündür: Yerel seviyede gösterilen sportif hizmetlerin koordineli bir şekilde yürütülmesini sağlamak, spor ve açık hava faaliyetlerine katılımı azamî seviyede tutmak ve ilgi uyandırmak (Doğar, 1997: 164), spor tesisleri yapmak, sportif ve kültürel faaliyetler düzenlemek, sporcu eğitimi ve sporcunun yetiştirilmesine katkı sağlamak (Koçak, 2008: 140), spor tesislerinin bakımını sağlamak ve sportif

faaliyetlerini desteklemek, kamu yararı sağlayan sporcuların ihtiyacını karşılamak, spor derneklerine maddi destek sağlamak (Gök ve Sunay, 2010: 16).

2.2. İNGİLTERE'DE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ

İngiltere'de yerel halkın hemen hemen tüm ihtiyaçları yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır. Yerel yönetimlerin görevleri arasında eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, çevre sağlığı, tüketicinin korunması, konut, park vb. hizmetleri saymak mümkündür (Koçak, 2008: 144-145). İngiltere'deki yerel yönetimlerin spor ve gençlik hizmetlerini şu şekilde belirtebiliriz: Her türlü spor tesisi yapımı, tiyatro, müze, galeri, kütüphane, park, bahçelerin yapımı, bakımı gibi hizmetleri sunmak, spor ve kamu sağlığı konularında kendi görev alanlarına giren işleri yapmak (İnanç ve Ünal, 2006: 133), açık oyun alanları, yüzme havuzları ve spor merkezleri açmak, yerel seviyede, gönüllük esasına dayalı olarak, spora katılmanın esasını teşkil eden mahalli spor kulüpleri; futbol, kriket, tenis, bowling, kano ve yelken gibi faaliyetler için gerekli tesislerin önemli bir kısmını yapar ve yönetirler (Doğar, 1997: 160-161).

2.3. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ

Amerika Birleşik Devletleri'nde belediyeler, spor hizmetlerini park ve rekreasyon birimleriyle yürütmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk belediye rekreasyon ve oyun alanları birimi 1904 yılında Los Angeles'ta kurulmuştur. 1947 yılında park ve rekreasyon birimleri birleştirilerek hem spor yapma imkanları hem de organizasyon faaliyetlerinin koordinasyonu sağlanmıştır. Bugün 390 ayrı rekreasyon merkezinde milyonlarca insana spor hizmeti verilmektedir (Sivrikaya, 2009: 17).

Örneğin Los Angeles'ta şehrin spor ve rekreasyon ihtiyaçları, öncelik sıraları, şehrin bölgelerine göre ayrı ayrı planlama birimi tarafından bilimsel araştırmalarla tespit edilip komisyona sunulur. Şehirdeki parklar, çocuk bahçeleri, oyun alanları, rekreasyon merkezleri, havuzlar, tarihi ve kültürel bina ve alanlar, plajlar, doğal alanlar, çocuk bakım merkezleri, yemek, gençlik ve spor programları ve golf kursları bu birimin sorumluluk alanındadır. Yaptığı çalışmalarla özellikle çocuklara doğru

alışkanlıklar kazandırarak eğitime ve halk sağlığına katkıda bulunmaktadır (Sivrikaya, 2009: 17).

3 milyon nüfuslu San Diego Belediyesi, park ve rekreasyon birimi ile spor hizmetlerini yürütmektedir. San Diego şehrinde, insanların yaş, meslek ve diğer sosyal özelliklerine göre düzenlenmiş rekreasyon programları ve her türlü spor imkanı sunan çok büyük parklar vardır. 200.000 m²'ye yakın açık alan, 13 yüzme havuzu ve 45 rekreasyon merkezinde çalışan yüzlerce profesyonel ve binlerce gönüllü ile hizmet verilmektedir. Verilecek hizmetler ile ilgili standartlar oluşturulmuştur. Örneğin, yüzme havuzları her 3 km çapında alana ve 50.000 kişinin oturduğu bölgelere göre planlanmaktadır (Sivrikaya, 2009: 18).

2.4. ALMANYA'DA YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİ

Federal düzeyde üst düzey sporlar için sorumluluk Federal İçişleri Bakanlığı'na aittir. Bu bakanlık, federal yönetim içinde ve eyaletlerle ilgili spor faaliyetlerini koordine eder. Genel anlamda spor faaliyetleri ve halkın katıldığı sportif aktivitelerin teşviki ve sponsorluğu eyalet valilerine aittir. Yerel yöneticiler temelde kitle ve rekreasyonel spor hizmetlerinden sorumludur (İnci, 2011: 43). Yerel yönetimlere; spor tesis ve alanları, rekreasyon alanları, yüzme havuzları yapımı ve amatör spor kulüplerini desteklemek vb. gibi spora ilişkin görevler öngörülmüştür (Yeter ve Koçtemir, 1997: 49).

Belediyelerin özerk yerel yönetim görevlerinden birisini beden eğitimi ve spor alanlarındaki hizmetleri oluşturmaktadır. Belediyeler güçleri oranında büyük, küçük çeşitli spor tesislerini ya doğrudan yapmakta, ya da dernekler, birlikler ve kulüplere yardım ederek bu tür tesislerin yapılmasını özendirilmektedir (Yalçındağ: 1989, 60).

3. KALKINMA PLANLARINDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ

Öztürk'e göre, kamu yönetiminin en gelişmiş örgütü devlettir. Her devletin amacı, kendi toplumunun iktisadi refahını yükseltmektir. Devlet ulusal sınırlar

içerisinde yaşayan bir topluluğun ortak nitelikteki ihtiyaçlarını karşılar; genel menfaatlerini gözetir, korur ve temsil eder (Öztürk, 1997: 34-36).

Devlet, kalkınma planlarıyla milli tasarrufu arttırmak, yatırımları toplum yararına, gerektirdiği önceliklerle yönlendirmek ve iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı gerçekleştirmek üzere çalışmalarda bulunmuştur. Bu planlar doğrultusunda spor ilk kez, İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer almıştır.

Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesinin temel unsuru olan sporun, toplumumuzun tüm kesimlerine düzenli spor yapma alışkanlığı kazandırmak suretiyle yaygınlaştırılması, sporun ve spor altyapısının bütün dallar itibarıyla ülke genelinde dengeli dağılımı, sporcu ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderilmesi, tesis sayılarının artırılması ve rasyonel kullanılması sağlanacaktır (DPT, 2001: 92).

3.1. İKİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1968-1972)

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, temel ilkeler başlığı altında, sıhhatli ve sağlam bir kuşak yetiştirilmesinde sporun ana eğitim araçları arasında kabul edileceği belirtilmiş; ayrıca spor yapabilecek kişileri seyirci olarak kalma vaziyetinden kurtarıp, aktif spor faaliyetlerine katılması gerektiği, beden ve ruh sağlığının gelişimine yardım edebilecek imkânların oluşturulacağı belirtilmiştir.

Bununla beraber spor kulüplerinin amatör spor dallarındaki faaliyetlerinin teşvik edilerek geniş tabana yayılıp spora daha fazla kişinin aktif olarak katılımı hedeflenmiştir. Güreş, atıcılık, okçuluk ve binicilik gibi geleneksel spor dallarının destekleneceği, spor tesislerinin çeşitli spor dallarına göre dağılımındaki dengesizliklerin giderileceği belirtilmiştir.

Uygulanacak politikalar üç ana başlık altında sıralanmıştır. Organizasyon başlığı altında, spora dair sorunların çözümünde kuvvetli "idarenin" gerekliliği belirtilmekle beraber, Beden Terbiyesi Kanunu'nun çözüme dair çeşitli yetkiler getirmesine rağmen istenilen başarının sağlanamaması üzerinde durulmuştur. Sorunun çözümü doğrudan doğruya sorumlu kuruluşun yetki ve sorumluluklarının

dengelenerek, bunları olumlu yönde kullanacak imkânlarla sahip kılınmasına ve spor alanında sorumluluk taşıyan diğer kamu ve özel kuruluşlar ile aralarındaki ilişkilerin iyi yönde düzenlenmesine bağlanmıştır.

Bu anlayışa uygun olarak Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü yeniden düzenlenerek, spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, programların yürütülmesi, tesislere gereken ilginin gösterilmesi, yeterli bir şekilde teşkilatlanması sağlanacaktır. Sporun geliştirilmesinde sorumlu olacak kuruluş ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında sıkı bir iş birliği kurulması hedeflenerek, faaliyetlerin halk, okul ve üniversite çapında yapılabilecek sporlara yöneltilmesi sağlanacaktır. Bu işbirliği sonucunda, spor öğretmenlerinin sayı ve nitelikçe yetiştirilmesi amaçlanıp, okul dışında kalan gençliği beden ve ruh sağlığı gelişimi için spor yapmaya özendirilecektir.

Yatırımların dağılımı ve spor tesisleri başlığı altında şu ifadelere yer verilmiştir: Spor yatırımlarına ayrılacak kaynaklar; bölgeler, spor dalları ve hizmet sağlayacakları gruplar arasında dengeli dağılım sağlayacak bir öncelikler sırası ile kullanılacaktır. Çevrenin özelliğine uygun çeşitlilikte çok sayıda seyirci barındıran tesislerin yanında, çeşitli spor dallarının gelişmesine ve spor yapanların sayısının artırılmasına imkân verecek ve gençliğin boş vakitlerini değerlendirmesi amacıyla küçük semt tesislerinin kurulmasına önem verilecektir. Spor kulüpleri başlığında ise; spor kulübü faaliyetlerinin birden fazla spor dalına yönelmesi teşvik edilerek, kulüplerin sosyal ve kültürel alanlarda çalışmalar yapmasına yardım edilecektir (DPT, 1968: 192-195).

3.2. ÜÇÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1973-1977)

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'na genel hatlarıyla bakmak gerekirse: İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde spor tesislerinin yurt düzeyinde dağılımını tespit etmek üzere bir envanter çalışması yapılarak, il bazında spor tesislerinin sayıları ve durumları ortaya konmuştur. Bu envanter sonuçlarına göre 1969 yılında Türkiye'de toplam olarak 1306 spor tesisi, 1.618 spor kulübü ve 50 bine yakın sporcu bulunmaktadır ve bu tesislerin meydana getirdiği seyirci kapasitesi 1,2

milyondur. Halk ve okul sporunun, amatör sporun geliştirilmesini öngören ve spor kulüplerinin faaliyetlerini düzenleyen ilke ve tedbirlerin getirilmesine rağmen, uygulamada sistemli bir çaba gösterilmemiştir. Ayrıca, planda halk ve okul sporunun yönlendirilmesi adına spor yatırımlarının etkili bir araç olarak kullanılacağı öngörülmüş, ancak bu dönemde yapılan yatırımların yarışmaya dönük seyircili spor tesislerine, özellikle Akdeniz Olimpiyat Tesisleri'ne ayrılması sonucu yatırımlardan beklenen yarar sağlanamamıştır.

Üçüncü döneme bakmak gerekirse: Ağırlık kazanacak olan konu, spor tesislerinin yapımı, spor yapma isteğinde olan herkese bu imkânı verecek şekilde gerçekleşmesi hedeflenmiştir. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca spor konusunda yetenekli elemanların yetiştirilmesi amaçlanarak; beden eğitimi öğretmeni, öğretim görevlisi, antrenör, spor yöneticisi ve sağlık uzmanı yetiştirilmesine öncelik verilecektir. Spor tesislerinin yapımında çok yönlü kullanım esas alınacak, mevcut spor tesislerinden öncelikle geniş halk kitlelerinin, amatör sporcuların ve öğrencilerin yararlanması sağlanacaktır.

Ayrıca kulüplerin amatör faaliyetlerini arttırmaya yönelik tedbirler alınıp, spor kulüplerinin sosyal ve kültürel alanlarda da faaliyet göstermesi teşvik edilecektir (DPT, 1973: 789-794).

3.3. DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1979-1983)

Öncelikle Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda spor konusunda üçüncü plan dönemine dair değerlendirmeye yer verilmiştir. Bu döneme ait olan, beden eğitimi ve sporun toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına karşın, belirlenen hedeflere ulaşamamıştır. Dönem içinde yeterli gelişmeler sağlanamamış ve kitle sporuna dönük tesislerin yaygınlaşması sınırlı kalmıştır.

Temel alınacak ilke ve tedbirlere gelince; spor yatırımlarında, geniş halk kitlelerinin yararlandırılması konusuna ağırlık verilecektir. Bu amaçla, spor ve saha tesislerinin kurulmasında çok amaçlılık ilkesi göz önünde tutularak, bu tür yatırımların gençlerin yoğun olarak buldukları yükseköğretim kurumlarına

yönlendirilmesi sağlanacaktır. Eğitim kurumlarına ve kamu kuruluşlarına ait spor tesis ve salonları hizmet dışı zamanlarda açık tutulacak, okul içi ve okul dışı gençlerin yararlanması sağlanacaktır. Toplu işyerlerinde ve yerleşim merkezlerinde spor merkezlerinin kurulması ve her yaştaki bireylerin faydalanacağı şekilde düzenlemeler yapılması hedeflenmiştir (DPT, 1979: 287-288).

Dikkat çekici bir noktada ise; açık spor sahası ve tesislerinin yapımına ağırlık verilmesi bu tesislerden elde edilen faydanın daha verimli olabilmesi için düzenlemelere gidileceği öngörülmüştür. Diğer bir nokta ise; özellikle kamuya ait olan açık semt saha ve tesislerinin hizmet dışı zamanlarda ve belli bir program dâhilinde spor yapmak isteyenlerin hizmetine açılmasındaki “beden terbiyesi” çalışmalarının yetersizliği ifade edilmiştir. Bu yetersizliği ortadan kaldırmak amacıyla; illerde bölge müdürlükleri, kamu kuruluşları, özel idare ve belediyelerle koordinasyon sağlanarak semt saha ve tesislerin yaptırılması çalışmalarının başlangıç aşamasında olduğu belirtilmiştir (Çoban, 1996: 17-18).

3.4. BEŞİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1985-1989)

Plan dâhilinde; sağlıklı beden ve ruh gelişiminde, beden eğitimi ve sporun önemi belirtilerek, beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporların teşvik edilmesi esas alınmıştır. Sporun semtlere ve köylere yayılabilmesi için basit, ekonomik tesisler, özel idare ve belediyelerin işbirliği ve katkılarıyla gerçekleştirilecektir. Kamunun yanında, özel sektör tarafından da spor tesislerinin yapılması teşvik edilecektir. Kitle sporuna ehemmiyet verilecek ve bunun için gerekli şartlar hazırlanacak ve spor tesisleri süratle tamamlanacak ve yaygınlaştırılacaktır. Şehir imar planlarının hazırlanışında spor alanlarına ve yeşil sahalara ağırlık verilecek, mevcut planlarda bu maksatla tahsis edilmiş yerlerden süratle istifade edilebilmesi için gerekli çalışmalar yapılacak ve uygulanacaktır (DPT, 1985: 155).

3.5. ALTINCI BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1990-1994)

Sağlıklı bir nesil yetiştirilmesinde beden eğitimi ve spor temel eğitim araçlarından kabul edilecek, beden ve ruh sağlığını geliştirmek gayesiyle sporun günlük faaliyetler içine girmesi için her yaştaki kişilerin seyirci durumundan kurtarılarak aktif spor yapmalarını sağlayan imkânlar artırılacaktır.

Amatör sporda uluslararası seviyede başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesi ve desteklenmesine önem verilecektir. Şehir imar planlarının hazırlanmasında yeşil alan, spor tesisleri ve çocuk oyun alanları için kişi başına düşen alan büyüklüğünün gelişmiş ülkeler standartlarına uygun olması sağlanacaktır.

Spor yapmak isteyen herkese açık olmak kaidesiyle, düşük maliyetli ve basit spor tesislerinin yerel yönetimlerin de katkıları ile semtlere ve köylere kadar yaygınlaştırılması çalışmalarına devam edilecektir. Beden eğitimi ve spor alanında, eğitim, sağlık, bilim ve teknolojideki yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verilecektir. Spor tesisleri çok yönlü kullanılabilir şekilde yapılacak ve bütün tesislerin tam kapasiteyle kullanılmasını sağlayacak düzenlemeler gerçekleştirilecektir (DPT, 1990: 296-297).

3.6. YEDİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (1996-2000)

Bu dönem kalkınma planında: Yerel hizmetlerin, merkezi yönetim tarafından yürütülmesine binaen bu hizmetleri yürütürken halkın ihtiyaç önceliğine bakılmaksızın, etkin ve verimli bir şekilde yürütülememesi eleştirilmiştir. Hizmet durumunda, kararın alınmasında, uygulanması ve denetlenmesi sürecinde yerel yönetim ve belde halkı arasındaki iletişimin sağlanması gerekliliği vurgulanmıştır. Bu açıklamalar ışığında merkezi yönetim ile yerel yönetimler “üniter” yapı içinde idarenin bütünlüğü ilkesine uygun olarak işbölümü ve koordinasyona dayalı bir yapıya kavuşturulacaktır. Hizmet üretiminde etkinliğin artırılması ve kaynakların akılcı kullanımı amacıyla kamu hizmetlerinin yerinden karşılanması ilkesi

çerçevesinde, demokratik yapılanma ve bölgesel kalkınmanın temel taşları olan yerel yönetimler yeni bir yapı ve çalışma düzenine kavuşturularak güçlendirilecektir.

Bu çerçevede, yerel yönetimlerin teşkilat yapısı yerinden yönetim anlayışına ağırlık verilerek yeniden düzenlenecektir. Merkezi ve yerel yönetimler arasında görev, yetki, sorumluluk ve kaynak paylaşımına ilişkin düzenleme çalışmaları başlatılacaktır. Yerel ihtiyaçların karşılanması noktasında, yerel yönetimler eliyle hizmetlerin yürütülmesinde, etkinlik ve verimliliğin sağlanması ile birlikte hızının artırılması hedeflenmiştir.

Bu amaçla turizm, çevre, kültür, spor, köy hizmetleri ve sosyal hizmetlerden başlayıp plan dönemi boyunca diğer sektörlere de yaygınlaştırılacak şekilde merkezi yönetim tarafından sağlanmakta olan bazı hizmetler il özel idarelerinden başlanmak üzere yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluğuna bırakılacaktır (DPT, 1996: 131-132).

3.7. SEKİZİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (2001-2005)

Planda özellikle eğitim dışı kalan gençliğin sorunlarının giderilmesi noktasında duyulan ihtiyacın öneminden bahsedilmiştir. Büyükşehirler başta olmak üzere madde bağımlılığı önemli bir tehdit unsuru olarak görülmüş, sorumluluk duygusunun gelişmiş olduğu, yeni fikirlere açık, araştıran, eleştirel yaklaşım ve demokratik tavır geliştirebilen, kendi kişiliğini oluşturup, topluma kalkınma sürecinde katkıda bulunabilen “gençlik” yetiştirilmesi esas alınmıştır.

Ayrıca yerel yönetimlerin; gençlere yönelik kültür, sanat, geleneksel sporlar başta olmak üzere spor, zekâ oyunları, satranç, folklor, okuma ve araştırma alışkanlığı kazandırıcı faaliyetleri düzenleyen ve teşvik eden programlar hazırlamaları gerekliliği belirtilmiş, “Gençlik merkezlerinin yurt genelinde yaygınlaştırılması çalışmalarına katkı sağlamaları, özel sektörün de bu alana yatırım yapmalarına teşvik edilecek ve bu merkezlerde uzman personel istihdamı sağlanacaktır.” ifadesine yer verilmiştir (DPT, 2001: 91-96).

3.8. DOKUZUNCU KALKINMA PLANI'NDA SPOR VE SPOR HİZMETLERİ (2007-2013)

Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda, AB'ye üyelik sürecinin gerektirdiği katılım öncesi ekonomik program ve uyum için stratejik çerçeve gibi dokümanların yanında, başta orta vadeli program olmak üzere diğer ulusal ve bölgesel plan ve programlar ile sektörel ve kurumsal strateji belgelerinin dayanağını oluşturmaktadır (DPT, 2007: 5-10).

Tasarlanan bu yeni plan çerçevesinde beden eğitimi ve sporun kendisine yer bulamamasının sebebi Dokuzuncu Kalkınma Planı'nın ekonomik hedefler ve AB'ye katılma hedefi doğrultusunda hazırlanmış olmasıdır (Kurtoğlu, 2006: 33).

4. TÜRKİYE'NİN İDARİ YAPISI VE SPOR HİZMETLERİ

Türkiye Cumhuriyeti “üniter” bir devlet yapısına sahiptir. Bu husus T.C. 1982 Anayasası'nda belirtilmiştir (m. 3). Ayrıca 80 milyona yaklaşan nüfusa ve 81 ile; demokratik, çok partili ve tek meclisli bir sisteme sahiptir. Ana idareyi oluşturan temel birimler; merkezi yönetim, yerel yönetimler ve hizmet yerinden yönetim kuruluşlarıdır.

4.1. MERKEZİ YÖNETİM VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Ülkelerin yönetiminde, dereceleri itibariyle bazı farklılıklar göstermekle birlikte, başlıca iki sistem uygulanmaktadır. Bunlardan birincisi merkezden yönetim, diğeri de yerinden yönetimdir. T.C. 1982 Anayasası'na göre, “İdarenin kuruluş ve görevleri merkezden ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.” (m. 123). Bunlardan merkezden yönetim ilkesi, kamu hizmetlerinin bir merkezde toplanması ve bu hizmetlerin belli bir hiyerarşi içerisinde tek elden yürütülmesidir (Dönmez, 1996: 4).

Ülkenin idaresinin merkezi idare tarafından tek elden yürütülmesini anlatan bu sistemde idare teşkilatı tektir (Gözübüyük ve Tan, 1998: 123). Merkezden yönetim de, kamu yönetimi teşkilatı, aralarında bir hiyerarşi bağı (altlık- üstlük ilişkisi; sıradüzen) bulunan memurlar ve öbür sözleşmeli personelden oluşan tek bir

merkez ve yapı biçiminde görülür. Başka bir deyişle, idare örgütü, hiyerarşi denilen bir hukuksal bağ ile zincir halinde merkeze bağlanmış kişilerden oluşan tek bir örgüt durumunda ortaya çıkmıştır (Giritli, Bilgen, Akgüner, ve Berk, 2012: 218).

Kamusal nitelikteki hizmetlerin türleri, bunların hangi yollarla sağlanacağı, bu hizmetleri sunacak personelin belirlenmesi ve mali kaynakların tespiti ve toplanmasına ilişkin tüm kararlar merkezi yönetim teşkilatı tarafından alınmaktadır. Merkezi yönetim teşkilatının aldığı bu kararlar ise yine merkezin taşradaki uzantısı olan örgütler aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Merkezden yönetim ilkesi, siyasi ve idari açıdan uygulanmaktadır. Siyasi merkezden yönetim ilkesi gereği, bir ülkede yasama ve yürütme erki tektir, hukuk birliği söz konusudur ve bu konudaki tüm yetki merkezi yönetimde toplanmıştır. Söz konusu model en çok “üniter devlet modeli” olarak bilinmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti anayasal ilkelerinin varlığı ile üniter devlet modelinin tipik bir örneğidir. Siyasi merkezîyetçiliğin bir uzantısı olarak ise idari merkezîyetçilik kurumsallaşmıştır. Bu çerçevede kamusal hizmete ilişkin tüm kararların alınmasına ve uygulanmasına ilişkin tüm yetkiler merkezi idarede toplanmıştır (Öner, 2006: 2).

4.2. MERKEZİ YÖNETİMİN SPOR HİZMETLERİNİN TEMEL AKTÖRÜ OLARAK GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

Türkiye’de Gençlik ve Spor Bakanlığı, merkezi teşkilatlanma içerisinde gençlik ve spor hizmetlerine mahsus olmak üzere faaliyet gösteren bir bakanlık konumundadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 2011 tarihli ve 638 sayılı “Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”de bakanlığın görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmıştır:

- Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı

öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak,

- Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak,
- Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek,
- Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak,
- Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek,
- Mevzuatla bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak (m. 2).

Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı'na "bağlı kuruluşlar" arasında "Spor Genel Müdürlüğu" yer almaktadır. Spor Genel Müdürlüğu'ne, 1986 tarihli ve 3289 sayılı "Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" ile Türkiye'de beden eğitimi ve spor hizmet ve faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması, teşvik edilmesi ve desteklenmesi için gerekli tedbirleri alarak spor konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarını yönlendirmek ve bu kuruluşlarla iş birliğinde bulunmak görevleri verilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın birimleri; Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğu, Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğu, Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğu, Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği ve Özel Kalem Müdürlüğu olarak belirtilmiştir.

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün faaliyetlerinde gençliğin korunması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Birimin; gençliği kötü alışkanlıklardan korumak, gençlere yönelik her türlü istismarı ve şiddeti engellemek, gençlerin arasında birlik ve bütünlüğü sağlamak, gençlere yönelik çeşitli kültür faaliyetleri ve kurslar düzenlemek, sosyal hayatta gençlerin etkin rol oynamasını sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır (638 sayılı KHK, m. 7).

Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında; gençlik ve spor alanında projeler düzenlemek, bu projeleri değerlendirmek, desteklemek, denetlemek, benzer faaliyetler düzenleyen kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, gençlere sunulan hizmetler konusundaki talepleri ve şikayetleri değerlendirmek gibi görevler sayılmıştır (638 sayılı KHK, m.8).

Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü, gençliğin eğitim ve kültür seviyesini arttırmaya ve gençlik hakkında incelemeler yapmaya yönelik faaliyetler yürüten bir birimdir. 638 sayılı KHK'da bu birimle ilgili; eğitim imkanlarını geliştirmek, gençlere yönelik rehberlik ve danışmanlık hizmetleri yapmak, gençlik hakkında inceleme, araştırma ve çeşitli yayınlar yapmak, gençliğin bilime ve sanata olan ilgisini arttırmaya yönelik faaliyetler düzenlemek gibi görevler düzenlenmiştir (638 sayılı KHK, m. 8/A).

Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı biriminin görevleri; halkın spora ve sporculuğu yönelik ilgisini arttırmak, spor faaliyetlerinin düzenli olarak bir plan ve program dahilinde yürütülmesini sağlamak, spor faaliyetlerine her yaştan insanın katılımını sağlamak, temel spor politikalarını düzenlemektir (638 sayılı KHK, m.9).

Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı'nın; uluslararası gençlik ve spor organizasyonlarında bakanlığı temsil etmek, uluslararası gençlik ve spor faaliyetlerinin düzenlenmesi noktasında bakanlığın ilgili birimlerine yardımcı olmak, bakanlığın faaliyet alanıyla alakalı uluslararası gelişmeleri takip etmek gibi görevleri bulunmaktadır (638 sayılı KHK, m. 10).

Hukuk Müşavirliği; bakanlığın taraf olduğu davalarda bakanlığı temsil etmek, dava ve icra işlerinin takibini yapmak, anlaşmazlıkları önleyici tedbirler almak, bakanlığın hizmetleriyle alakalı diğer kamu kurum ve kuruluşlarının hazırladığı

mevzuat taslaklarını ve bakanlık tarafından düzenlenen şartname ve sözleşmeleri incelemek, bakanlığın her türlü faaliyetinin belli bir program dahilinde ve hukuka uygun bir şekilde yapılmasını sağlamak gibi görevleri yürütmektedir (638 sayılı KHK, m. 11).

KHK'da, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı'yla alakalı, çeşitli mevzuatlarda veya bakan tarafından kendisine verilen görevleri yerine getirmek görevleri verilmiştir (638 sayılı KHK, m. 12).

Personel Dairesi Başkanlığı; bakanlığın insan kaynakları sisteminin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapmak, bakanlık personelinin özlük işlemleriyle ilgilenmek, bakanlık faaliyetleriyle ilgili dokümantasyon işlerini yürütme görevlidir (638 sayılı KHK, m. 13).

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı; bakanlığın satın alma, kiralama, temizlik, aydınlatma vb. işlerini yürütmek, genel evrak ve arşiv faaliyetlerini yürütmek gibi görevleri yapmaktadır (638 sayılı KHK, m. 14).

Bilgi ve İşlem Dairesi Başkanlığı; bakanlığın bilgi ve işlem hizmetlerini yürütmek, bakanlığın internet sayfalarının ve elektronik belge uygulamalarının takibini yapmak, bakanlığın bilişim altyapısıyla ilgili hizmetlerle ilgilenmek gibi görevleri yürütmektedir (638 sayılı KHK, m. 15).

Bakanlığın basın ve halkla ilişkiler çerçevesindeki hizmetlerini yürütmek, bakanlık faaliyetlerinin halka duyurulması noktasında çalışmalar yürütmek, bilgi edinme başvurularını sonuçlandırmak gibi görevleri Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği yürütmektedir (638 sayılı KHK, m. 16).

Gençlik ve Spor Bakanı'nın çalışma programını düzenlemek, bakanın resmi ve özel yazışmalarını takip etmek, protokol ve tören işlerini düzenlemek gibi görevler Özel Kalem Müdürlüğü'ne aittir (638 sayılı KHK, m.17).

4.3. YEREL YÖNETİMLER VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Yönetim kavramına çeşitli açılardan tanımlar getirilmiştir. Eryılmaz'a göre yönetim; belirli bir amacı veya amaçları gerçekleştirmek için işbirliği içinde

yürütülen bir grup faaliyetidir (Eryılmaz, 1999: 3). Robbins ve Decenzo, “Yönetim, başka insanlarla birlikte etkin ve etkili işler yapma sürecidir.” demiştir (Robbins ve Decenzo, 2001’den akt. Koç ve Topaloğlu, 2010: 27). Genç fonksiyonel bir tanımlama yapmış ve yönetimin, örgütsel amaçların etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi için, yönetim fonksiyonları olan planlama, örgütleme, yürütme, koordinasyon ve kontrol faaliyetleri olduğunu söylemiştir (Genç, 2007: 18). Eren’in tanımı ise şöyledir: Belirli birtakım amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere parasal kaynakları, donanımı, demirbaşları, hammaddeleri, yardımcı malzemeleri ve zamanı birbirleriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanabilecek kararlar alma ve uygulama süreçlerinin toplamıdır (Eren, 1996’dan akt. Koç ve Topaloğlu, 2010: 27).

Demokrasinin genel bir tanımı olarak kabul edilen, “halkın, halk tarafından, halk için yönetimi” ve bu yönetimi en etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan yerel yönetim; siyasal, hukuki bir kavram ve sosyal-idari bir kurum olarak Geç Ortaçağlar Avrupası’nın ürünüdür. Öz mali kaynaklarını kendi organlarının kararları doğrultusunda kullanan özerk bir mali idari yapı ve bu yapının tüzel kişilik kazanması yoluyla şehirlerin özgürleşmesi; gerçekte 12. yüzyıl Avrupası’nda başlayan ve boyutları bugüne kadar uzanan bir tarihsel olgudur (Ortaylı, 2000: 1).

Adem-i merkeziyet olarak da adlandırılan “yerel yönetim” kavram olarak; merkezi yönetime ait siyasi ve idari yetkilerin bir kısmının merkez dışındaki yapılara aktarılmasıdır. 1982 Anayasası’nın “Mahalli İdareler” başlığını taşıyan 127. maddesi de yerel yönetimleri şöyle tanımlamıştır: “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.”

Genel kabul gören tanımı ile yerel yönetimler; belirli bir coğrafi alanda yaşayan yerel topluluğun ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere, karar organları yerel halkça seçilen, yasalarla belirlenmiş görev ve yetkilere sahip, özel gelir, bütçe ve personeli olan kamu tüzel kişilikleridir (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 1).

Yerel nitelik taşıyan kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde başvurulan örgütlenme türlerinden biri olan yerel yönetimler, diğer örgütlenme biçimlerimden

genel olarak karar ve yürütme organlarının oluşumundaki farklılık ile ayrılmaktadır. Bu organlar, ilkece, yöre halkınca seçimle belirlenmektedir. Bu çerçevede yerel yönetim, yerel nitelikli hizmetlerin yönetiminden daha ileri bir anlam kazanmakta ve demokrasi ile ilişkisi söz konusu olmaktadır (Çitçi, 1989: 5).

Yerel yönetimler, belirli amaçlara, belirli ihtiyaçlara cevap vermek üzere toplumların tarihsel gelişimlerine paralel olarak ortaya çıkmış birimlerdir. Yerel yönetimlerin cevap verdiği ihtiyaçlar ve gelişmelerini sağlayan etkenler; yönetsel, siyasal ve toplumsal nitelik taşırlar (Keleş, 2000: 21-22). Bu kapsamda yerel yönetimler ile o beldenin hizmet öncelikleri en iyi biçimde saptanabilir, kararlar daha isabetli alınabilir, gelir kaynakları en iyi biçimde değerlendirilebilir. Diğer taraftan yerel yönetimler, kamu hizmetlerine olan toplumsal isteği, merkezi idareden daha etkin ve gerçeklere uygun biçimde tespit edebilme olanağına sahiptirler. Bu nedenle aynı zamanda yerel yönetimler, demokrasinin temel kurumlarından biri sayılmaktadırlar (Soysal ve Alıcı, 2006: 22).

Anayasanın getirdiği ilkeler de göz önünde tutularak, yerel yönetim kuruluşlarının özellikleri şöyle sıralanabilir:

- Yerel yönetim kuruluşlarının tüzel kişilikleri vardır. Tüzel kişilik özerkliğin zorunlu bir sonucudur. Yerel yönetim kuruluşları tüzel kişilikleri ile hak ve borç sahibi olabilirler.
- Yerel yönetim kuruluşları, yerinden yönetim ilkesine dayanan özerk kuruluşlardır.
- Yerel yönetim kuruluşlarının organlarının organlık sıfatını kazanmaları veya kaybetmelerine ilişkin denetim yargı yerlerince yapılır. İçişleri bakanı, geçici bir önlem olmak üzere, görevlerinden dolayı soruşturma ve kovuşturma açılan yerel yönetim organlarını veya organları oluşturan üyeleri görevden uzaklaştırabilir.
- Yerel yönetim kuruluşlarının görevleri yasa ile belirtilir.
- Genel yönetimin, yerel yönetimler üzerinde, yönetimin bütünlüğünü sağlama ve toplum yararının korunması amacıyla vesayet yetkisi vardır.
- Yerel yönetimlere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

- Yerel yönetim kuruluşları, Bakanlar Kurulu'nun izni ile aralarında birlik kurabilirler.
- Büyük yerleşim merkezleri için yasa ile özel yönetim biçimleri getirilebilir (Gözübüyük, 1997: 126)

Kamu hizmetlerinin tümünü merkezden yönetmek mümkün değildir. Yerel yönetimler, kuruluş amaçlarına ters düşmeyecek bir biçimde ve yasalarda öngörülen sınırlar içerisinde görevlerini yaparlar. Yerel yönetimler aracılığıyla halkın yönetime daha etkin katılımını sağlamak, halkın yerel yönetimler üzerindeki denetiminin etkinliğini arttırmak açısından önemlidir.

4.4. TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERİN KISA TARİHÇESİ

Türk toplumunda yerel yönetimlerin ortaya çıkışı toplumsal ve siyasal bir oluşumun ürünü olmamıştır. Batı örneğinden farklı olarak, bu birimlerin kendiliğinden değil, yönetsel ve ekonomik zorunlulukların bir sonucu olarak güdümlü bir biçimde oluştukları söylenebilir. Bir başka anlatımla aşağıdan yukarıya doğru bir girişim ve örgütlenme değil, yukarıdan aşağıya doğru bir girişim ve örgütlenme söz konusu olmuştur. Güçlü bir merkezi yönetim geleneği olan Türk toplumunda gerek Osmanlı İmparatorluğu'nda gerekse Cumhuriyet Dönemi'nde yerel yönetimler bağımlı ve ikincil örgütlenmeler olma özelliğini korumuştur (Çitçi, 1989: 47).

4.4.1. Osmanlı Dönemi'nde Yerel Yönetimler

Tanzimat'tan önceki Osmanlı Dönemi'nde, 19. yüzyılın sonlarına gelinceye kadar yerel yönetim hizmetleri, loncalar başta olmak üzere vakıflar ve kadılar tarafından yerine getirilmekteydi (Keleş, 1991: 291). Vakıflar daha çok sağlık, kültür ve diğer sosyal hizmetlerle yükümlü idi. Loncalar başta kendi üyeleri olmak üzere çeşitli hizmetlerin sağlanmasının yanı sıra genelde denetim ve tüketicinin korunmasından sorumlu idiler (Göymen, 1997: 18).

Klasik dönemde Osmanlı şehrinin idaresi ve yargı görevi, ilmiye sınıfından olan kadılara bırakılmıştı. Kadı sadece şehrin değil civarındaki köy ve nahiyelerinde mülki idare amiri ve yargıcı idi, sözü edilen alan onun kaza dairesiydi. Merkez bürokrasinin üyesi olan kadı belirli bir süre için tayin edildiği bu bölgede; yargının, kolluk işlerinin, mali görevlerin ve şehir yönetiminin sorumlusuydu (Ortaylı, 1985: 15).

Osmanlı'da yönetimde önem arz eden bir başka kuruluşta mahallelerdir. Mahallede dinsel farklılıklar dışında, imparatorluğun her sınıf ve her bölgesinde insanlar belirli kurallar ve etiket çerçevesinde birlikte yaşarlardı. Mahalle mescidi ve kahvehane bir toplantı ve tartışma mahalli olup, kamuoyunun olduğu merkezlerdendir (Ortaylı, 1985: 100).

Tanzimat'la birlikte başlayan, Osmanlı'da modernleşme hareketinin bir sonucu olarak İstanbul'da 1854 yılında İstanbul Şehremaneti kurulmuştur. Türkiye'de ilk belediye örneğini teşkil eden İstanbul Şehremaneti'nin başında merkezi yönetimce atanan şehremini bulunmaktadır.

Şehremaneti; şehirde zaruri ihtiyaç maddelerinin sağlanmasına ve bulundurulmasına dikkat edecek, narh koyacak ve uygulayacak, yol ve kaldırım yaptırıp onaracak, temizlik işlerini, esnafın kontrolünü üstlenecektir (Ortaylı, 2000: 134).

Şehremaneti'nin modern belediye hizmetlerini karşılamada yetersiz kalması, Paris örneği göz önde tutularak 1857 yılında Galata ve Beyoğlu'nu kapsayacak şekilde İstanbul'da Altıncı Daire-i Belediyesi kurulmuştur (Ortaylı, 2000: 142). Bu yeni belediye sisteminin başarısından dolayı 1868'de İstanbul'un tamamına yayılmak istenmiş ve İstanbul 14 belediye dairesine bölünmüştür.

İlk Osmanlı Meclis-i Mebusan'ı belediyeler konusunda, başkent İstanbul ile diğer belediyeler için iki ayrı düzenleme yapmıştır. Böylece "Dersaadet Belediye Kanunu" ise, taşradaki belediyelerin yönetimini düzenlemiştir (Eryılmaz, 1999: 42).

1864 Vilayet Nizamnamesi ile il genel yönetiminin yanında valinin başkanlık ettiği ve her sancaktan seçilen dörder üyeden oluşan "Vilayet Umumi Meclisi" il

genel meclisinin bulunduğu bir il özel yönetimi kurulmuştur (Tortop, 1994: 4). Vilayet Umumi Meclisi bugünkü il genel meclisinin kaynağını ve il özel idaresinin çekirdeğini teşkil etmiştir.

Belediye örgütünün yaygın bir şekilde kurulması 1877 yılında yürürlüğe giren “Vilayetler Belediye Kanunu” ile gerçekleşmiştir. Bu kanunla birlikte belediyeler ilk kez tüzel kişilik kazanmışlardır. Kanuna göre her kent kasabada bir belediye meclisi kurulacaktır. Kasabanın büyüklüğüne göre altı ile on iki arasında değişen ve dört yıl için seçilen meclis üyelerinin yarısı iki yılda bir değişecektir. Kanuna göre; meclis tüzel kişilik sahibi olup, görünürde de olsa kentin imar, su, itfaiye gibi işlerini yerine getirecektir (Ortaylı ve Tekeli, 1978: 21).

4.4.2. Cumhuriyet Dönemi’nde Yerel Yönetimler

Cumhuriyet’in ilk yıllarında, Kurtuluş Savaşı’nın sebebiyet verdiği hasarların onarılması ve kentlerin yeniden imar edilmesi planlanmış; fakat Osmanlı İmparatorluğu’ndan devralınan yerel yönetim kuruluşlarının yetersiz olması sebebiyle ilk önce 1924 yılında kabul edilen Köy Kanunu, organları bakımından doğrudan demokrasiyi andıran ve katılımı esas alan bir yaklaşımla hazırlanmıştır (Eryılmaz, 1999: 57).

Cumhuriyet’in kuruluşuyla birlikte 20.12.1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu 1876 Kanun-i Esasi’den farklı olarak, illere ve bucaklara özerk bir statü ve tüzel kişilik tanımıştır.

Cumhuriyet Dönemi’nde belediyelere önem verilmiştir. 1930’lu yıllarda belediyelerle ilgili üst üste kanunlar çıkarılmıştır. 1930-1933 arasındaki üç yıllık dönemde çıkarılan Belediyeler Kanunu, Hıfzıssıhha Kanunu, Belediyeler Bankası Kuruluş Kanunu, Belediyeler Yapı ve Yollar Kanunu ve Belediyeler İstimlak Kanunu gibi kanunlar uzun süre Türk belediyeciliğini düzenleyen temel yasalar olarak yürürlükte kalmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 116).

İkinci Dünya Savaşı’nın sona ermesi, diğer yandan da hızlı kentleşme olgusunun ortaya çıkışı beraberinde kentlerin imarı sorununu getirmiştir. Çok partili döneme geçiş sonrasında belediyelerin konut ve imar alanındaki görevleri yeniden

düzenlenmiştir. 1963 öncesinde belediye başkanları belediye meclisi tarafından kendi üyeleri arasında seçilirken, bu tarihten itibaren halk tarafından seçilmeye başlanmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 117).

1960'lı yıllarda köyden kente göç, kent nüfusunu arttırmış ve düzensiz kentleşmeye yol açmıştır. Kent nüfusundaki bu ani artışlar, yerel yönetim birimlerinin mevcut düzenlemelerle, yerel ihtiyaçları karşılayamamaları söz konusu olmuştur. Mahalli hizmetlerin yeterince yerine getirilememesi bu alanda düzenlemeler yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Yerel yönetimlere ilginin artması 1961 Anayasası'nda konuyla ilgili düzenlemeye gidilmesini gerektirmiştir (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 119).

1961 Anayasası ile birlikte yerel yönetimler “Mahallî idareler, il, belediye veya köy halkının müşterek mahallî ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişileridir.” (m. 116) olarak tanımlanmıştır.

1961 Anayasası'nda öngörülen tanımla 1982 Anayasası'ndaki tanım arasında iki fark ortaya çıkmaktadır. Birincisi, 1961 Anayasası'nda “genel karar organları” ibaresi mevcutken 1982 Anayasası'nda “karar organları” tabiri benimsenmiştir. İkincisi, yerel yönetim organlarının halk tarafından seçildiğini belirten 1961 Anayasası'na karşın 1982 Anayasası, kanunda gösterilen seçmenlere atıfta bulunmuştur (Şengül, 2001: 42).

4.5. YEREL YÖNETİMLERİN SPOR HİZMETLERİNİN YASAL DAYANAKLARI

Türkiye'de gerek Anayasa'da, gerek çeşitli kanunlarda, gerekse kalkınma planlarında yerel yönetimlere çeşitli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Yerel yönetimler, yapmış oldukları spor hizmetlerini bu görev ve sorumluluklar doğrultusunda yürütmektedirler.

4.5.1. 1982 Anayasası'nda Spor ve Spor Hizmetleri

Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze kadar, spor ilk defa 1982 Anayasası'nda yer almıştır. 1982 Anayasası'nda gençlik ve sporla ilgili olan iki madde vardır:

58. maddede; “Devlet, istiklâl ve Cumhuriyet'imizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” denmektedir.

59. maddede de; “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” hükmüyle spor politikalarının belirlenmesi ve hayata geçirilmesini devletin görevi sayılmıştır. Aynı zamanda 59. maddedeki devlet kavramıyla belediyelere de anayasal sorumluluklar verilmiştir. Çünkü devletin yerel düzeyde temsilcilerinden birisi de belediyedir. Bununla birlikte çeşitli kanunlarla da belediyelere sporla ilgili görevler verilmiştir (Çoban ve Yetim, 2004: 159).

4.5.2. BTGM ve GSGM Kanunlarında Spor ve Spor Hizmetleri

3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde çıkarılan 1983 tarihli ve 179 sayılı “Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin “kamuya ait saha ve tesislerin kullanılması” ve “gençlik ve spor, saha ve tesislerin imar planlarında yer alması” kenar başlıklı kısımlarında;

- Genel ve katma bütçeli idare ve kurumlar ile il özel idarelerine, belediyelere, belediyelere bağlı kurumlara ve iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarına ait gençlik ve spor faaliyetlerinin yürütüldüğü saha ve tesislerden gençlik ve spor faaliyetlerinde ortaklaşa faydalanılır (m. 67/1).

- Birinci fıkrada sözü edilen saha ve tesislerin ortaklaşa ve çok yönlü kullanılma esas ve yönetimleri tesis sahibi kurumla, bakanlık ve bağlı kuruluşları veya taşra kuruluşları temsilcileri tarafından bir protokolle müştereken düzenlenir (m. 67/2).
- Şehir imar planlarında genel ve mevzii imar planlarında gençlik ve spor saha tesisleri için yeterli büyüklükte arazi ayrılır (m. 68/1).
- Genel ve mevzii imar planları ile toplu konut, sanayi sitesi gibi yerleşim bölgelerinde nüfus sayısına göre gençlik ve spor tesisleri için yer ayrılması zorunludur. Bu ihtiyaçlara ve uygulamaya ilişkin kıstaslar Milli Eğitim Gençlik ve Spor ile Bayındırlık ve İskân Bakanlıkları tarafından müşterek hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir (m. 68/2).

hükümleri yer almaktadır.

Yine 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu; 21.05.1986 tarih ve 3289 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilatı Kanunu”yla, madde 6’da, illerde, valilerin başkanlığında beden terbiyesi ve spor ilçe müdürlükleri kurulması hükmüne bağlanmış; madde 8’de spor teşkilatının sürekli kurulları yeniden düzenlenirken, il ve ilçe danışma kurullarına, büyük şehir belediye başkanları da tabii üye olarak alınmışlardır.

Ancak hem 3530 hem de 3289 sayılı kanunlarda, teşkilatın sürekli kurulları arasında yer alan il ve ilçe danışma kurulları, 14.03.1991 tarihinde çıkarılan 3703 sayılı kanunla kaldırılması öngörülmüştür. Belediyeleri de ilgilendiren 3289 sayılı kanunla, personel sayısı 500’den fazla olan bütün kuruluşlara, öncelikle kendi personeline beden eğitimi ve spor yaptırmak için, yönetmelikle belirtilen esaslar çerçevesinde spor tesisleri yapma mecburiyeti getirilmiştir (m. 26/1).

Yine 26. madde uyarınca, “nazım imar planlarında spor teşkilatlarının izni olmaksızın, spor tesisleri ile ilgili kısımları üzerinde değişiklik yapılmaz (m. 26/3)” hükmü ile, “toplu konutlar, organize sanayi bölgeleri, küçük sanayi siteleri, eğitim kurumları ile fabrika projelerine, spor alanı ve tesisi konulması zorunluluğu” getirilmiştir (m. 26/4).

3530 sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu”nda, madde 19 ile Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü’nün ve ona bağlı teşkilatın gelirleri arasında, “c” fıkrasına göre geliri elli bin liradan fazla olan belediyelerin bir sene evvelki tahsilat yekunlarının %4’ünü, 3289 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun”un 14. maddesi ile, belediye ve il özel idarelerin bir sene önceki gelir toplamalarının ayrı ayrı %1’ini, beden terbiyesi ve spor faaliyetleri için tahsis etmek zorunda olduğu hususu hükme bağlanmıştır (Çoban, 1996: 15-17).

4.6. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN SPORA İLİŞKİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Türkiye’de yerel yönetim ilkesinin zaman içinde gelişmesi ve biçim değiştirmesi üç tür yerel yönetim kuruluşunun ortaya çıkmasına neden olmuştur: İl özel idaresi, köy ve belediye (Giritli vd., 2012: 328). Ayrıca T.C. 1982 Anayasası’nda ilk defa zikredilen “Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir (m. 127/3).” hükmüyle ilk defa büyükşehir belediyelerinin kurulması yolu açılmış ve 1984 yılından itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir Büyükşehir Belediyeleri ile beraber ilk büyükşehir belediyeleri kurulmuştur.

4.6.1. İl Özel İdareleri ve Spor Hizmetleri

4.6.1.1. İl Özel İdaresinin Tanımı ve Organları

Türk kamu yönetimi yapılanması içinde yer alan il özel idaresi, 1913 tarihli “İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanun-u Muvakkati” ile kurulmuş yerel yönetim birimlerindedir. Merkezi yönetim taşra teşkilatı olarak yeni bir il kurulduğunda, il özel idaresi de fiilen kurulmaktadır (Toprak, 2006: 31).

2005 tarihli ve 5302 sayılı kanun, il özel idaresini; “il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” (m.3/a), organlarını da il genel meclisi, il encümeni ve vali (m.3/b) şeklinde tanımlamıştır (Toprak, 2006: 32).

İl özel idaresinin organları: karar organı olan ve seçmenler tarafından seçilmiş üyelerden oluşan “il genel meclisi”; görüşme, danışma, karar, denetim ve yürütme organı olan ve valinin başkanlığında beşi seçilmiş, beşi atanmış toplam on bir üyeden oluşan “il encümeni” ile il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olan “vali”dir.

4.6.1.2. İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri

2005 sayılı ve 5302 tarihli; il özel idaresinin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenleyen “İl Özel İdaresi Kanunu”nda il özel idaresinin görev ve yetkileri şu şekilde sıralanmıştır:

- a) Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde (m. 6/a);
- b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında (m. 6/b) yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca il özel idarelerinin, 21.05.1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 14. maddesi gereği; ilçelerde spor tesisi yaptırmak ve il bütçesine katılımda bulunmak görevi bulunmaktadır (Apaydın, 2009: 34).

4.6.2. Köy Yönetimi ve Spor Hizmetleri

Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde de geleneksel toplumsal bir yapı olarak var olan köy yönetimi 1924 yılında 442 sayılı Köy Kanunu ile tüzel kişilik kazanmıştır. Küçük bir bölgede yerleşme birimi kurarak ve toplu bir konumda yaşayan köylüler, her zaman ortak ve yerel kimi gereksinimleri olduğunu

hissetmişler ve bunu başarabilmek üzere, devletin merkez örgütünden ayrı bir örgüt oluşturmuşlardır. 1924 Anayasası “Vilâyetlerle şehir, kasaba ve köyler hükmî şahsiyeti haizdir.” demektedir (m. 90) (Giritli vd., 2012: 349).

4.6.2.1. Köyün Tanımı ve Organları

1924 tarihli ve 442 sayılı “Köy Kanunu”nun 1. maddesinde köy, “Nüfusu iki binden aşağı yurtlara köy (...) denir.” şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca aynı kanunun 2. maddesinde ise, “Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi ortak malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ, bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.” denilerek köyün belli başlı unsurları sayılmıştır.

Köyün organları; köy yönetiminin başı olan ve devletin köydeki temsilcisi konumunda bulunan “muhtar”, köy tüzel kişiliğinin genel karar organı olan “köy derneği” ve köy yönetiminin yürütme, denetleme ve karar organı olan “ihtiyar meclisi”dir (Eryılmaz, 1999: 161, 162).

4.6.2.2. Köy Hizmetleri

442 sayılı “Köy Kanunu” köye ait işleri “zorunlu” ve “isteğe bağlı” olarak ikiye ayırmıştır. Kanunun 13. maddesinde sayılan ve 37 kalemde oluşan köyün zorunlu hizmetleri; genel olarak sağlık ve temizlik işleri, bayındırlık, yol ve su hizmetleri ile ilgili işler, tarım ve okul yapımına ilişkin işlerdir. Köyün isteğe bağlı işleri ise 14. maddede 32 fıkra halinde sayılmış olup, genel itibarıyla köyün gelişmesi ve güzelleşmesine yönelik hizmetlerden oluşmaktadır (Toprak, 2006: 326).

Köy Kanunu’nun zorunlu işleri arasında sayılan ve 7. maddede zikredilen “Köyde güreş, cirit, nişan talimleri gibi köy oyunlarını yaptırmak” hükmü, köylerdeki spor faaliyetlerinin geliştirilmesi adına önemli bir hükümdür.

Seçimle iş başına gelen köy muhtarı ve köy ihtiyar meclisi, köylerde özellikle futbol, basketbol, voleybol, güreş gibi spor sahalarının yapımında isteğe bağlı yatırımları gerçekleştirebilirler. Yatırım programı, il özel idare ve gençlik hizmetleri

ve spor il müdürlüklerince önerilip, ödeneği il özel idare bütçesinden karşılanır (Cankalp, 2005: 92).

4.6.3. Belediyeler ve Spor Hizmetleri

4.6.3.1. Belediye Kavramı

Tanzimat'la birlikte kullanılmaya başlayan belediye terimi Osman Nuri Bey'in "Mecelle-i Umûr-i Belediye" isimli eserinde, "Menâfi-i müştereke ve ihtiyacât-ı mütekâbile ilcasıyla bir beldeye temekkün eden ahâlinin, beldelerine ve dolayısıyla kendilerine âid husûsâtı; hükûmetin kânunla tayin ve irâde etmiş olduğu hudûd ve selâhiyet dairesinde ve bil-ictimâ intihâb ettikleri vekilleri vâsıtasıyla ru'yet ve ifâ etmelerine belediye denir" şeklinde tanımlanmıştır (Ergin, 1995: 29).

Aynı ifadenin günümüz Türkçesindeki karşılığı ile belediye; "ortak menfaatler ve karşılıklı ihtiyaçların zorlaması ile bir beldeye oturan halkın, beldelerine ve dolayısı ile kendilerine ait meseleleri, hükûmetin kanunla belirttiği sınır ve sorumluluk dairesinde seçmiş oldukları vekilleri vasıtasıyla halletmeleri"dir (Gökaçtı, 1996: 10).

Kamus-ı Türki'de ise belediye "bir şehrin umumi işleri ile sair ihtiyaçlarına bakan idare" olarak tanımlanmaktadır (Sami, 1998: 301).

Bununla beraber 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3. maddesinde, "Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini (...) ifade eder." denmektedir.

Belediyelerin, bir ülkedeki demokratik yapılanma ve o ülkedeki demokratikleşme süreci içindeki yeri tartışılmaz bir gerçektir.

4.6.3.2. Belediyenin Organları

Belediyenin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır. Belediye meclisi, belediyenin en büyük karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelerden oluşur (5393 sayılı kanun, m. 17).

Belediye encümeni, belediye yönetiminin ikinci derecede karar ve danışma organıdır. Encümene belediye başkanı başkanlık eder. Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Bu niteliği ile belediye meclisi ile encümenin kararlarını uygular, yasaların verdiği görevleri yapar, belediye bürokrasisinin tartışmasız amiridir. Belediyeyi temsil eder (Yalçındağ, 1992: 86-87).

4.6.3.3. Belediyenin Görev ve Sorumlulukları

Belediyelerin görev ve sorumluluklarını “bayındırlık”, “koruyucu”, “sosyal”, “düzenleyici” ve “ulaştırma” olmak üzere beş grupta sınıflandırarak incelemek mümkündür.

Belediyenin bayındırlık görevleri; konut, yol, cadde, sokak, kaldırım, köprü, meydan, geçit, park, dinlenme alanları, garaj, pazar yeri, su ve kanalizasyon gibi tesislerin yapılmasıyla ilgilidir. Koruyucu görevler; kamuya açık yerlerin temizliği, acil yardım hizmetleri, halkın can ve mal varlığı tehlikelerden koruma, yiyecek ve içeceklerin sağlık yönünden denetimi gibi görevlerdir. Sosyal görevler; kütüphaneler, sağlık tesisleri, yüzme havuzları, spor tesisleri, halk plajları, yarış yerleri, belediye tiyatrosu, hayvanat bahçesi vb. yapmak ve işletmek kapsamındaki görevlerdir. Düzenleyici görevler; imar planları ve programları yapmak ve uygulamak, belde dahilinde yapılacak inşaatlara izin vermek, tüketiciyi korumak ve piyasayı düzenlemek, ilan işlerini idare etmek, yaş sebze ve meyvelerin kâr hadlerini belirlemek gibi görevlerdir. Ulaştırma görevleri ise belediye sınırları içinde çeşitli semtler arasındaki toplu taşıma hizmetlerini yönetmektir (Eryılmaz, 1999: 137, 138).

Yukarıda tabi tutulan ayırımı göre sosyal hizmetler kapsamında değerlendirebileceğimiz spor hizmetleri 5393 sayılı kanunun çeşitli yerlerinde zikredilmektedir. Belediyenin görev ve sorumluluklarının sayıldığı 14. maddenin (a) bendinde; “(...) gençlik ve spor (...) hizmetlerini yapar ve yaptırır.” denilmekte, ayrıca aynı maddenin (b) bendinde “Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynî ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül

verebilir.” denilerek spor hizmetleriyle alakalı ayrıntılı bir düzenlemeye gidilmiş ve bu yolla spor hizmetlerine büyük önem verildiği gösterilmiştir.

Bahsi geçen kanunda 14. maddenin (b) bendinde yer alan “öğrencilere, (...), teknik yöneticilere ve antrenörlere” ibareleri, 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ” ile getirilen bir düzenlemedir. Bu düzenleme ile maddenin kapsamını genişletilmiş ve belediyelerin spora olan teşvikinin arttırılması amaçlanmıştır.

10.07.2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun geçici 4. maddesiyle getirilen düzenlemeyle, kanunun yayımı tarihinde profesyonel spor kulüplerinin başkanlığında veya yönetiminde bulunan belediye başkanlarının, en geç 01.01.2005 tarihine kadar kulüp başkanlığı veya kulüp yönetiminden ayrılmaları gerektiği belirtilmiştir. 5393 sayılı kanunun 37. maddesiyle de belediye başkanlarının profesyonel spor kulübü başkanlığında ve yönetiminde bulunamayacağı hükmü kesinleşmiştir. Ancak belediye başkanlarının, profesyonel spor kulüplerinde onursal başkan olmalarına ve spor kulüplerinin belediyelerin ismiyle anılmasına herhangi bir engel getirilmemiştir.

Belediyelerin isimleriyle anılan spor kulüpleri, diğer spor kulüplerinin bağlı olduğu düzenlemede olduğu gibi, 04.11.2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 14. maddesi uyarınca dernek statüsündedir ve bu kulüplerin organları, organlarının görev ve yetkileri, denetlenmesi ve bunlara yapılacak yardımların şekil ve şartları Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın yürürlüğe koyacağı yönetmelikle düzenlenir.

4.6.4. Büyükşehir Belediyeleri ve Spora İlişkin Hizmetleri

Türkiye’de büyükşehir belediyesini tanımlama noktasında; metropollerin yönetimi için uygulanan model, büyükşehir belediyeleri modelidir. Bir yerel yönetim biçimi olan metropol yönetiminin açıklanması; bir anakent çevresinde bulunan yerel yönetim birimlerinin (belediye, köy, mahalle, banliyö vb.) bir araya gelerek, belediye hizmetlerinden çoğunun bir elden yürütülmesini sağlamak için üst düzeyde bir yerel

yönetim birliği oluşturulmasıdır. Bu tanıma göre metropolitan yönetiminin; üst düzeyde yerel yönetin birimi bulunması, her belediyenin görev ve yetki alanı ile görevlerinin belirtilmesi, alan içinde kalan belediye ve köylerin tüzel kişiliklerinin korunması, üst düzeydeki yönetim birimine katılmanın isteğe bağlı değil, zorunlu olması gerekmektedir (Eren, 1996: 70).

10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu”nda 3. maddede büyükşehir belediyesi; “en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır. 6360 sayılı kanun, 4. maddedeki yeni düzenlemede büyükşehir belediyesini, “sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi” olarak tanımlamıştır. Böylece bu maddede, ilk kademe belediyelerinin kaldırıldığı unsuruna değinilmiştir.

Türkiye’de 1982 Anayasası’yla ilk defa, “Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.” hükmü konmuştur. 1984 yılında büyükşehir belediyeleri için 23.03.1984 tarihli ve 195 sayılı “Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” hazırlanmış, bu kararname daha sonraları mecliste değiştirilerek kabul edilen 3030 sayılı “Büyükşehir Belediye Kanunu” olarak yürürlüğe girmiştir.

25.03.1984’de yapılan yerel seçimlerde; İstanbul, Ankara ve İzmir büyükşehir belediyesi olmuştur. Daha sonra Adana, Bursa, Gaziantep, Konya ve Kayseri’de büyükşehir belediyesi kurularak sayı 8’e ulaşmıştır. 1993 yılında 504 sayılı “Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile Antalya, İzmit (Kocaeli), Erzurum, Diyarbakır, Eskişehir, Mersin ve Samsun’da; 2000 tarihli ve 593 sayılı “Sakarya İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile de Sakarya’da büyükşehir belediyesi kurulmuştur. Bu kararnameler büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri ayırımından farklı bir statü içermekte, büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde ilçe

belediyeleri yerine, ilk kademe belediyeleri kurulmasını öngörmekte ve ilk kademe belediyelerinin adlarının, sınırlarının ve nüfus ölçülerinin Bakanlar Kurulu'na belirleneceği kuralını getirmektedir (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 1996: 126).

12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı “On Üç İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile on üç belediye büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. 14.03.2013 tarihli ve 6447 sayılı kanunun birinci maddesiyle Ordu'da büyükşehir belediyesi kurulmasına karar verilmiş ve sayı toplamda 30'a yükselmiştir.

4.6.4.1. Büyükşehir Belediyesinin Organları

Büyükşehir belediye yönetiminin organları; büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanıdır.

Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve meclise büyükşehir belediye başkanı başkanlık eder (5216 sayılı kanun, m. 12).

Yardımcı bir birim olan encümenin karar veya yürütme organı mı olduğu konusu netleşmemiştir (Toprak, 2006: 224) Büyükşehir belediye başkanının başkanlığında beşi seçilmiş, beşi atanmış toplam on kişiden oluşur.

Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir (5216 sayılı kanun, m. 17).

4.6.4.2. Büyükşehir Belediyesinin Görev ve Sorumlulukları

Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları 5216 sayılı kanunun 7, 8 ve 9. maddelerinde sayılmıştır. Bu görev ve sorumlulukları bir sınıflandırmaya tabi tutmak mümkündür:

- Çevre, sağlık, sosyal ve kültürel yaşama ilişkin görevler (m. 7/d, i, j, m, n, r, s, v)
- Bayındırlık görevleri (m. 7/b, c, f, n, t)

- Altyapı ve ulaşım görevleri (m. 7/f, g, p, r, y; m. 8, m. 9)
- Kentsel estetik, kent tarihinin korunması ve afet yönetimi görevleri (m. 7/g, i, u, z)
- Tesis işletme, kurma ve işletme görevleri (m. 7/f, i, j, m, p, r, s, t, v, y)
- Kentsel güvenlik ve esenlik görevleri (m. 7/g, h, i, k, m, r, u)
- Kentsel dönüşüm ve gelişimine ilişkin görevler (m. 7/g) (Öner, 2006: 294-302)

Kanunun 7. maddesinin “m” bendinde sporla ilgili görev ve sorumluluklar şu şekilde belirtilmektedir: “Büyükşehir’in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek.”

4.6.4.3. Büyükşehir Belediyelerinde Kentsel Dönüşüm ve Spor

Kentsel dönüşüm, çöküntüye uğrayan kentsel alanların ekonomik, toplumsal, fiziksel ve çevresel koşullarının kapsamlı ve eşgüdümlü yaklaşımlarla iyileştirilmesine yönelik olarak uygulanan strateji ve eylemlerin bütünüdür (Çakallı, 2012: 21).

5393 sayılı kanunun 73. maddesinde, belediyelerin; konut alanları, sanayi alanları, ticaret alanları, teknoloji parkları, kamu hizmeti alanları, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturmak, eskiyen kent kısımlarını yeniden inşa ve restore etmek, kentin tarihi ve kültürel dokusunu korumak veya deprem riskine karşı tedbirler almak amacıyla kentsel dönüşüm ve gelişim projelerini uygulayabileceği belirtilmektedir. Ayrıca 5216 sayılı kanunda, 5393 sayılı kanunun 73. maddesine atıfta bulunularak, büyükşehir belediyelerinin de kentsel dönüşüm yetkilerini kullanacağı ifade edilmiştir. Bu şekilde, iki kanunda da, kentsel dönüşüm projeleri çerçevesinde rekreasyon alanlarının da ele alınacağı belirtilmiştir.

Türkiye’de, bu yasal yetkiler çerçevesinde büyükşehir belediyeleri tarafından, çeşitli kentsel dönüşüm projeleri hayata geçirilmekte ve bu projelerde spor tesisleri ve rekreasyon alanlarına yer verilmektedir. Bu kapsamda, Ankara’da uygulamaya konulan Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi’nde futbol, basketbol tenis, golf sahalarına ve fitness salonlarına yer verilmiştir. Ayrıca projede, yaşlılara yönelik spor salonları, kadınlara yönelik yüzme havuzları ve step-aerobik kondisyon salonları, gençler için masa tenisi salonları ve çeşitli spor salonları yer almaktadır (Yüksel, 2007: 97-98). Aynı şekilde, Ankara’daki Dikmen Vadisi’nin dönüşümü hakkındaki projede iki spor merkezi proje kapsamına dahil edilmiş (Çakallı, 2012: 66); Diyarbakır Suriçi Bölgesi’nin dönüşümü hakkındaki projede de spor alanlarının projede yer alacağı belirtilmiştir (Çatalbaş, 2012: 126).

4.6.4.4. Türkiye’de Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetleri

Büyükşehir belediyeleri spor hizmetlerini sunarken, bu hizmetleri ya Kültür ve Sosyal Daire Başkanlığı birimi altındaki Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü eliyle ya da Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı eliyle gerçekleştirmektedir. Bu birimlerin başlıca görev yetkileri şu şekilde sıralanabilir:¹

- Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki, kendi mülkü veya protokol ile büyükşehir belediyesine devredilen her türlü spor tesisinin işletme, bakım-onarım ve denetim faaliyetlerini yürütmek,
- Tesislerin ve tesis donanımlarının çalışır durumda olmasını sağlamak ve hazır hale getirmek,
- Tesislerde sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin belirlenecek bir program dâhilinde yapılmasını sağlamak,
- Her yaş ve gruptan insanları sağlık için spor yapmaya yönlendiren tesisler kurmak, etkinlikler yapmak ve yeteneklerini ortaya çıkaracak organizasyonlar gerçekleştirmek,

¹ 2011 yılı Adana, Bursa, Erzurum, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli ve Samsun Büyükşehir Belediyeleri Faaliyet Raporlarından özetlenerek hazırlanmıştır.

- Kent halkının hareketli yaşam tarzını artırmak ve katkı sağlamak amacıyla yaz ve kış aylarında değişik dallarda spor okulları açmak, kurslar düzenlemek, kentlerdeki diğer sportif faaliyetlere destek olmak, kentlerde yeni spor alanları açılmasına ve faal olarak işlemesine katkı sağlamak,
- Halka açık spor turnuvaları ve sportif faaliyetler düzenlemek,
- İlçe ve beldelerdeki rekreasyon alanlarını ve yeşil alanları spor alanı olarak değerlendirmek, gerekli bakım ve onarımını yapmak,
- Engelli vatandaşlara spor yapma imkânı tanımak ve turnuva organizasyonları düzenleyerek sosyalleşmelerine katkıda bulunmak,
- Uluslararası sportif organizasyonlar (basketbol, tenis, futbol, bisiklet yarışı yüzme, vb.) düzenleyip, farklı kültürlerden gençleri bir araya getirerek kaynaşmalarını sağlamak,
- Koşu yolları, semt sahaları, gençlik merkezleri ve bayan lokallerinde herkese spor yapma imkânı sunularak sağlıklı yaşam ortamı hazırlamak,
- Okullarda spor faaliyetlerini desteklemek adına ilköğretim okullarına ve liselere ihtiyaçları doğrultusunda spor malzemesi yardımı yapmak,
- Gençleri yaz aylarında sosyalleştirmek, gençlerin kültürel ve sportif faaliyet yapmalarını sağlamak,
- Çocuklara ve gençlere spor yapma imkânı tanımak ve yeni sporcular yetişmesine imkân sağlamak,
- Amatör spor kulüplerine malzeme yardımı yapmak, kulüplerin kalkınmasını sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, üstün başarı sağlayan sporculara meclis kararıyla ödüller vermek.

4.6.4.5. Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetlerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Türkiye’de spor yönetimi ve spor hizmetlerinin idaresi, siyasi yapı gereği merkezi yönetimin etkisi altında gerçekleştirilmektedir. Oysa yerel halkın ihtiyaçlarını tam olarak karşılayabilmek, yerel hizmetlerin, yerel yönetimlerin eliyle gerçekleştirilmesini gerekli kılmaktadır. İngiltere ve Almanya örneklerinde olduğu gibi (Bkz., s. 19-20), bir yerel hizmet statüsünde değerlendirilmesi gereken spor hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için büyükşehir

belediyelerinin hizmet sunumunda daha etkili faaliyet yürütmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, genel itibariyle Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan spor tesislerinin yapım, bakım ve onarımların ve bu tesislerin yapımı için gerekli olan finansman yönetiminin tamamıyla büyükşehir belediyelerine devredilmesi gerekmektedir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin yürüttüğü spor hizmetlerini ve halkın bu hizmetler konusundaki beklentilerini inceleyen bir çalışmada, belediyelerin spor hizmeti sunma konusunda tesisleri yaptıkları ve daha sonra bu tesisleri kaderlerine terk ettikleri belirtilmektedir. Tesislerin araç gereç eksikliğini gidermedikleri, bakım ve onarımlarını yapmadıkları, tesislerde spor uzmanı istihdam etmedikleri belirtilmektedir (Kurtoğlu, 2006: 159). Büyükşehir belediyelerinin; tesislerin bakım ve onarımında, tesislere uzman eğitimci istihdam etmede ve tesislerin faal olma durumunda daha dikkatli davranmaları gerekmektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi (Bkz., s. 20), Amerika Birleşik Devletleri San Diego Belediyesi spor hizmetlerini, insanların yaş, meslek ve diğer sosyal özelliklerine göre düzenlenmiş rekreasyon programları çerçevesinde düzenlemektedir. Türkiye'de yapılan faaliyetler incelendiğinde, faaliyetlerin muhatabının belli kesimlerle sınırlı kaldığı görülmektedir. Hizmetlere daha geniş katılımı sağlamak adına; her yaş, meslek ve sosyal statü durumları dikkate alınarak hizmetlerin yürütülmesi gerekmektedir.

Uluslararası spor organizasyonlarında Türkiye'nin başarı seviyesi istenen düzeyde değildir. Bunu gidermek adına, büyükşehir belediyeleri, uluslararası organizasyonlara önem vermeli ve elit seviyede sporcu yetiştirilmesine gerekli desteği sağlamalıdır.

Yerel seviyede hizmet yürütülürken, yerel yönetimlerin, o beldenin iklimsel ve coğrafi hususiyetlerini göz önünde bulundurması gerektiği ortadadır. Faaliyet raporları incelendiğinde, büyükşehir belediyelerinin hizmet sunumunda birbirlerine benzer hizmetler verdiği görülmektedir. Oysa Türkiye, farklı iklimsel ve coğrafi özellikleri içinde barındıran bir ülkedir. Büyükşehir belediyeleri, spor hizmeti sunumunda, idaresi altında bulunan beldenin iklimsel ve coğrafi imkanlarını değerlendirmelidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİ VE BU HİZMETLERE YÖNELİK HEMŞEHRİ MEMNUNİYETİ ARAŞTIRMASI

Dört ana başlıktan oluşan bu bölümde Antalya'nın tarihçesi, coğrafyası, nüfus özellikleri ve kentleşme durumu ilk ana başlık kapsamında; Antalya'da belediyeleşimin gelişimi ve Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin teşkilat yapısı ikinci ana başlık kapsamında; Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor hizmetleri üçüncü ana başlık kapsamında; Antalya ilinde yaşayan yerel halka yönelik yapılan anket çalışması ve çalışmanın değerlendirilmesi ise dördüncü ana başlık kapsamında incelenecektir.

1. ANTALYA İLİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. KISA TARİHÇE

Adı Avrupa dillerinde *Adalia* yahut *Satalieb*, Türk eserlerinin birçoğunda ise *Adalya* diye geçen Antalya şehrinin antik ismi *Attaleia* yahut *Olbia*'dır. Antalya çevresi ön tarih arkeolojisi bakımından Anadolu'nun en zengin bölgelerinden biridir. Antalya Ovası ve bilhassa Korkuteli çevresi, kökleri Neolitik Çağ'a erişen büyük ve neolitik tipe girmeyen prehistorik yerleşim yerleri ile kaplıdır. Antalya ve civarında açığa çıkarılan ön tarih belgeleri bölgenin nisbî kronolojisini aydınlatmak için yeterli değildir (Levend, 1971: 120).

M.Ö. 188 yılında Syria Kralı III. Antiochos, Bergama İttifakı tarafından Magnesia'da bozguna uğratılmasından sonra Apamea Barışı'nı imzalamışsa da sınırlar konusundaki anlaşmazlık sona ermemiştir. Bergama ve onun güçlü filosu için Pamphylia sadece önemli bir yerleşim alanı değil, aynı zamanda Side'yi ele geçirmeye çalışırken uğradığı başarısızlıktan sonra donanmasının sığınması için acil bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç sebebiyle (M.Ö. 159 - 138 yılları arasında hüküm süren) Bergama Kralı II. Attalos, donanmaya ait bir üs kurmak için "Attalos Yurdu" anlamına gelen *Attaleia* şehrini kurdu. Şehrin eski bir yerleşim uzantısı olması veya önceden var olan bir yerleşimin üzerine yapılmış olması muhtemeldir. Antalya'nın

5 kilometre batısında bugünkü Gurma Köyü topraklarında kurulan antik *Olbia* şehri, madeni parasına göre tarihi beşinci yüzyıla kadar uzanan antik bir merkezdi. *Attaleia*'nın kurulmasıyla, *Olbia*'nın önemini kaybetmesinin ardından *Olbia* sakinlerinin *Attaleia*'nın halkını oluşturduğu varsayılır.

Attaleia'da Bergamalıların egemenliği uzun sürmemiş, şehir korsanların eline geçmiş, M.Ö. 79'da Romalılar tarafından korsanlardan kurtarılmıştır. M.S. 43'te Cladius zamanında Roma eyaletleri arasına katılmıştır (Levend, 1971: 122).

Bizans Devri'nde ticaret bakımından Antalya'nın önemi artmıştır. Antalya, M.S. 860 yılında halife Muvakkil'in amirali Fazl bin Karin tarafından denizden hücum ile ele geçirilmiştir.

Bundan sonra Antalya, Süleyman Şah zamanında Selçuk Türkleri tarafından 1085 yılında fethedilmiştir ve bir ara İmparator Aleksios Komnenos kuvvetlerinin, sonra tekrar Türklerin eline geçmiştir. Hükümdar Melikşah ile Bizans İmparatoru Aleksios arasında yapılan antlaşma üzerine Venediklilere bir nevi sömürge olarak verilmiş, daha sonra ise 1120 yılında İmparator İoanes Komnenos burayı tekrar ele geçirmiştir. Latinlerin İstanbul'u ele geçişiinden ve Bizans İmparatorluğu'nun taksiminden sonra Aldobrandin'in, daha sonra da II. Kılıçarslan'ın oğlu, Konya sultanı Gıyasettin Keyhüsrev'in eline geçmiştir (1027). Şehri bir ara Kıbrıs Valisi Gautier Montbeliard (1025) sonra tekrar Selçuklular almıştır.

Antalya böylece Anadolu Selçukluları'nın Akdeniz donanmasının merkezi haline gelmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti yıkıldıktan sonra ise (1299), Antalya ve yöresinde Teke Beyliği kurulmuştur. Antalya, Osmanlı İmparatorluğu Devri'nde ise Anadolu Eyaleti'nin Teke ili, 1864 Vilayet Nizamnamesi'nden sonra Konya Vilayeti'nin Teke Sancağı olmuş; İkinci Meşrutiyet Devri başlarından Cumhuriyet'in ilk günlerine kadar da bağımsız hale getirilmiş olan kendi adındaki sancağa merkezlik etmiştir.

Napoleon'un Mısır'ı istilâsı üzerine Mısır'dan kaçan bazı Araplar (1770 ve 1798), daha sonra da Morahlılar (1882), Giritliler, Tatar ve Çerkezler (1897), Üsküp

göçmenleri (1913) Antalya'ya gelerek yerleşmişlerdir. Mondros Mütarekesi hükümlerinden faydalanan İtalyanlar da kısa bir zaman için şehri işgal etmiştir.²

1.2. COĞRAFİ KONUMU VE YAPISI

Antalya ili Türkiye'nin güneybatısında 29° 20'-32°35' doğu boylamları ile 36° 07'-37° 29' kuzey enlemleri arasındadır. Güneyinde Akdeniz ve kuzeyinde denize paralel uzanan Toroslar ile çevrili olup, doğusunda Mersin, Konya ve Karaman, kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında Muğla illeri ile komşudur. İlin yüzölçümü 20.815 km² kadardır. Bu, Türkiye yüzölçümünün %2,6'sına karşılık gelir. Akdeniz Bölgesi'nin batısında bulunan Antalya, bölge yüzölçümünün ise %17,6'sını oluşturur.³

Şekil 1. Antalya İli Haritası

Kaynak: www.antalyakulturturizm.gov.tr (17.02.2013)

² www.antalya.gov.tr (Antalya Valiliği Resmi Web Sitesi), 27.12.2012 tarihli erişimden özetlenerek yazılmıştır.

³ www.antalya.gov.tr (Antalya Valiliği Resmi Web Sitesi), Erişim tarihi; 27.12.2012

1.3. NÜFUSU

Antalya'nın 1927 nüfus sayımında 206.270 olan il nüfusu zamanla doğum oranı ve göçlerle katlanarak artmış ve Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) tarafından 2012 yılında 2.092.537 olarak belirlenmiştir.

Antalya il merkezi ve ilçelerine ait nüfus ölçümleri tablo olarak aşağıda verilmiştir:

Tablo 1. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Veri Tabanı

ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ (ADNKS) VERİ TABANI	Toplam
Antalya	1.073.794
Akseki	13.122
Aksu	65.588
Alanya	264.692
Demre	25.489
Döşemealtı	47.497
Elmalı	37.783
Finike	46.405
Gazipaşa	47.963
Gündoğmuş	8.053
Ibradı	2.907
Kaş	53.633
Kemer	41.268
Kepez	433.961
Konyaaltı	131.513
Korkuteli	51.023
Kumluca	66.186
Manavgat	201.027
Muratpaşa	442.663
Serik	111.764
Toplam	2.092.537

Kaynak: www.tuik.gov.tr (19.02.2013)

Nüfusun 1.073.794'ü merkez il sınırları içinde, 1.018.743'ü ilçe sınırları içindedir. Bu durumda il nüfusunun %52'i il merkezinde, %48'i ise ilçelerde yaşamaktadır.

1.4. KENTLEŞME VE KONUT DURUMU

Antalya ili merkezinde, turizm ve sanayileşmenin artmasıyla birlikte aldığı dış göçlere paralel olarak konut açığı mevcuttur. Kentte gecekondulaşma konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Uluslararası Tarım Borsası ve Kongre Merkezi gibi uygulamalar ile Antalya yeni bir kent merkezine kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Ayrıca kent merkezinde uzun yıllar plansız alan konumundaki Kırcaami Bölgesi'nde, kamu yararı esaslı, kentin bütününe hizmet edecek kullanımların yer alacağı ve bölge halkının mağduriyetinin giderileceği bir Kırcaami Kentsel Gelişim Projesi uygulanmaktadır.

Antalya ili merkezinde T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından yürütülen çeşitli projelerle bu sorunlara çözüm aranmakla beraber toplam 3380 tane konut yapımına devam edilmektedir.⁴

2. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE ÖRGÜTSEL YAPISI

2.1. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN KISA TARİHÇESİ

Osmanlı Devleti'nde modern anlamda ilk belediye teşkilatları, 1864'te çıkarılan Vilayet Nizamnamesi ve ardından yapılan yeni düzenlemelerle birlikte "şehreminlik" adıyla ortaya çıkmıştır. Yapılan düzenlemelerle ülkenin tamamında kurularak yaygınlaştırılan belediye teşkilatı, Antalya'da ilk kez 1868 yılında oluşturulmuştur. Bu ilk dönem içerisinde belediyeciliğin başlıca görevleri arasında temizlik ve çevre düzenlemesi, yol yapım ve onarımı bulunmaktaydı (Atılğan, 2010: 463).

Cumhuriyet Dönemi'ne geldiği zaman ise; Antalya Belediyesi'nin günümüz belediyecilik anlayışını yansıtmaya başladığını söyleyebiliriz. 1930 yılında göreve gelen Karakaşzâde Hüsnü Bey'in göreve geldikten sonra, kendisine yapılan

⁴ www.antalya.bel.tr (Antalya Büyükşehir Belediyesi Resmi Web Sitesi), Erişim Tarihi; 28.12.2012

müracaatlar neticesinde, üzerinde durduğu en önemli konu, şehrin ferah ve havadar bir yapıya kavuşturulması girişimidir.

Bu dönemde, Antalya halkının Kaleiçi'ndeki yüksek surlar nedeniyle rüzgâr alamadıklarını ve sıkıntı çektiklerini belirtmeleri üzerine Antalya'daki surların yıkımına başlanmıştır. Yine aynı doğrultuda Kalekapısı'ndaki yollar genişletilmiş, genişletme esnasında yolun her iki tarafında yıkılan ahşap evlerin yerine betondan yeni dükkânlar yapılmıştır (Atılğan, 2010: 464).

1934 yılında görevi devralan Lütfü Gökçeoğlu döneminde Antalya'da imar faaliyetleri hız kazanmıştır. Bunların dışında itfaiye teşkilatının ıslahı, Belediye, Tophane ve Hatay Parklarının inşası ve çevre düzenlemesi belediyenin faaliyetleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Belediye Başkanı Lütfü Gökçeoğlu, başkanlığı döneminde Antalya için önemli bir ilki gerçekleştirmiştir. Belediye üyelerine bir "Sıhhi Zabıta Talimatnamesi" hazırlatarak, 10.06.1936'da yürürlüğe koymuştur. Ayrıca her yıl, bir önceki belediye bütçesinden artan paranın sağlık işleri için kullanılması kararı 1933'te uygulamaya konulmuştur ve bu uygulama Antalya halkını memnun eden bir gelişme olmuştur. 1942 seçimlerinden sonra da görevi devam eden Gökçeoğlu dönemdeki imar faaliyetleri olarak; Karaalioğlu Parkı'nın yapımı, Şarampol Caddesi düzenlemesi ve Tophane Parkı ile Hatay Parkı'nın halka kazandırılması karşımıza çıkmaktadır (Atılğan, 2010: 464).

1963-1968 ve 1968-1973 yılları arasında iki dönem belediye başkanlığı görevini yürüten Dr. Avni Tolunay, Dr. Burhanettin Onat ile başlayan Antalya'nın dünya turizminde rol sahibi olma yarışını bu dönemde de sürdürmüştür. Tolunay, yurt içi ve yurt dışında gösterdiği girişimlerle Antalya'nın tanıtılmasına hız kazandırmıştır. Tıpkı Av. Avni Tolunay gibi iki dönem belediye başkanlığı yapan Av. Selahattin Tonguç (1973-1977, 1977-1980) da özellikle kültürel alanlardaki başarılarla kendini göstermiştir. Sanatsal etkinliklerle Antalya Festivali'nin çok boyutlu olmasını sağlayan Tonguç yönetimi, imar alanlarında da şehrin geniş bulvarlara, caddelere sahip olmasını sağlamıştır (Atılğan, 2010: 465).

Antalya Belediyesi, Av. Hasan Subaşı döneminde (1994) "büyükşehir belediyesi" haline gelmiş ve ilk kademe belediyeleri olarak Muratpaşa, Kepez ve

Konyaaltı Belediyeleri oluşturulmuştur. Daha sonra ise, 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’yla birlikte 11 yeni ilk kademe belediyesi daha sorumluluk alanlarına dahil olmuş ve toplam 14 ilk kademe belediyesi bulunan bir büyükşehir belediyesi haline gelmiştir (Atılğan, 2010: 466).

2.2. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ’NİN ÖRGÜTSEL YAPISI

Prof. Dr. Mustafa Akaydın tarafından yönetilen Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin genel karar organı olan büyükşehir belediye meclisi 31 üyeden oluşmaktadır. Bu üyelerden 14’ü Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 12’si Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP), 4’ü Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) temsilcisi olarak görev yapmaktadır. Üyelerden bir tanesi ise bağımsız olarak görevini sürdürmektedir. Büyükşehir belediyesinin bir diğer karar organı olan ve büyükşehir belediye başkanı tarafından idare edilen büyükşehir belediye encümeninin üye sayısı ise 11’dir. Bunlardan 5’i seçilmiş üye (CHP’li büyükşehir belediye meclisi üyelerinden) diğer 5’i ise biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere hizmet içi birim amirlerinden oluşan atanmış üyelerdir.

Antalya BŞB’nin örgütsel yapısı Şekil 2’de gösterilmektedir.

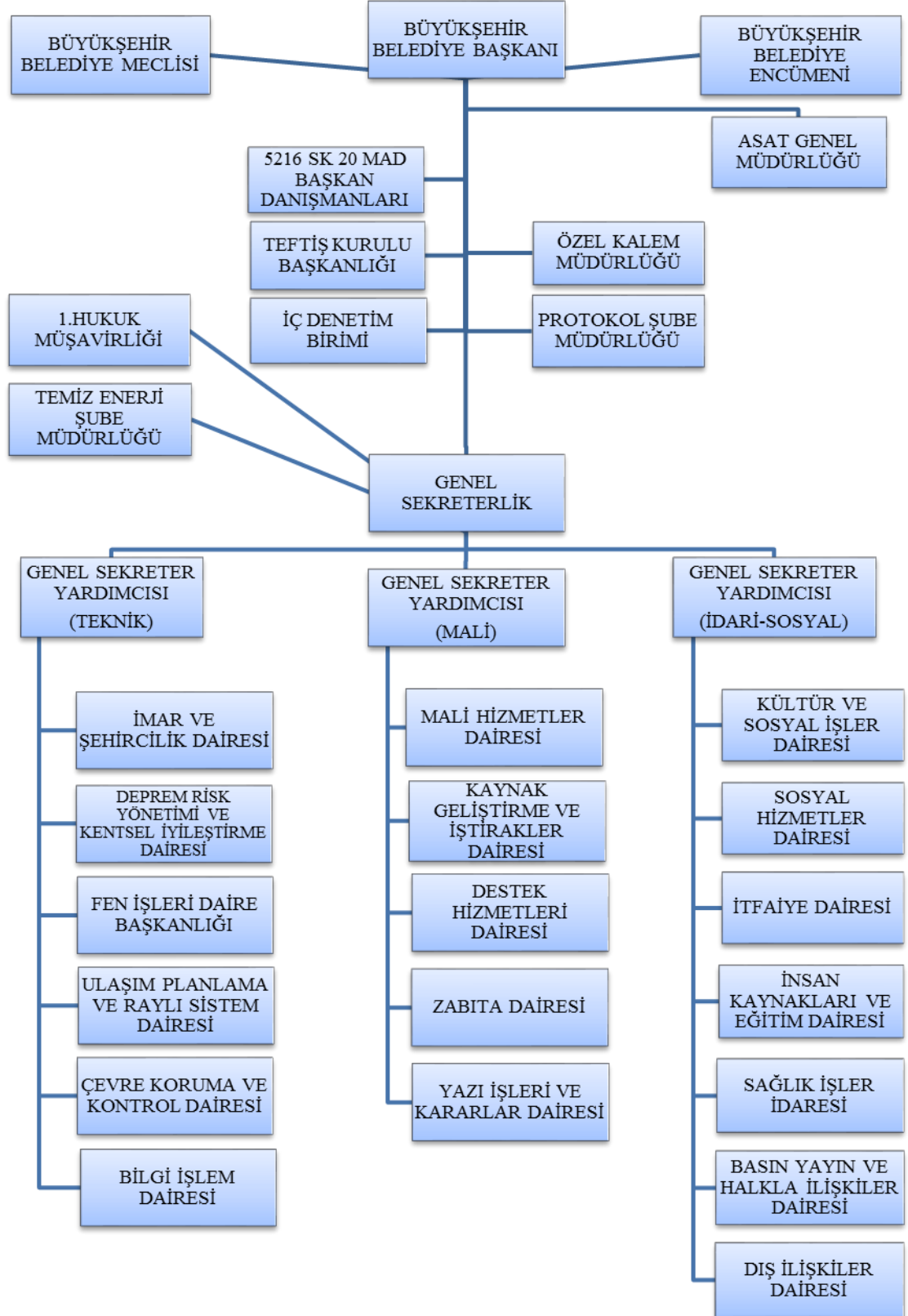
2.3. KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Antalya Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı; Kültür Şube Müdürlüğü, Tiyatro Şube Müdürlüğü, Konservatuar Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Yaygın Eğitim Şube Müdürlüğü, İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü, Müzeler Şube Müdürlüğü ve Turizm Şube Müdürlüğü’nden oluşmaktadır. Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, yerel halkı sosyal ve kültürel alanlarda etkin hale getirmek ve yerel halkın eğitim düzeyini yükseltmek amacıyla, büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, meslek ve beceri kazanma kursları açmak gibi faaliyetleri yürütmektedir (Çiftçi, 2006: 40).

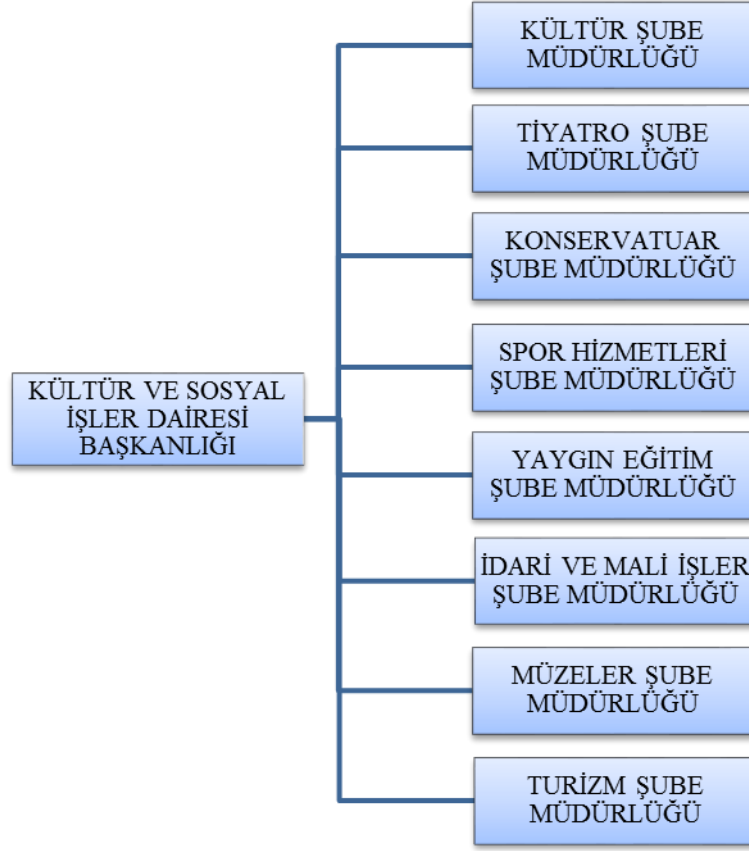
Antalya BŞB Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı spor hizmetlerini “Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü” eliyle gerçekleştirmektedir. Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü, büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde yaşayan hemşehrilerin kolay erişebileceği olanaklar sunarak hemşehrilerin sportif faaliyette bulunmalarını, belediye bünyesindeki spor tesislerinden faydalanmalarını ve yapılan etkinliklere katılabilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Müdürlük gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vererek gerekli desteği sağlamaktadır, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemektedir ve sporcuları teşvik amacıyla ödüllendirmektedir.

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın örgütsel yapısı Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 2. Antalya BŞB'nin Örgüt Şeması

Şekil 3. Kùltür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı'nın Örgüt Şeması

3. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİ

Spor hizmetleri, belde sakinleri için bir belediyenin yapabileceği en önemli hizmetlerdendir. Türkiye genelinde özellikle büyükşehir belediyelerinin spora büyük önem verdikleri, bu bağlamda spor kulüpleri oluşturdukları görülmektedir. Mevcut belediye mevzuatında öne çıkan ve dikkat çeken bir düzenleme bütünü ise büyükşehir belediyelerine hemşehrilerin sosyal, kültürel ve sportif talep ve ihtiyaçlarını karşılama görevinin veriliyor olmasıdır (Öner, 2006: 294).

Antalya Büyükşehir Belediyesi, Antalya'da yaşayan herkesin sağlıklı bir yaşam sürebilmesi için spor yapmasını sağlamak amacıyla Spor Şube Müdürlüğü tarafından çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda Antalya Büyükşehir

Belediyesi'nin 2010-2014 yılı stratejik planında belirtildiği gibi; yerel, ulusal ve uluslararası boyutta spor hizmetlerini arttırmak, sporu sevdirmek, spora ve sporcuya yatırım yapmak, sporu çeşitlendirmek, sporu yaygınlaştırmak ve başarı sağlamak için sportif etkinliklerde bulunmak, kentte gerçekleştirilen spor hizmetlerini en üst düzeye çıkarmak hedefleri vardır.

Bu hedefler kapsamında Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Şube Müdürlüğü tarafından düzenlenmiş ve düzenlenmekte olan spor hizmetleri; amatör spor kulüplerine yönelik faaliyetler, gençlere ve çocuklara yönelik faaliyetler, engelli vatandaşlara yönelik faaliyetler, tüm hemşehrilere yönelik faaliyetler ve diğer spor faaliyetleri olmak üzere beş başlık altında incelenebilir.

3.1. AMATÖR SPOR KULÜPLERİNE YÖNELİK FAALİYETLER

- 2008 yılında dördüncüsü düzenlenmiş olan Feslikan Yaylası Şenlikleri'nin içerisinde bulunan yağlı güreş etkinliklerinde 17 boyda güreşler yapılmış olup toplam 788 güreşçiye yolluk ve para ödülleri dağıtılmıştır.
- 2009 yılında Spor Şube Müdürlüğü; Antalya'da faaliyet gösteren spor kulüpleri, spor dernekleri ile kurum ve kuruluşların amatör spor çalışmalarına tesislerini açarak ve malzeme yardımıyla bulunarak, amatör spora ve sporculara desteğini sürdürmüştür. Ayrıca Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü nezdinde faaliyetlerini sürdüren amatör sporculara da aynı hizmetler sunulmuştur. Profesyonel sporculuk amatör sporculuktan geçer düşüncesiyle amatör spor ve sporcuya önem verilmiştir.
- Güreş, judo, karate, boks ve masa tenisi dallarındaki sporcuların antrenmanlarını Antalya Spor Şube Müdürlüğü'nce tahsis edilen Atatürk Stadyumu'nda bulunan salonlarda yapmaları sağlanmış; tekvando, karate, güreş, basketbol çalışmaları da Atatürk Kapalı Spor Salonu'nda sürdürülmüştür.
- "Antrenman Amaçlı Spor Çadırı" 2010 yılında Antalya Büyükşehir Belediye Spor Kulübü'nün basketbol ve bayan voleybol altyapı çalışmalarına ve gelen talepler üzerine Antalya'da faaliyet gösteren spor kulüplerine tahsis edilmiştir. Haftanın 7 günü saat 22:00'a kadar hizmet verilen spor çadırında;

2010 Yılı Yaz Spor Okulu çalışmalarında basketbolda 121, voleybolda 52, bedensel engelli basketbolda 6 öğrenciyeye eğitim verilmiştir.

- Atatürk Kültür Parkı'nda, 07.05.2011 Cumartesi günü; küçükler kategorisinde 16 takım/64 sporcu, yıldızlar kategorisinde 17 takım/68 sporcu, gençler kategorisinde 17 takım/68 sporcu ve büyükler kategorisinde 6 takım/24 sporcu olmak üzere, toplamda 56 takım/224 sporcunun katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Kategorilerinde dereceye giren takımların sporcularına çeşitli ödüller verilmiştir.
- Antrenman Amaçlı Spor Çadırı, Büyükşehir Belediye Spor Kulübü'nün basketbol ve bayan voleybol altyapı çalışmalarına ve gelen talepler üzerine Antalya'da faaliyet gösteren spor kulüplerine tahsis edilmiştir. Büyükşehir Belediye Spor Kulübü'nün basketbol branşında "Minik 1", "Minik", "Yıldız", "B Genç" ve "A Genç" olarak toplam 5 kategorideki sporcular antrenmanlarını bu salonda yapmıştır. Spor çadırında haftanın 7 günü gece 22:00'a kadar hizmet verilmiştir. Büyükşehir Belediye Spor Kulübü bünyesinde hizmet veren ve Süper Lig'de yer alan Bedensel Engelliler Tekerlekli Basketbol Takımı da antrenmanlarını spor çadırında yapmıştır. Antrenman amaçlı spor çadırı 15.07.2011 tarihinde Antalya Spor İl Müdürlüğü'ne devredilmiştir.

3.2. GENÇLERE VE ÇOCUKLARA YÖNELİK FAALİYETLER

- 2008 yılı Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında; yüzme, basketbol, futbol, voleybol, tekvando, atletizm ve güreş branşları olmak üzere toplam 8 branşta 1996-2001 doğumlu 840 gence profesyonel eğitimci nezaretinde ücretsiz eğitim verilmiştir.
- Büyükşehir belediyesi 2008 yılı itibariyle 49 yıllığına Antalya Atatürk Stadyumu'nu kiralamış; Sokak Futbol Turnuvası Finalleri, Antalya Veteranlar Ligi Finali, Antalya Liselerarası Şampiyonluğu ve Türkiye Liselerarası Final Müsabakaları ile ödül törenleri de bu stadyumda yapılmış; bu organizasyonlardaki her türlü hizmet de spor daire başkanlığı tarafından verilmiştir.

- Antrenman amaçlı Çadır Salonu'nda 2008 Yılı Yaz Spor Okulu çalışmaları kapsamında basketbolda 150, voleybolda 100 öğrenciye hizmet verilmiştir. Ayrıca Antalya Büyükşehir Belediye Spor Kulübü'nün Basketbol branşında 4 kategoride (Minik, Yıldız, B Genç ve A Genç) sporcuların tüm antrenmanları bu salonda yapılmaktadır.
- Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü'nce, 29 Haziran-29 Ağustos 2009 tarihleri arasında yüzme, voleybol, futbol, satranç, basketbol, atletizm, taekwondo, karate, tenis ve bayan aerobik olarak toplam 10 branşta Yaz Spor Okulu düzenlenmiş ve bu spor okulunda 1997-2002 doğum tarihliiler arasında toplam 968 öğrenciye hizmet verilmiştir. Yaz Spor Okulu branşlarında deneyimli ve belge sahibi antrenörler görev almıştır. Öğrencilere malzeme olarak branşlarına göre şort, forma, çanta, şapka, çorap, tayt, yer minderi, tekvando (taekwondo) elbisesi, bone, satranç takımı verilmiştir.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi adına Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün işbirliği ile liselerarası kız ve erkek kategorilerinde futbol, basketbol ve voleybol branşlarında Fatih Spor Salonu'nda "2009 Yılı Antalya Büyükşehir Belediyesi 4. Geleneksel Spor Şenliği" düzenlenmiştir. Şenlikler kapsamında toplam 460 sporcunun katılımıyla futbol, voleybol, basketbol müsabakaları düzenlemiştir.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından 1-7 Haziran 2009 tarihleri arasında Liselerarası Plaj Gençlik Şöleni, yine Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği içerisinde plaj futbolu ve plaj kız voleybol müsabakaları düzenlenmiştir. Bu organizasyonlar Beach Park 3 Nolu ve 4 Nolu Mavi Beach Tesisleri'nde toplam 25 lise ve 260 sporcunun katılımıyla yapılmıştır. Organizasyonda dereceye giren ilk dört takıma kupa ve müsabakalara katılan tüm sporculara madalya verilmiştir.
- 10.10.2009 tarihinde Atletizm Antalya İl Temsilciliği ve Antalya Büyükşehir Belediyesi adına Spor Şube Müdürlüğü işbirliği ile Atatürk'ü Anma Koşusu düzenlenmiştir. Koşu parkurları Karaalioğlu Parkı içerisinde oluşturulmuş olup müsabakalar; 1500 metre ilköğretim kızlar, 2000 metre ilköğretim erkek, 3000 metre lise kızlar ve 3000 metre lise erkekler olarak 4 kategoride gerçekleştirilmiştir.

- “Şimdi Top Sende” adı altında ilköğretim çağındaki çocuklara 27 Mart-30 Mayıs tarihleri arası basketbol ve tenis olmak üzere iki branşta Lara Düden Parkı Spor Kompleksi’nde spor müsabakaları düzenlenmiştir. Basketbol branşında cumartesi ve pazar günleri 09:00-12:00 saatleri arası 1 eğitmen eşliğinde 59 kişiye, tenis branşında yine cumartesi ve pazar günleri 14:00-18:00 saatleri arası 1 eğitmen eşliğinde 48 kişiye eğitim verilmiştir.
- Yaz Spor Okulu faaliyetlerinde, “Şimdi Spor Zamanı” sloganıyla 28.06.2010-28.08.2010 tarihleri arası yüzme, basketbol, futbol, voleybol, tekvando, karate, tenis, bayan plates ve yoga, satranç, masa tenisi, bedensel engelli basketbol olmak üzere 11 branşta profesyonel eğitmenler nezaretinde 1997-2003 doğum tarihliiler arasında 594 gence hizmet verilmiştir.
- 01 Temmuz-26 Ağustos 2011 tarihleri arasında 1998-2004 doğumlular arası toplam 1375 öğrencinin katılımıyla ücretsiz olarak yüzme, basketbol, tenis, taekwando, futbol, bayan voleybol, karate, güreş ve satranç olmak üzere toplam 9 branşta kurslar gerçekleştirilmiştir.
- 2012 yılı Yaz Spor Okulu’nda, 25 Haziran-17 Ağustos 2012 tarihleri arasında, 1998-2005 yılları arasında doğan (7-14 yaş arası) çocuklara ve gençlere yönelik yüzme, basketbol, futbol, taekwondo, karate, tenis, satranç, bayan voleybol olmak üzere 8 branşta faaliyetler düzenlenmiştir.
- “Büyükşehir Geleceğin Tenisçilerini Yetiştiriyor” sloganıyla 17 Mart-23 Haziran 2012 tarihleri arasında gerçekleştirilen tenis kursu 1996-2005 yılları arasında doğan çocuk ve gençlere yönelik olarak düzenlenmiş olup, toplamda 1200 kişiye hizmet verilmiştir.
- 04-05 Mayıs 2012 tarihleri arasında, “Gençlik Şenliği” kapsamında Atatürk Parkı Cam Piramit alanında Sokak Basketbolu Turnuvası gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların forma ve organizasyona ait tüm malzeme ve ekipman giderleri büyükşehir belediyesince karşılandığı turnuvada küçükler kategorisinde 9 takım/36 sporcu, yıldızlar kategorisinde 19 takım/76 sporcu, gençler kategorisinde 14 takım/56 sporcu ve büyükler kategorisinde 4 takım/16 sporcu olmak üzere toplamda 46 takım ve 184 sporcu katılmıştır. Turnuvaya katılan ve dereceye giren takımların sporcularına büyükşehir belediye başkanı tarafından kupa, madalya ve çeşitli ödüller verilmiştir.

3.3. ENGELLİ VATANDAŞLARA YÖNELİK FAALİYETLER

- Antalya Büyükşehir Belediye Spor Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı 1. Lig'de yer almaktadır. Kulüp içindeki faaliyetler, büyükşehir belediyesi tarafından finanse edilmektedir.
- Spor Şube Müdürlüğü tarafından 2010 yılında düzenlenmiş olan Yaz Spor Okulları kapsamında Bedensel Engelli Basketbol Kursu açılarak Çadır Spor Salonu'nda eğitim verilmiştir. Ayrıca Çadır Spor Salonu'nda bedensel engelli vatandaşlarımız ve sporcularımız haftanın değişik günlerinde tenis oynayarak eğlence ve sporu bir arada yapma imkânı sağlanmıştır.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Düden Park Spor Kompleksi içindeki tenis kortları, engelli sporcuların ücretsiz hizmetine sunulmuştur.
- 2010 yılında düzenlenmiş olan Yaz Spor Okulları kapsamında Bedensel Engelli Basketbol kursu açılarak Çadır Spor Salonu'nda eğitim verilmiştir. Ayrıca Spor Çadırı Salonu'nda Bedensel Engelli vatandaşlarımız ve sporcularımız haftanın değişik günlerinde tenis oynayarak eğlence ve sporu bir arada yapma imkânı sağlamıştır.

3.4. TÜM HEMŞEHRİLERE YÖNELİK FAALİYETLER

- 2008 yılı itibariyle Atatürk Stadyumu'nun çim saha etrafındaki koşu (yürüyüş) yolu, her gün sabah 06:00-09:30 saatleri arasında yürüyüş ve koşu yapması için halkın hizmetine sunulmaktadır.
- Antalya ve civarında "Sokak Basketbolu" adı altında turnuvalar düzenlemek ve Antalyalılara basketbolu daha çok sevdirmek amacıyla; Karaalioğlu Parkı Orta Miradoru'na portatif açık hava basketbol zemini monte edilmiştir.
- Bayan Plates ve Yoga Kursları 08.03.2010 Dünya Kadınlar Günü'nde başlamış ve 18.06.2010 tarihinde sona ermiştir. 2 eğitmen eşliğinde hafta içi her gün sabah 08:00-09:30 saatleri arası Atatürk Spor Salonu'nda verilen bu kurslara iki grup halinde toplam 140 kursiyer katılmıştır.
- "Önce Hareket Sonra Bereket Sabah Sporları" adı altında sabah sporları herhangi bir kayıt işlemi içermeden tüm halkın katılımına açık bir spor etkinliği olarak, 03.04.2010-15.07.2010 tarihleri arası 07:00-08:00 saatleri

arası Cam Piramit önünde gerçekleştirilmiştir. Bu etkinlikte katılımcılar 2 eğitmen eşliğinde aerobik çalışmaları yapmıştır.

- Beach Park 15 ve 16 numaralı plajlarda 01.04.2010 tarihinde Antalya Yüzme Şenliği düzenlenmiştir. Şenlik kapsamında deniz oyunları, konserler, gösteriler ve yüzme yarışları düzenlenmiştir. Yüzme yarışları bay 13-15 yaş grubu 1000 metre, 16-25 yaş grubu 1500 metre, bayan 13-15 yaş grubu 1000 metre, 16-25 yaş grubu 1500 metre olmak üzere 4 kategoride düzenlenmiştir. Kategorilerde birinci olanlara tam, ikinci olanlara yarım, üçüncü olanlara çeyrek olmak üzere 4'er adet altın ödül olarak verilmiştir.
- Antalya halkının yürüyüşe ve spora olan ilgisine katkı sağlamak adına Antalya Atatürk Stadyumu'nun çim saha etrafındaki koşu (yürüyüş) yolunu her sabah 06:00-09:30 saatleri arasında yürüyüş ve koşu yapılabilmesi için halkın hizmetine açılmıştır.
- 22.10.2011 tarihinde faaliyete geçen Kepez Spor Merkezi'nde plates, yoga, step/aerobik kursları açılmıştır. Spor merkezinde bulunan kondisyon aletlerinden salon yetkililerinin denetiminde kayıt gerekmeden sadece randevu usulüyle yararlanılabilmektedir.
- 09.03.2011 tarihi itibarıyla faaliyete geçen Varsak Spor Merkezi'nde ilk dönem plates kursları başlamıştır. 2011 yılı içerisinde Varsak Spor Merkezi'nde 3 dönem plates kursu düzenlenmiştir. Katılımcılar kontenjan nispetinde kayıt yaptırarak bu kurslardan faydalanmıştır.
- 02 Nisan-31 Temmuz 2011 tarihleri arasında, salı-perşembe-cumartesi-pazar günleri, sabah 07:00-08:15 saatleri arasında, 1 eğitmen eşliğinde, tüm Antalya halkının katılımına açık olarak Karaalioğlu Parkı Orta Miradoru'nda ve Atatürk Kültür Parkı Cam Piramit yanında 1. dönem faaliyetleri çerçevesinde sabah sporları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2. dönem içerisinde yine Karaalioğlu Parkı Orta Mirador'da ve Atatürk Kültür Parkı Cam Piramit yanında sabah sporları etkinliği 11 Ekim tarihinde başlamıştır. Salı-perşembe-cumartesi-pazar günleri, sabah 07:00-08:15 saatleri arasında, 1 eğitmen eşliğinde, tüm Antalya halkının katılımına açık olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara, yoga ve aerobik sporları yaptırılmıştır.

- Doğa yürüyüşleri adı altında 4 etap doğa yürüyüşü düzenlenmiştir. 1. etap doğa yürüyüşü etkinliği; 17.04.2011 tarihinde, Serik ilçesi Gebiz Köyü Uçan 1-2 Şelaleleri Mevkii 8 kilometrelik yürüyüş parkurunda, 44 vatandaş ve 9 görevli personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 2. etap doğa yürüyüşü etkinliği; 15.05.2011 tarihinde, Isparta Yolu Karacaören Barajı Mevkii 9 kilometrelik yürüyüş parkurunda, 66 vatandaş, 9 görevli personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 3. etap doğa yürüyüşü etkinliği ise 19.06.2011 tarihinde, Kumluca Karaöz-Gelidonya Feneri-Korsan Koyu Mevkii 8 kilometrelik yürüyüş parkurunda, 168 vatandaş ve 11 görevli personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Son olarak da 4. etap doğa yürüyüşü etkinliği; 18.09.2011 tarihinde, Çamyuva Alacasu Gedığı-Phaselis-Tekirova Koyu Mevkii 8 kilometrelik yürüyüş parkurunda, 185 vatandaş ve 11 görevli personelin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Haftanın salı ve perşembe günleri 17:00-19:00 saatleri arasında Antalya Ticaret ve Sanayi Odası üyelerine; haftanın pazartesi ve cumartesi günleri 17:00-21:00, çarşamba günleri ise 08:00-11:00 saatleri arasında Lara Tenis İhtisas Kulübü üyelerine sportif faaliyetlerde bulunabilmesi amacıyla Lara Düden Parkı Spor Kompleksi tahsis edilmiştir.
- Lara Düden Parkı Spor Kompleksi'nde, haftanın 7 günü konusunda uzman tenis antrenörü görev yapmıştır. Gelen talep doğrultusunda vatandaşlara ücretsiz olmak üzere tenis eğitimi de verilmiştir. Spor kompleksi 2011 yılı yaz aylarında günde 100-150 arasında, kış aylarında ise günde 50-80 arasında vatandaş tarafından kullanılmaktadır.
- Varsak Spor Merkezi, Kepez Spor Merkezi ve Aksu Spor Merkezi'nde 2012 yılında plates, yoga ve step/aerobik branşlarındaki kurslar, haftanın altı günü, konusunda uzman eğitmenler eşliğinde, üçer aylık dönemler halinde ve farklı guruplarda toplam 1181 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- 24.10.2012-14.02.2013 tarihleri arasında (16-55 yaş arası) vatandaşlara yönelik "Büyükşehir'den Yetişkinlere Özel Tenis Kursu" sloganıyla gerçekleştirilen tenis kursunda toplam 610 katılımcıya hizmet verilmiştir.

3.5. DİĞER SPORTİF FAALİYETLER

- “Dünyanın kalbine koş!” sloganı ile Runtalya 2008 Maratonu 2 Mart’ta start almıştır. Antalya’ya dikkat çekilen ve turizme ivme kazandırması amaçlanan bu organizasyona, dünyanın dört bir yanından 2500’e yakın sporcu katılmış ve halk koşusuyla birlikte toplam 5 bin kişi koşmuştur. Atatürk Stadyumu ile Kundu arasındaki sahil bandını kapsayan 42 km’lik parkur sonunda dereceye giren yarışmacılara çeşitli hediyeler dağıtılmıştır.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü Güreş Takımı, 648’nci tarihi Kırkpınar Güreşleri’nde 5 birincilik, 1 ikincilik, 4 üçüncülük elde etmiştir
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü ile Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin birlikte organize ettiği Altın Bilek 12 Dev Adam Kış Spor Okulu alt yapı takımlarının çalışmaları yürütülmüştür. 2009 yılında üçüncüsü gerçekleştirilen Altın Bilekler 12 Dev Adam Spor Okulu Atatürk Spor Salonu’nda açılmıştır.
- “45. Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu”, 12-19 Nisan 2009 tarihleri arasında İstanbul-İzmir-Kuşadası-Bodrum-Marmaris-Fethiye-Kalkan-Finike-Antalya-Alanya parkurunda koşulmuştur. Bisiklet turunun 18.04.2009 Cumartesi günü gerçekleştirilen Finike Antalya parkuru ile 19.04.2009 Pazar günü gerçekleştirilen Antalya-Alanya parkuru için Spor Hizmetleri Şube Müdürlüğü tarafından, Antalya Büyükşehir Belediyesi adına gerekli destek ve yardım yapılmıştır.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin desteği ile “5. Uluslararası Runtalya Maratonu” 07.03.2010 Pazar günü Antalya Müzesi önünde start almıştır. “Dünyanın kalbine koş!” sloganı ile tertip edilen organizasyona, dünyanın dört bir yanından 2400’e yakın sporcu katılmıştır. Yurt içi ve yurt dışından 35 TV kanalının canlı yayınlara dünyaya taşıdığı maratonda, halk koşusuyla birlikte toplam 5 bine yakın sporcu koşmuştur.⁵
- Sekizincisi düzenlenen “İtfaiye Sporları Dünya Şampiyonası”, Antalya Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde 16-21 Ekim 2012 tarihlerinde

⁵ Ayrıntılı bilgi için; Antalya BŞB’nin 2008-2012 Faaliyet Raporlarına bakınız.

gerçekleştirilmiştir. İtfaiye Dairesi Başkanlığı'nın organizasyonunu üstendiği şampiyona, yurt dışından çok sayıda sporcu, izleyici ve medya mensubunun katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Şampiyonaya, 15 ülkeden yaklaşık 550 itfaiyeci ve 6 gözlemci ülke katılmıştır.

- 2012 yılında Antalya'yı 651. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde ve Türkiye genelinde yapılan minder güreşleri şampiyonalarında dereceye girerek temsil eden Antalya Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü'nün 9 sporcusu, 59 adet tam cumhuriyet altını ile ödüllendirilmiştir.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi ve Antalya Kent Konseyi işbirliği içerisinde, kentimizde bisiklet kullanımının önemini ve bisiklet kullanımının yaşadığımız kente, vatandaşlara ve bisiklet kullanıcılarına sağladığı faydalara dikkatini çekebilmek amacıyla 26.06.2012 tarihinde "7'den 77'ye Bisiklet Turu" gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 500 bisiklet severin katıldığı bisiklet turu Antalya Kültür Merkezi'nin önünden başlamış ve Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Binası önünde sona ermiştir. Katılımcılara tur sonunda kura ile çeşitli ödüller verilmiştir.

4. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN SPOR HİZMETLERİNE YÖNELİK MEMNUNİYET ARAŞTIRMASI

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nde yaşayan yerel halkın Antalya BŞB'nin spor hizmetlerini nasıl değerlendirdiğini ve bir birey olarak spor hizmetleri hakkında neler düşündüğünü saptamaya yönelik, Antalya kent merkezi bütününde bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir (Bkz., EK-1). Toplam 500 hemşehriyi kapsayan çalışma, Antalya BŞB'nin görev alanı içinde yer alan iskân mahallelerinde 2013 yılının Ocak ve Şubat aylarında tamamlanmıştır. Anketin amacına ulaşmasını sağlamak bakımından, Antalya BŞB'den de bilgi alınarak kent merkezindeki ilçe belediyelerinin nüfus miktarları da gözetilerek tespit edilmiş, anket formları ilgili semtlere nüfusları oranında dağıtılmıştır.

Yerel halka göre Antalya BŞB'nin spor hizmetleri ve halkın bu hizmetlerden memnuniyet düzeyi aşağıda değerlendirilmeye çalışılacaktır.

4.1. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

4.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Antalya BŞB'nin yapmış olduğu spor hizmetlerinin ve halkın bu hizmetlerden memnuniyet düzeyinin araştırılmasıdır.

4.1.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın hareket noktasını oluşturan varsayımlar aşağıda belirtilmiştir:

- Antalya BŞB hemşehrilere spor hizmetlerini götürürken, hemşehrilerin ihtiyaç, beklenti ve taleplerini göz önünde bulundurur.
- Hemşehriler, spor hizmetleri konusundaki ihtiyaç ve beklentilerini Antalya BŞB yetkililerine iletebilmektedirler.
- Hemşehriler, Antalya BŞB'nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini ve bu tesislerdeki hijyen durumunu yeterli bulmaktadırlar.
- Antalya BŞB, engelli hemşehrilere özgü sportif hizmetler vermektedir.
- Genel anlamda hemşehriler, Antalya BŞB'nin spor politikası ve hizmetlerinden az memnundurlar.
- Antalya BŞB, yaptığı sportif faaliyetleri yerel halka yeterince ulaştırabilmektedir.
- Antalya BŞB bünyesindeki spor alanları özelleştirilmelidir.
- Yerel halk, Antalya BŞB'nin semtlere yaptırmış olduğu sportif alanları yeterli bulmaktadır.

4.1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, halkın yerel yönetimlerden spor hizmetleri konusunda beklentilerini ortaya koymak amacıyla, Survey-Tarama Modeli kullanılmıştır (Çoban, 2002: 56, Kurtoğlu, 2006: 43).

4.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni Antalya BŞB'nin spor hizmetleri ve bu hizmetlerden yararlanan yerel halktır. Araştırmanın örneklem grubu ise Antalya BŞB bünyesinde bulunan Muratpaşa, Kepez, Konyaaltı, Döşemealtı ve Aksu Belediyelerinde yaşayan toplamda 500 hemşehriden oluşmuştur. İlçelere göre hemşehri sayı dağılımları yapılıyor iken, merkez ilçelerin nüfus oranları göz önüne alınmıştır.

4.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma verilerini toplamak amacıyla anket oluşturulmuştur. Anket soruları oluşturulurken, daha önce uygulanmış araştırma anketlerinden (Çoban, 2002: 137; Kurtoğlu, 2006: 164; Ertaş, 2006: 80) ve tez danışmanından yardım alınmıştır. Hazırlanan anket formunun işlevliliği ve anlaşılabilirliği için rastgele seçilen 50 kişiye ön uygulama yapılmıştır. Anketin “Cronbach Alfa Katsayısı” 0,80 olarak tespit edilmiştir. Bu değer, anketin geçerlilik ve güvenilirliğini kanıtlayan bir değerdir. Bu değer elde edildikten sonra danışmanın onayı ile anket hemşehrilere uygulanmaya başlanmıştır.

Elde edilen memnuniyet envanteri 5 demografik bilgi sorusu, 15 kapalı uçlu soru ve 4 açık uçlu soru olmak üzere 24 soru içermektedir. Demografik bilgi soruları, katılımcıların bazı sosyo-demografik özelliklerini içeren (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, Antalya'da ikamet etme yılı ve ikamet edilen ilçe) sorulardır. Kapalı uçlu sorular “likert tipi” sorulardır. Likert tipi sorular “katılıyorum, kararsızım ve katılmıyorum” olmak üzere üç derecelidir.

4.4. VERİLERİN ANALİZİ

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında genel istatistiksel yöntemler kullanılarak kayıt edilmiştir. İstatistik işlem olarak frekans, yüzde ve geçerli yüzde işlemleri uygulanmıştır.

4.5. ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NDE MEMNUNİYET UYGULAMASI

Bu bölümde ilk beş tablo katılımcıların demografik özelliklere göre dağılımını, sonraki 15 tablo katılımcıların kapalı uçlu ifade hakkındaki tutumlarını ve son 4 tablo ise açık uçlu sorulara verdikleri cevapların dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 2. Cinsiyet Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Erkek	300	60,0	60,0
Kadın	200	40,0	40,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 2’de görüldüğü üzere, ankete katılanların %60’ı (300) erkek ve %40’ı (200) kadındır.

Tablo 3. Yaş Dağılımı

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli 20 Yaş ve Altı	75	15,0	15,0
21-30 Yaş	160	32,0	32,0
31-40 Yaş	115	23,0	23,0
41-50 Yaş	92	18,4	18,4
51 Yaş ve Üzeri	58	11,6	11,6
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 3’te yerel halkın %15’inin (75) 20 yaş ve altı, %32’sinin (160) 21-30 yaş, %23’ünün (115) 31-40 yaş, %18,4’ünün (92) 41-50 yaş ve %11,6’sinin (58) 51 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Bu duruma bakarak, çalışmaya katılan

hemşhriilerin daha çok “genç ve orta yaş grubunu” oluşturduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 4. Eğitim Durumu

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli İlköğretim	128	25,6	25,6
Lise	156	31,2	31,2
Üniversite	200	40,0	40,0
Lisansüstü	16	3,2	3,2
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 4’te hemşhriilerin eğitim durumlarına bakıldığında %25,6’sının (128) ilköğretim, %31,2’sinin (156) lise, %40’ının (200) üniversite ve %3,2’sinin (16) lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere katılımcıların %74,4’ü en az lise mezunudur. Bu durum, örneklem grubunun eğitim düzeyinin pek de düşük olmadığını ve anket ile amaçlanan sağlıklı değerlendirmeleri yapabilecek kapasiteye sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 5. Kaç Yıldır Antalya’da Yaşıyorsunuz?

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli 1 Yıdan Az	18	3,6	3,6
1-4 Yıl	61	12,2	12,2
5-8 Yıl	73	14,6	14,6
9-12 Yıl	63	12,6	12,6
13 Yıl ve Üzeri	285	57,0	57,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 5’e bakıldığında katılımcıların %3,6’sının (18) 1 yıldan az, %12,2’sinin (61) 1-4 yıl, %14,6’sının (73) 5-8 yıl, %12,6’sının (63) 9-12 yıl ve %57’sinin (285)

13 yıl ve üzeri olarak Antalya ilinde ikamet ettikleri görülmektedir. Bu bilgilerden hareketle örnekleme oluşturan yerel halkın toplam %84,2'sinin en az 5 yıldır Antalya ilinde yaşadıkları, Antalya ilini yeterince tanıdıkları ve bu ildeki Antalya BŞB'nin spor hizmetlerine ilişkin bilgi ve değerlendirme yeteneğine sahip oldukları düşünülmektedir.

Tablo 6. İkamet Ettiğiniz İlçe Belediyesi Hangisidir?

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Kepez	190	38,0	38,0
	Muratpaşa	200	40,0	40,0
	Konyaaltı	60	12,0	12,0
	Aksu	30	6,0	6,0
	Döşemealtı	20	4,0	4,0
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 6'da katılımcıların ikamet ettikleri büyükşehir ilçe belediyeleri incelendiğinde %38'inin (190) Kepez, %40'ının (200) Muratpaşa, %12'sinin (60) Konyaaltı, %6'sının (30) Aksu ve %4'ünün (20) Döşemealtı belediyeleri olduğu görülmektedir. Bu çalışmada katılımcılar Rasgele Örneklem Modeli'ne göre seçilmiştir. Katılımcıların %90'ının Antalya BŞB'nin ilk kademe merkez ilçeleri olan Kepez, Muratpaşa, Konyaaltı Belediyelerinde ikamet ediyor olmaları Antalya BŞB'nin spor hizmetlerine ilişkin bilgi ve değerlendirme açısından daha verimli olacağını düşündürmektedir.

Tablo 7. Günümüzde, Kent İnsanı İçin Sportif Aktivite İhtiyacının Karşılanması Bir Problem Haline Gelmiştir.

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Katılıyorum	360	72,0	72,0
	Kararsızım	70	14,0	14,0
	Katılmıyorum	70	14,0	14,0
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 8. Antalya BŞB Halkın Boş Zamanlarını Spor Hizmetleri Sunarak Değerlendirme Konusunda Sorumluluk Taşımaktadır.

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Katılıyorum	242	48,4	48,4
	Kararsızım	128	25,6	25,6
	Katılmıyorum	130	26,0	26,0
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 7 incelendiğinde “Günümüzde, kent insanı için sportif aktivite ihtiyacının karşılanması bir problem haline gelmiştir.” ifadesine katılımcıların %72’sinin (360) “katılıyorum”, %14’ünün (70) “kararsızım”, %14’ünün (70) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum Antalya ilinde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğunun günlük hayatları içerisinde spora önem verdiklerini göstermektedir.

Tablo 8’de “Antalya BŞB halkın boş zamanlarını spor hizmetleri sunarak değerlendirme konusunda sorumluluk taşımaktadır.” ifadesine ise, %48,4’ünün (242) “katılıyorum”, %25,6’sının (128) “kararsızım”, %26’sının (130) “katılmıyorum” cevabını verdikleri görülmektedir. Bu durum, spora önem veren halkın, Antalya BŞB’nin kendilerine sunmakla yükümlü olduğu spor hizmetleri ile alakalı

sorumluluklarını yerine getirdiğini göstermektedir. Bu sonuçlar memnuniyet anketinde elde edilen sonuçlar ile uyumlu görünmektedir.

Tablo 9. Antalya BŞB'nin Hemşehrilere Sportif Hizmet Sunması Bu Belediyenin Saygınlığını Arttırır.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	425	85,0	85,0
Kararsızım	43	8,6	8,6
Katılmıyorum	32	6,4	6,4
Toplam	500	100,0	100,0

Katılımcıların %85'i (425), Antalya BŞB'nin hemşehrilere sportif hizmet sunmasının, belediyenin saygınlığını arttıracaklarını düşünmektedir; %8,6'sı (43) bu konuda kararsızdır; %6,4'ü (32) ise bu görüşe katılmamaktadır. Bu durum Antalya ili halkının, Antalya BŞB'nin hemşehrilere sportif hizmet sunmasının bu belediyenin saygınlığını arttıracakları yönünde bilinçli olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. Belediye-Halk Arasındaki İlişkilerin Geliştirilmesinde “Spor Hizmetlerinin” Önemli Olduğunu Düşünüyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	392	78,4	78,4
Kararsızım	58	11,6	11,6
Katılmıyorum	50	10,0	10,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 10'a bakıldığında “Belediye-halk arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde “spor hizmetlerinin” önemli olduğunu düşünüyorum.” ifadesine katılımcıların %78,4'ünün (392) “katılıyorum”, %11,6'sının (58) “kararsızım”, %10'unun (50) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum hemşehri-Antalya BŞB

arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde, belediyenin sportif hizmet sunmasının önemli bir parametre olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

Tablo 11. Antalya BŞB Spor Hizmetlerini Götürürken Halkın İhtiyaç, Beklenti ve Taleplerini Göz Önünde Bulunduruyor.

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Katılıyorum	164	32,8	32,8
	Kararsızım	160	32,0	32,0
	Katılmıyorum	176	35,2	35,2
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 12. Spor Konusundaki İhtiyaç ve Beklentilerimi Antalya BŞB Yetkililerine İletabiliyorum.

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Katılıyorum	99	19,8	19,8
	Kararsızım	107	21,4	21,4
	Katılmıyorum	294	58,8	58,8
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 11 incelendiğinde “Antalya BŞB spor hizmetlerini götürürken halkın ihtiyaç, beklenti ve taleplerini göz önünde bulunduruyor.” ifadesine katılımcıların %32,8’inin (164) “katılıyorum”, %32’sinin (160) “kararsızım”, %35,2’sinin (176) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda halkın bu soruya verdiği cevaplar tutarsızlık göstermektedir.

Tablo 12’de “Spor konusundaki ihtiyaç ve beklentilerimi Antalya BŞB yetkililerine iletibiliyorum.” İfadesi için katılımcıların %19,8’inin (99) “katılıyorum”, %21,4’ünün (107) “kararsızım”, %58,8’inin (294) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere, Tablo 11’de görülen bu

tutarsızlığın halkın ihtiyaç ve beklentilerini Antalya BŞB yetkililerine iletemediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 13. Antalya BŞB'nin Yapmış Olduğu Sportif Organizasyonlardan Zamanında Haberdar Oluyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzme (%)
Geçerli Katılıyorum	110	22,0	22,0
Kararsızım	79	15,8	15,8
Katılmıyorum	311	62,2	62,2
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 13 incelendiğinde “Antalya BŞB'nin yapmış olduğu sportif organizasyonlardan zamanında haberdar oluyorum.” ifadesine katılımcıların %22'si (110) “katılıyorum”, %15,8'i (79) “kararsızım”, %62'si (311) “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Büyükşehir belediyelerinde halkı herhangi bir konu hakkında bilgilendirme yolu yazılı ve görsel basında reklamdır. Buradaki cevapların yüzdelik dağılımlarından anlaşılacağı üzere Antalya BŞB'nin, sportif faaliyetleri halka duyurma noktasında yeterli bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 14. Antalya BŞB'nin Semtlerde Yaptırmış Olduğu Spor Tesislerinden Yeterince Faydalanabiliyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	156	31,2	31,2
Kararsızım	96	19,2	19,2
Katılmıyorum	248	49,6	49,6
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 15. Antalya İlindeki Spor Tesislerini Yeterli Buluyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	112	22,4	22,4
Kararsızım	118	23,6	23,6
Katılmıyorum	270	54,0	54,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 16. Spor Tesislerini Kullanmak İsteddiğimde Herhangi Bir Zorlukla Karşılaşmıyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	179	35,8	35,8
Kararsızım	118	23,6	23,6
Katılmıyorum	203	40,6	40,6
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 14'e bakıldığında "Antalya BŞB'nin semtlerde yaptırmış olduğu spor tesislerden yeterince faydalanabiliyorum." ifadesine katılımcıların %31'inin (156) "katılıyorum", %19,2'sinin (96) "kararsızım", %49,6'sının (248) "katılmıyorum" cevabını verdiği görülmektedir.

Tablo 15'te "Antalya ilindeki spor tesislerini yeterli buluyorum." ifadesine katılımcıların %22,4'ü (112) "katılıyorum", %23,6'sı (118) "kararsızım", %54'ü (270) "katılmıyorum" cevabını vermiştir.

Tablo 16 incelendiğinde ise, "Spor tesislerini kullanmak istediğimde herhangi bir zorlukla karşılaşmıyorum." ifadesine katılımcıların %35,8'inin (179) "katılıyorum", %23,6'sının (118) "kararsızım", %40,6'sının (203) "katılmıyorum" cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumları (Bkz., Tablo 4) dolayısıyla Antalya BŞB bünyesindeki sportif alanları, işlerinden arta kalan zamanlarında ve hafta sonlarında

daha çok kitle veya rekreatif anlamda sportif aktivitelere ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Daha önce kitle sporu, “her yaştan insanların yaptığı spor” olarak tanımlanmıştı. Günlük işlerinden arta kalan zamanlarında ve hafta sonlarında rekreatif anlamda spor yapan hemşehrilerin çoğu sportif alanlarda oluşan yoğunluktan dolayı Antalya BŞB bünyesindeki sportif tesislerin yetersizliğini düşünmektedir. Bundan dolayı sportif tesislerin yeterli kullanım seviyesine ulaşamadıkları ve bu tesislere karşı halkın yoğun taleplerinden dolayı spor tesislerini kullanmakta birtakım zorluklar yaşandığı görülmektedir.

Tablo 17. Spor Tesislerinin Hijyen Durumunu Yeterli Buluyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	124	24,8	24,8
Kararsızım	176	35,2	35,2
Katılmıyorum	200	40,0	40,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 17 incelendiğinde “Spor tesislerinin hijyen durumunu yeterli buluyorum.” ifadesine katılımcıların %24,8’inin (124) “katılıyorum”, %35,2’sinin (176) “kararsızım”, %40’ının (200) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu cevap aralığı hemşehrilerin bu parametre ile alakalı birbirine yakın düzeyde farklı düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. Bu durumun, Antalya ilindeki hemşehrilerin haftanın belirli günlerinde ve günün belirli saatlerinde sportif alanları kullanmalarından dolayı çalışanların sportif alanlarda yeterince hijyen sağlayamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 18. Antalya BŞB'nin Spor Tesislerinin Açık Olduğu Zaman Dilimini Yeterli Buluyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	140	28,0	28,0
Kararsızım	159	31,8	31,8
Katılmıyorum	201	40,2	40,2
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 18 incelendiğinde “Antalya BŞB'nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini yeterli buluyorum.” ifadesine katılımcıların %28'inin (140) “katılıyorum”, %31,8'inin (159) “kararsızım”, %40,2'sinin (201) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Hemşehrilerin bu ifadeye vermiş oldukları cevapların yüzdeler dağılımlarındaki yakınlık, Antalya BŞB'nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini yeterli bulup bulmadıkları açısından belirgin bir kaniya sahip olmadıklarını göstermektedir.

Tablo 19. Antalya BŞB'nin Spor Tesisleri Engelli Vatandaşlarımıza Özgü Hizmetler de Vermektedir.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	146	29,2	29,2
Kararsızım	164	32,8	32,8
Katılmıyorum	190	38,0	38,0
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 19 incelendiğinde “Antalya BŞB'nin spor tesisleri engelli vatandaşlarımıza özgü hizmetler de vermektedir.” ifadesine katılımcıların %29,2'sinin (146) “katılıyorum”, %32,8'inin (164) “kararsızım”, %38'inin (190) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Özellikle Avrupa Birliği uyum sürecinde engelliler için daha iyi yaşam standartları oluşturma açısından büyükşehir belediyelerine büyük işler düşmektedir. Ancak bu durumun ülkemizde

yaygınlaşmaya başlaması yeni bir süreçtir. Cevaplar arasındaki birbirine yakın yüzdeler Antalya BŞB'nin yeterlilik düzeyinin az olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 20. Spor Tesislerindeki Görevli Kişilerin Sportif Eğitim Alanında Yeterli Eğitim Aldığına İnanıyorum.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli			
Katılıyorum	145	29,0	29,0
Kararsızım	163	32,6	32,6
Katılmıyorum	192	38,4	38,4
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 20'ye bakıldığında “Spor tesislerindeki görevli kişilerin sportif eğitim alanında yeterli eğitim aldığına inanıyorum.” ifadesine katılımcıların %29'unun (145) “katılıyorum”, %32,6'sının (163) “kararsızım”, %38,4'ünün (192) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Büyükşehir belediyeleri hemşehrileri için kendilerine ait sportif alanlarda günün belirli saatlerinde rekreatif anlamda spor hizmetleri vermektedir. Bu sportif aktivitelerini yaptırılanlar, üniversite bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileridir. Dolayısıyla, Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri Antalya ilindeki sportif aktiviteleri yürütmektedirler. Elbette ki eğitim sürecinde olan öğrencilerin bu aktivitelerdeki performansları Antalya BŞB'nin merkez ilçelerinde yaşayan hemşehrilerin sportif anlamda beklentilerini karşılayamıyor olabilir. Bu ifade ile ilgili elde edilen cevapların birbirlerine yakınlığının bu durumdan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 21. Antalya BŞB’ye Ait Sportif Tesislerin veya Rekreasyon Alanlarının İşletmesi Özelleştirilmelidir.

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Katılıyorum	123	24,6	24,6
Kararsızım	90	18,0	18,0
Katılmıyorum	287	57,4	57,4
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 21 incelendiğinde “Antalya BŞB’ye ait sportif tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” ifadesine katılımcıların %24,6’sının (123) “katılıyorum”, %18’inin (90) “kararsızım”, %57,4’ünün (287) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Genel anlamı ile cevaplara bakıldığında Antalyalı hemşehrilerin özelleştirmeye karşı olduğu görülmektedir.

Tablo 22. Antalya BŞB’nin Semtinize Hangi Spor Tesisini Getirmesini Öncelikli Olarak İstersiniz?

Tablo 22/a. Birinci Önem Sırası

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Çocuk Oyun Alanları	153	30,6	30,6
Yüzme Havuzu	53	10,6	10,6
Kapalı Spor Salonu	75	15,0	15,0
Koşu Parkuru	44	8,8	8,8
Yürüyüş Parkuru	106	21,2	21,2
Golf Alanı	5	1,0	1,0
Tenis Kortu	16	3,2	3,2
Açık Futbol Sahası	48	9,6	9,6
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 22/b. İkinci Önem Sırası

			Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Çocuk Oyun Alanları		57	11,4	11,4
	Yüzme Havuzu		72	14,4	14,4
	Kapalı Spor Salonu		92	18,4	18,4
	Koşu Parkuru		109	21,8	21,8
	Yürüyüş Parkuru		98	19,6	19,6
	Golf Alanı		7	1,4	1,4
	Tenis Kortu		28	5,6	5,6
	Açık Futbol Sahası		27	5,4	5,4
	Diğer (Bisiklet P.)		10	2	2
	Toplam		500	100,0	100,0

Tablo 22'ye göre "Antalya BŞB'nin semtinize hangi spor tesisini getirmesini öncelikli olarak istersiniz?" sorusuna hemşehrilerin verdikleri cevaplara göre, birinci öncelikli spor tesisi konusunda, %30,6'lık dilimin (153) çocuk oyun alanı ve %21,2'lik dilimin (106) koşu parkuru istediği görülmektedir. İkinci öncelikli spor tesisi konusunda hemşehrilerin %21,8'inin (109) koşu parkuru ve %19,6'sının (98) yürüyüş parkuru isteğine sahip olduğu görülmektedir. Bu cevaplardan anlaşılacağı üzere Antalya ilindeki hemşehrilerin koşu parkuru konusunda mutabakatı mevcuttur. Ayrıca hemşehrilerin %2'sinin (10) bisiklet parkuru isteği de Antalya BŞB'si yetkililerinin dikkate alabileceği bir durum olarak yorumlanabilir.

Tablo 23. Sizce Antalya BŞB Spor Tesislerini Hangi Amaçla Açmalıdır?

Tablo 23/a. Birinci Önem Sırası

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Belediyenin Reklamı	20	4,0	4,0
	Ülke/Dünya Çapında Sporcu Yetiştirmek	92	18,4	18,4
	Halkın Boş Zamanını Değerlendirmek	123	24,6	24,6
	Halk ve Belediye Arasındaki Dayanışmayı Arttırmak	50	10,0	10,0
	Halkı Spora Özendirmek, Spora Başlamaya Fırsat ve Cesaret Vermek	215	43,0	43,0
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 23/b. İkinci Önem Sırası

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Belediyenin Reklamı	4	0,8	0,8
	Ülke-Dünya Çapında Sporcu Yetiştirmek	49	9,8	9,8
	Halkın Boş Zamanını Değerlendirmek	182	36,4	36,4
	Halk ve Belediye Arasındaki Dayanışmayı Arttırmak	135	27,0	27,0
	Halkı Spora Özendirmek, Spora Başlamaya Fırsat ve Cesaret Vermek	117	23,4	23,4
	Cevap Yok	13	2,6	2,6
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 23'e bakıldığında hemşehrilerin "Sizce Antalya BŞB spor tesislerini hangi amaçla açmalıdır?" sorusuna verdikleri cevaplara göre birinci önem sırası, %43'ünün (215) halkı spora özendirmek, spora başlamaya fırsat ve cesaret vermek ve %24,6'sının (123) halkın boş zamanını değerlendirmek olduğu görülmektedir. İkinci öncelik olarak hemşehrilerin tercihi ise, %36,4'ünün (182) halkın boş zamanını değerlendirmek ve %27'sinin (135) halk ve belediye arasındaki

dayanışmayı arttırmak olduğu görülmektedir. Bu cevaplardan anlaşılacağı üzere Antalya ilindeki hemşehrilerin Antalya BŞB'nin spor tesisi yapmaktaki amacının halkın boş zamanını değerlendirmek olması hususunda mutabakatı mevcuttur.

Tablo 24. Şayet Spor Yapıyorsanız, Sportif Faaliyetlerinizi Daha Çok Hangi Tesislerde Sürdürüyorsunuz?

		Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli	Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü	9	1,8	1,8
	Spor Kulüplerinde	23	4,6	4,6
	Belediye Spor Tesisleri	74	14,8	14,8
	Üniversite-Okul Tesislerinde	36	7,2	7,2
	Özel Sektör Spor Tesislerinde	103	20,6	20,6
	Doğal Ortamda	255	51,0	51,0
	Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 24 incelendiğinde “Şayet spor yapıyorsanız; sportif faaliyetlerinizi daha çok hangi tesislerde sürdürüyorsunuz?” sorusuna katılımcıların %1,8’i (9) Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü’nde, %4,6’sı (23) spor kulüplerinde, %14,8’i (74) belediye spor tesislerinde, %7,2’si (36) üniversite-okul tesislerinde, %20,6’sı (103) özel sektör spor tesislerinde ve %51’inin (255) doğal ortamda cevabını verdiği görülmektedir.

Bu cevap dağılımı hemşehrilerin spor yapmak için doğal ortamı ve özel spor tesislerini tercih ettiklerini göstermektedir. Bu durum Antalya ili bünyesindeki spor tesislerinin yetersizliğini öngördüğü kadar, halkın refah seviyesinin ve Antalya ilinin doğal, iklimsel özelliklerinin de etkili olduğunu düşündürebilir.

Tablo 25. Genel Anlamda Antalya BŞB'nin Spor Politikası ve Hizmetlerinden Ne Düzeyde Memnunsunuz?

	Frekans (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Geçerli Çok Memnunum	105	21,0	21,0
Az Memnunum	217	43,4	43,4
Memnun Değilim	178	35,6	35,6
Toplam	500	100,0	100,0

Tablo 25 incelendiğinde “Genel anlamda Antalya BŞB’nin spor politikası ve hizmetlerinden ne düzeyde memnunsunuz?” sorusuna katılımcıların %21’i (105) çok memnun olduğunu, %43,4’ü (217) az memnun olduğunu, %35,6’sı (178) memnun olmadığını ifade ettiği görülmektedir. Bu cevap aralığı hemşehrilerin genel anlamı ile Antalya BŞB’nin takip ettiği spor politikasından ve sunduğu spor hizmetlerinden az memnun seviyede olduğuna işarettir.

Tablo 26. “Antalya BŞB’ye Ait Sportif Tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” ifadesine katılımcıların ikamet ettikleri belediyelere göre değerlendirilmesi. Çaprazlama

		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Toplam
İkamet	Kepez	Sayı	66	38	86
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	13,2%	7,6%	17,2%
	Muratpasa	Sayı	36	35	129
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	7,2%	7,0%	25,8%
	Konyaaltı	Sayı	11	14	35
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	2,2%	2,8%	7,0%
	Aksu	Sayı	9	2	19
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	1,8%	0,4%	3,8%
	Döşemealtı	Sayı	1	1	18
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	0,2%	0,2%	3,6%
Toplam		Sayı	123	90	287
		Toplam İçindeki Yüzde(%)	24,6%	18,0%	57,4%

T=31,86 P<0,001**

Tablo 26 incelendiğinde “Antalya BŞB’ye ait sportif tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar, ikamet ettikleri belediyelere göre değerlendirildiğinde, Kepez ilçesinde oturan katılımcıların %13,2’sinin (66) “katılıyorum”, %7,6’sının (38) “kararsızım” ve %17,2’sinin (86) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Özelleştirme konusunda, Muratpaşa ilçesinde ikamet eden katılımcıların %7,2’si (36) “katılıyorum”, %7’si (35) “kararsızım” ve %25,8’i (129) “katılmıyorum” cevabını vermektedir. Konyaaltı ilçesinde ikamet eden hemşehrilerin %2,2’si (11) “katılıyorum”, %72,8’i (14) “kararsızım” ve %7’si (35) “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Aksu ilçesinde ikamet edenlerin %1,8’inin (9) “katılıyorum”, %0,4’ünün (2) “kararsızım” ve %3,8’inin (19) “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Döşemealtı ilçesinde oturan hemşehrilerin verdikleri cevaba göre ise %0,2’sinin (1) “katılıyorum”, %0,2’sinin (1) “kararsızım” ve %3,6’sının (18) “katılmıyorum” cevabını verdiği tespit edilmiştir.

Yapılan istatistiki işleme göre yerel halkın bu ifadeye verdiği cevaplar arasında ileri düzeyde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($P<0,001$). Genel anlamıyla tabloya bakıldığında tüm ilçelerde yaşayan halkın sportif işletmelerinin özelleştirilmesine olumsuz baktıkları görülmektedir. Buradaki anlamlı farklılığın; Antalya ilindeki yaşam standartları bakımından elit seviyede kabul edilen Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa ilçelerinde yaşayan hemşehrilerin, Antalya BŞB bünyesine yeni katılan ve varoş bölgeler olarak kabul edilen belediyelere göre özelleştirmeye daha çok karşı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

4.6. ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu çalışmanın amacı, Antalya ilinde yaşayan yerel halkın Antalya BŞB’nin spor hizmetlerini nasıl değerlendirdiğinin ve bir birey olarak spor hizmetleri hakkında neler düşündüğünün değerlendirilmesidir.

Bu çalışmada yerel halkın %60’ının (300) erkek ve %40’ının (200) kadın olduğu görülmektedir. Gönüllülerin seçimi Survey Tarama Modeli’ne göre yapılmıştır. Bu tarama modeline göre yapılan seçimde bayan örneklem grubunun katılımcı sayısının erkek örneklem grubundaki katılımcı sayısına yakın olması,

çalışmada elde edilen verilerin objektifliği açısından önemli olduğunu düşündürmektedir.

Yerel halkın yaş dağılımları incelendiğinde %15'inin 20 yaş ve altı, %32'sinin 21-30 yaş, %23'ünün 31-40 yaş, %18,4'ünün 41-50 yaş ve %11,6'sının 51 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Bu duruma bakarak, çalışmaya katılan hemşehrilerin daha çok "genç ve orta yaş grubunu" oluşturduklarını söylemek mümkündür. Günümüzde genç ve orta yaş grubundaki insanların işten arta kalan serbest zamanlarında sportif faaliyetlere önem verdiği görülmektedir. Bu durum, genç ve orta yaş grubundaki gönüllülerin günlük yaşamın stresinden kurtulmada sporu bir araç olarak gördükleri yönünde yorumlanabilir.

Hemşehrilerin eğitim durumları incelendiğinde %25,6'sının ilköğretim, %31,2'sinin lise, %40'ının üniversite ve %3,2'sinin lisansüstü eğitim seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere katılımcıların %74,4'ü en az lise mezunudur. Bu durum, örneklem grubunun eğitim düzeyinin pek de düşük olmadığını ve anket ile amaçlanan sağlıklı değerlendirmeleri yapabilecek kapasiteye sahip olduklarını göstermektedir. Ayrıca Antalya ilindeki hemşehrilerin eğitim düzeyleri ile spora verdikleri önem arasında olumlu bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Çalışmada hemşehrilerin Antalya ilindeki ikamet yılları incelendiğinde %3,6'sının 1 yıldan az, %12,2'sinin 1-4 yıl, %14,6'sının 5-8 yıl, %12,6'sının 9-12 yıl ve %57'sinin 13 yıl ve üzeri olarak Antalya ilinde ikamet ettikleri görülmektedir. Bu bilgilerden hareketle örnekleme oluşturan yerel halkın toplam %84,2'sinin en az 5 yıldır Antalya ilinde yaşadıkları, Antalya ilini yeterince tanıdıkları ve bu ilde Antalya BŞB'nin spor hizmetlerine ilişkin bilgi ve değerlendirme yeteneğine sahip oldukları düşünülmektedir. Bu veriler ışığında çalışmaya katılan gönüllülerin, Antalya BŞB'nin sunduğu sportif faaliyetler ve hizmetlere ilişkin bilgi ve değerlendirme yeteneğine sahip oldukları düşünülmektedir.

Bu çalışmada, katılımcıların ikamet ettikleri ilçe belediyeleri incelendiğinde %38'inin Kepez, %40'ının Muratpaşa, %12'sinin Konyaaltı, %6'sının Aksu ve %4'ünün Döşemealtı belediyeleri olduğu görülmektedir. Bu çalışmada katılımcılar

Rastgele Örneklem Modeli'ne göre seçilmiştir. Katılımcıların %90'nın Antalya BŞB'nin ilk kademe merkez ilçeleri olan Kepez, Muratpaşa, Konyaaltı Belediyelerinde ikamet ediyor olmaları Antalya BŞB'nin spor hizmetlerine ilişkin bilgi ve değerlendirme açısından daha verimli olacağını düşündürmektedir.

“Günümüzde, kent insanı için sportif aktivite ihtiyacının karşılanması bir problem haline gelmiştir.” görüşüne hemşehrilerin %72'sinin “katılıyorum”, %14'ünün “kararsızım”, %14'ünün “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum Antalya ilinde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğunun günlük hayatları içerisinde spora önem verdiklerini göstermektedir. Dolayısıyla Antalya ilinde yaşayan halkın, sağlıklı yaşamın düzenli spor ile doğru orantılı olduğu konusunda bilinçli davrandığı şeklinde yorumlanabilir.

“Antalya BŞB halkın boş zamanlarını spor hizmetleri sunarak değerlendirme konusunda sorumluluk taşımaktadır.” görüşüne hemşehrilerin %48,4'ünün “katılıyorum”, %25,6'sının “kararsızım”, %26'sının “katılmıyorum” ifadesini kullandığı görülmektedir. Bu durum, spora önem veren yerel halkın, Antalya BŞB'nin kendilerine sunmakla yükümlü olduğu spor hizmetleri ile alakalı sorumluluklarını yerine getirdiğini göstermektedir. Bu sonuçlar memnuniyet anketinde elde edilen sonuçlar ile uyumlu görünmektedir.

“Antalya BŞB'nin hemşehrilere sportif hizmet sunması bu belediyenin saygınlığını artırır.” ifadesine katılımcıların %85'inin “katılıyorum”, %8,6'sının “kararsızım”, %6,4'ünün “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum Antalya ili halkının, Antalya BŞB'nin hemşehrilere sportif hizmet sunmasının bu belediyenin saygınlığını arttıracığı yönünde bilinçli olduğunu göstermektedir.

“Belediye-halk arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde “spor hizmetlerinin” önemli olduğunu düşünüyorum.” görüşüne hemşehrilerin %78,4'ünün “katılıyorum”, %11,6'sının “kararsızım”, %10'unun “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu durum hemşehri-Antalya BŞB arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde, belediyenin sportif hizmet sunmasının önemli bir parametre olarak düşünüldüğünü göstermektedir.

“Antalya BŞB spor hizmetlerini götürürken halkın ihtiyaç, beklenti ve taleplerini göz önünde bulunduruyor.” görüşüne hemşehrilerin %32,8’inin “katılıyorum”, %32’sinin “kararsızım”, %35,2’sinin “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Elde edilen veriler göz önünde bulundurulduğunda halkın bu soruya verdiği cevaplar tutarsızlık göstermektedir.

“Spor konusundaki ihtiyaç ve beklentilerimi Antalya BŞB yetkililerine iletebiliyorum.” görüşüne ise hemşehrilerin %19,8’ini “katılıyorum”, %21,4’ünün “kararsızım”, %58,8’inin “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Buradan anlaşılacağı üzere, bu tutarsızlığın halkın ihtiyaç ve beklentilerini Antalya BŞB yetkililerine iletemediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

“Antalya BŞB’nin yapmış olduğu sportif organizasyonlardan zamanında haberdar oluyorum.” görüşüne hemşehrilerin %22’si “katılıyorum”, %15,8’i “kararsızım”, %62’si “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Büyükşehir belediyelerinde halkı herhangi bir konu hakkında bilgilendirme yolu yazılı ve görsel basında reklamdır. Buradaki cevapların yüzdelik dağılımlarından anlaşılacağı üzere Antalya BŞB’nin, sportif faaliyetleri halka duyurma noktasında yeterli bulunmadığı görülmektedir.

“Antalya BŞB’nin semtlerde yaptırmış olduğu spor tesislerden yeterince faydalanabiliyorum.” görüşüne hemşehrilerin %31’inin “katılıyorum”, %19,2’sinin “kararsızım”, %49,6’sının “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir.

“Antalya ilindeki spor tesislerini yeterli buluyorum.” sorusuna katılımcıların %22,4’ü “katılıyorum”, %23,6’sı “kararsızım”, %54’ü “katılmıyorum” cevabını vermiştir.

“Spor tesislerini kullanmak istediğimde herhangi bir zorlukla karşılaşmıyorum.” görüşüne hemşehrilerin %35,8’inin “katılıyorum”, %23,6’sının “kararsızım”, %40,6’sının “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumları (Bkz., Tablo 3) dolayısıyla Antalya BŞB bünyesindeki sportif alanları, işlerinden arta kalan zamanlarında ve hafta sonlarında daha çok kitle veya rekreatif anlamda sportif aktivitelerine ilgi gösterdikleri

anlaşılmaktadır. Daha önce kitle sporu, “her yaştan insanların yaptığı spor” olarak tanımlanmıştı. Günlük işlerinden arta kalan zamanlarında ve hafta sonlarında rekreatif anlamda spor yapan hemşehrilerin çoğu sportif alanlarda oluşan yoğunluktan dolayı Antalya BŞB bünyesindeki sportif tesislerin yetersizliğini düşünmektedir. Bundan dolayı sportif tesislerin yeterli kullanım seviyesine ulaşamadıkları ve bu tesislere karşı halkın yoğun taleplerinden dolayı spor tesislerini kullanmakta birtakım zorluklar yaşandığı görülmektedir.

“Spor tesislerinin hijyen durumunu yeterli buluyorum.” görüşüne hemşehrilerin %24,8’inin “katılıyorum”, %35,2’sinin “kararsızım”, %40’ının “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Bu cevap aralığı hemşehrilerin bu parametre ile alakalı birbirine yakın düzeyde farklı düşüncelere sahip olduklarını göstermektedir. Bu durumun, Antalya ilindeki hemşehrilerin haftanın belirli günlerinde ve günün belirli saatlerinde sportif alanları kullanmalarından dolayı çalışanların sportif alanlarda yeterince hijyen sağlayamamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

“Antalya BŞB’nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini yeterli buluyorum.” görüşüne hemşehrilerin %28’inin “katılıyorum”, %31,8’inin “kararsızım”, %40,2’sinin “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Hemşehrilerin bu ifadeye vermiş oldukları cevapların yüzdelerdeki dağılımlarındaki yakınlık, Antalya BŞB’nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini yeterli bulup bulmadıkları açısından belirgin bir kanıya sahip olmadıklarını göstermektedir.

“Antalya BŞB’nin spor tesisleri engelli vatandaşlarımıza özgü hizmetler de vermektedir.” görüşüne hemşehrilerin %29,2’sinin “katılıyorum”, %32,8’inin “kararsızım”, %38’inin “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Spor, engelli bireylerin topluma kazandırılması için kullanılan en önemli faaliyetlerden birisidir. Spor sayesinde engelli bireyler kendi içlerine kapalı kimlik sergilemek yerine, toplum içerisinde kendilerini ifade eden, kendi sorumluklarını ve görevlerini yerine getiren bireyler olarak yer alırlar. Özellikle Avrupa Birliği uyum sürecinde engelliler için daha iyi yaşam standartları oluşturma açısından büyükşehir belediyelerine büyük işler düşmektedir. Ancak bu durumun ülkemizde yaygınlaşmaya başlaması yeni bir

süreçtir. Cevaplar arasındaki birbirine yakın yüzdeler Antalya BŞB'nin yeterlilik düzeyinin az olduğu göstermektedir.

“Spor tesislerindeki görevli kişilerin sportif eğitim alanında yeterli eğitim aldığına inanıyorum.” görüşüne hemşehrilerin %29'unun “katılıyorum”, %32,6'sının “kararsızım”, %38,4'ünün “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Büyükşehir belediyeleri hemşehrileri için kendilerine ait sportif alanlarda günün belirli saatlerinde rekreatif anlamda spor hizmetleri vermektedir. Bu sportif aktivitelerini yaptırılanlar, üniversite bünyesinde bulunan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileridir. Dolayısıyla, Akdeniz Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri Antalya ilindeki sportif aktiviteleri yürütmektedirler. Elbette ki eğitim sürecinde olan öğrencilerin bu aktivitelerdeki performansları Antalya BŞB'nin merkez ilçelerinde yaşayan hemşehrilerin sportif anlamda beklentilerini karşılayamıyor olabilir. Bu ifade ile ilgili elde edilen cevapların birbirlerine yakınlığının bu durumdan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum, bu sportif alanlarda görev alan kişilere verilecek hizmet içi eğitimler ile daha olumlu bir hale getirilebilir ve Antalya ilindeki hemşehrilerin memnuniyet düzeyleri artırılabilir.

“Antalya BŞB'ye ait sportif tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” görüşüne hemşehrilerin %24,6'sının “katılıyorum”, %18'inin “kararsızım”, %57,4'ünü “katılmıyorum” cevabını verdiği görülmektedir. Genel anlamı ile cevaplara bakıldığında Antalyalı hemşehrilerin özelleştirmeye karşı olduğu görülmektedir. Her ne kadar, özelleştirme ile Antalyalı hemşehrilerin sportif alanlarda temizlik, hijyen ve kullanıma açık olma süreleri gibi konularda beklentilerinin karşılanma düzeyinde bir artışın olacağı düşünülse de, hemşehrilerin spor alanlarını kullanmak için belirli bir ücret ödeme fikrine soğuk baktıkları yönünde yorumlanabilir.

“Antalya BŞB'nin semtinize hangi spor tesisini getirmesini öncelikli olarak istersiniz?” sorusuna hemşehrilerin verdikleri cevaplara göre, birinci öncelikli spor tesisi konusunda, %30,6'lık dilimin çocuk oyun alanı ve %21,2'lik dilimin koşu parkuru istediği görülmektedir. İkinci öncelikli spor tesisi konusunda hemşehrilerin %21,8'inin koşu parkuru ve %19,6'sının yürüyüş parkuru isteğine sahip olduğu

görülmektedir. Bu cevaplardan anlaşılacağı üzere Antalya ilindeki hemşehrilerin koşu parkuru konusunda mutabakatı mevcuttur. Ayrıca hemşehrilerin %2'sinin bisiklet parkuru isteği de Antalya BŞB yetkililerinin dikkate alabileceği bir durum olarak yorumlanabilir.

“Sizce Antalya BŞB spor tesislerini hangi amaçla açmalıdır?” sorusuna hemşehrilerin cevaplara göre birinci önem sırası , %43'ünün halkı spora özendirmek, spora başlamaya fırsat ve cesaret vermek ve %24,6'sının halkın boş zamanını değerlendirmek olduğu görülmektedir. İkinci öncelik olarak hemşehrilerin %36,4'ünün halkın boş zamanını değerlendirmek ve %27'sinin halk ve belediye arasındaki dayanışmayı arttırmak olduğunu düşündüğü görülmektedir. Bu cevaplardan anlaşılacağı üzere Antalya ilindeki hemşehrilerin Antalya BŞB'nin spor tesisi yapmaktaki amacının halkın boş zamanını değerlendirmek olması hususunda mutabakatı mevcuttur.

“Şayet spor yapıyorsanız; sportif faaliyetlerinizi daha çok hangi tesislerde sürdürüyorsunuz?” sorusuna hemşehrilerin %1,8'i Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü'nde, %4,6'sı spor kulüplerinde, %14,8'i belediye spor tesislerinde, %7,2'si üniversite-okul tesislerinde, %20,6'sı özel sektör spor tesislerinde ve %51'inin doğal ortamda cevabını verdiği görülmektedir. Bu cevap dağılımı hemşehrilerin spor yapmak için doğal ortamı ve özel spor tesislerini tercih ettiklerini göstermektedir. Bu durum Antalya ili bünyesindeki spor tesislerinin yetersizliğini öngördüğü kadar, halkın refah seviyesinin ve Antalya ilinin doğal, iklimsel özelliklerinin de etkili olduğunu düşündürebilir.

“Genel anlamda Antalya BŞB'nin spor politikası ve hizmetlerinden ne düzeyde memnunsunuz?” sorusuna katılımcıların %21'i (105) çok memnun olduğunu, %43,4'ü (217) az memnun olduğunu, %35,6'sı (178) memnun olmadığını ifade ettiği görülmektedir. Bu cevap aralığı hemşehrilerin genel anlamı ile Antalya BŞB'nin takip ettiği spor politikasından ve sunduğu spor hizmetlerinde az memnun seviyede olduğuna işarettir.

“Antalya BŞB'ye ait sportif tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.” ifadesine katılımcıların verdiği cevaplar, ikamet ettikleri belediyelere göre değerlendirildiğinde, Kepez ilçesinde oturan katılımcıların

%13,2'sinin "katılıyorum", %7,6'sının "kararsızım" ve %17,2'sinin "katılmıyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Özelleştirme konusunda, Muratpaşa ilçesinde ikamet eden katılımcıların %7,2'si "katılıyorum", %7'si "kararsızım" ve %25,8'i "katılmıyorum" cevabını vermektedir. Konyaaltı ilçesinde ikamet eden hemşehrilerin %2,2'si "katılıyorum", %72,8'i "kararsızım" ve %7'si "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Aksu ilçesinde ikamet edenlerin %1,8'inin "katılıyorum", %0,4'ünün "kararsızım" ve %3,8'inin "katılmıyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Döşemealtı ilçesinde oturan hemşehrilerin verdikleri cevaba göre ise %0,2'sinin "katılıyorum", %0,2'sinin "kararsızım" ve %3,6'sının "katılmıyorum" cevabını verdiği tespit edilmiştir.

Yapılan istatistiki işleme göre yerel halkın bu ifadeye verdiği cevaplar arasında ileri düzeyde anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($P<0,001$). Genel anlamıyla tabloya bakıldığında tüm ilçelerde yaşayan halkın sportif işletmelerinin özelleştirilmesine olumsuz baktıkları görülmektedir. Buradaki anlamlı farklılığın; Antalya ilindeki yaşam standartları bakımından elit seviyede kabul edilen Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa ilçelerinde yaşayan hemşehrilerin, Antalya BŞB bünyesine yeni katılan ve varoş bölgeler olarak kabul edilen belediyelere göre özelleştirmeye daha çok karşı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içinde değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş anayasal kuruluşlardır. Buradan hareketle, yerel halkın gereksinim ve beklentilerine daha uygun ve daha etkili bir düzeyde yanıt verebilme özellikleri ile çağdaş ve demokratik bir yönetim yapısının vazgeçilmez unsurları arasında belediyelerin önemi ortaya çıkmaktadır.

Günümüzde insanlar trafik, yoğun iş temposu, çarpık kentleşme, hareketsiz yaşam, kötü alışkanlıklar, stres, huzursuzluk ve işsizlik gibi sorunların etkisi altında kalmaktadır. Bu sorunların giderilmesi için, sosyal belediyecilik anlayışından hareketle belediyelerin sunduğu spor hizmetlerinin yeterlilik düzeyinin yüksek olması gerekmektedir. Büyükşehir belediyeleri bünyesinde bulunan spor tesislerinin verimli işletilmesi; temelde mevcut olan tesisin durumu, niteliği, fiziki kapasitesi, yönetiminin çağdaş standartlara uygunluğu ve halkın taleplerini karşılayabilme durumu ile mümkün olduğu bilinen bir gerçektir.

Literatür incelendiğinde, büyükşehir belediyelerinin yerel halka sunduğu spor hizmetleriyle ilgili sınırlı sayıda çalışmanın olduğu görülmektedir. Ancak Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin spor alanındaki hizmetleri ile ilgili çalışmaya pek rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular ile diğer büyükşehir belediyelerinde elde edilen bulgular birbirlerine paralellik arz etmektedir.

Bu doğrultuda Antalya BŞB'nin spor hizmetleri değerlendirildiğinde, amatör spor kulüplerine yönelik faaliyetler kapsamında; amatör spor kulüplerine spor tesislerinin tahsis edilmesi, maddi yardım yapılması, spor araç ve gereçlerinin sağlanması, amatör sporlara halkın teşvik edilmesi gibi hususlarda yeterlilik düzeyinin artırılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Gençlere ve çocuklara yönelik yapılan faaliyetler incelendiğinde, hemen hemen bütün branşlarda faaliyetlerin düzenlendiği, yaz tatillerinin değerlendirilmesi amacıyla yaz spor okullarının yapıldığı ve genel anlamda gençleri kötü

alışkanlıklardan korumak amacıyla gençlere ve çocuklara yönelik spor hizmetlerine önem verildiği görülmektedir.

Engellilere yönelik yapılan faaliyetler değerlendirildiğinde, spor hizmetlerinin sınırlı sayıda branşlarda kaldığı görülmektedir. Antalya BŞB'nin engellilere yönelik spor faaliyetlerinde daha geniş kapsamda hizmet vermesi ve bu yolla daha çok sayıda engelli vatandaşa ulaşarak onları topluma kazandırması gerekmektedir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, hemşehrilere yönelik faaliyetler düzenlerken, Antalya ilinin coğrafi avantajlarını da göz önünde bulundurarak doğa yürüyüşleri, koşu ve yürüyüş parkurları, sabah sporları gibi hizmetlere önem vererek hemşehrilerin geniş katılımını sağlamıştır. Ancak Antalya'nın bir sahil kenti olması ve birçok akarsuya sahip olması, Antalya ilinde çok sayıda su sporunun yapılmasını olanaklı kılmaktadır. Antalya BŞB'den bu hususu da göz önünde bulundurarak su sporlarının gelişimine katkı sağlaması, bu branşta amatör spor kulüplerinin kurulması ve geliştirilmesine destek vermesi ve halkın su sporlarına ilgisini arttırması beklenebilir.

Sonuç olarak; Antalya BŞB'nin spor hizmetlerinin sergilediği genel manzaradan ve spor hizmetlerinin gerekliliği ile hizmet kalitesinin yüksek olması zorunluluğundan hareketle şu öneriler yapılabilir:

Antalya Büyükşehir Belediyesi, hemşehrilerin sportif aktivite ihtiyacının karşılanmasında sorumluluk taşımalı, halkın beklentilerini çözmeye yönelik görevleri bir an önce hayata geçirmelidir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, spor tesislerinde çalışan elemanların daha kaliteli hizmet sunmaları için hizmet içi eğitimler düzenlemeli, gerekli görüldüğü takdirde Beden Eğitimi Spor Meslek Yüksek Okulları mezunları istihdam edilmelidir. Ayrıca Antalya Büyükşehir Belediyesi, sunulan hizmetin daha kaliteli olması açısından spor tesislerinin temizlik düzeyini arttırmalı ve herkesin faydalanabilmesi için açık olduğu zaman dilimini yeterli hale getirmelidir.

Antalya BŞB, spor hizmetlerini; Aksu Spor Merkezi, Atatürk Spor Salonu, Konyaaltı Beach Park, Karaoğlan Parkı Koşu Parkuru, Lara Düden Parkı Spor Merkezi, Atatürk Kültür Parkı, Kepez Spor Merkezi ve Varsak Spor Merkezi'nde

düzenlemektedir. Spor tesislerinin ilçelere göre dağılımı incelendiğinde Aksu ilçesinde bir, Muratpaşa ilçesinde dört, Kepez ilçesinde iki ve Konyaaltı ilçesinde bir adet spor tesisi olduğu görülmektedir. Döşemealtı ilçesinde ise büyükşehir belediyesine ait bir spor kompleksi bulunmamaktadır. Bu veriler ışığında ve Antalya ilçe belediyelerinin nüfus dağılımı incelendiğinde (Bkz., Tablo 1), spor tesislerinin sayılarının artırılması ve ilçelere göre dengeli bir dağılımın sağlanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi, engelli vatandaşlarımıza özgü spor alanları oluşturmalı, engellilere yönelik yapılan faaliyetlerin kapsamını genişletmeli, bu faaliyetlere katılımı arttırmalı ve engelli vatandaşlarımızın topluma kazandırılmasını sağlamalıdır.

Antalya BŞB spor hizmetlerini düzenlerken; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, üniversitelerle, dernek ve çeşitli sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hareket etmelidir.

Antalya BŞB, bünyesinde yürüttüğü kentsel dönüşüm projelerinde spor tesislerine daha fazla yer vermelidir.

Antalya BŞB, Türk sporunun gelişimi için, farklı branşlardaki amatör spor kulüplerine destek ve teşvikini arttırmalıdır. Belediyeler halkı rekreatif anlamda spor yapmaya teşvik etmenin yanında elit düzeyde sporcuların bir takım ihtiyaçlarını karşılamak ve başarılı olanları ödüllendirmek ile de yükümlüdür. Bu şekilde halkın gözünde belediyelerin saygınlığının artacağını ve belediye-halk arasındaki ilişkilerin gelişeceği düşünülmektedir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi yeni sportif alanlar oluştururken, hemşehrilerin görüş ve taleplerine ulaşmaları için kamuoyu yoklamaları yapmalıdır. Sportif hizmetler ve etkinlikler konusunda, sürekli olarak toplumun bütün kesimi bilgilendirilmeli, bu konuda kitle iletişim araçları kullanılmalıdır. Bu kapsamda Antalya BŞB'nin halka sunmayı planladığı sportif hizmetler ile alakalı oluşturabileceği bir halkla ilişkiler biriminin ve sunulacak sportif hizmetlerle alakalı halkın görüşlerini önemseyen çalışmaların, sunulacak olan hizmetin kalite ve verimlilik durumunu arttıracığı düşünülmektedir.

Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetleri incelendiğinde, uluslararası spor faaliyetlerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Bunun için Antalya BŞB yapmış olduğu uluslararası spor faaliyetlerinin kapsam ve niteliğini arttırmalıdır.

Genel anlamda, Antalya Büyükşehir Belediyesi izlediği spor politikası doğrultusunda hemşehrilerine sunduğu hizmetlerde, hemşehrilerinin memnuniyet düzeyini arttırmalıdır.

KAYNAKÇA

Adana Büyükşehir Belediyesi 2009 Yılı Faaliyet Raporu, 18.01.2013, <http://www.adana-bld.gov.tr>.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2008). *Spor Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri, Faaliyet Raporu*.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2009). *Spor Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri, Faaliyet Raporu*.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2010). *Spor Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri, Faaliyet Raporu*.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2011). *Spor Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri, Faaliyet Raporu*.

Antalya Büyükşehir Belediyesi (2012). *Spor Şube Müdürlüğü, Spor Hizmetleri, Faaliyet Raporu*.

Antalya Coğrafi Konumu, 27.12.2012, [http://www. antalya.gov.tr/icerik/13/168/antalya.html](http://www.antalya.gov.tr/icerik/13/168/antalya.html).

Antalya Haritası, 17.02.2013, <http://www.antalyakulturturizm.gov.tr>.

Antalya İlinin Konut Durumu, 28.12.2012, <http://www.antalya.bel.tr/content.asp?LISTMN=162&MAINMENUID=7&MENUID=162&KID=3433>.

Antalya İlinin Nüfusu, 19.02.2013, http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&ENVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RD&p_il1=7&p_kod=1&p_yil=2012&p_dil=1&desformat=html.

Antalya Tarihçesi, 27.12.2012, <http://www.antalya.gov.tr/icerik/13/168/antalya.html>.

Apaydın, N. (2009). *5302 Kanun Çerçevesinde İl Özel İdareleri İstanbul İl Özel İdaresi Örneği*. (Yayınlanmamış YL Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Atasoy, B. ve Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve Spor, *Eğitim Fakültesi Dergisi* XVIII (1). ss 11-22.

Atılğan, A.K. (2010). *Dünden Bugüne Antalya*, Antalya: T.C. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Bursa Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, http://www.bursa.bel.tr/dosyalar/2011_faaliyet_raporu.pdf.

Cankalp, M. (2005). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel Basımevi.

Çakallı, M.E. (2012). *Kentsel Yenilemede Bir Araç Olarak Kentsel Dönüşüm Projeleri ve İlgili İdari Yargı Kararları*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çatalbaş, F. (2012). *Kentsel Dönüşüm Projelerinin Mekansal ve Sosyo-Ekonomik Etkileri: Diyarbakır İli Suriçi Bölgesi Örneği*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Çiftçi, H. (2006). *Büyükşehir Belediyelerinin İdari ve Mali Yapıları “Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği”*. (Yayınlanmamış YL Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Çitci, O. (1989). *Yerel Yönetimlerde Temsil*, Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Çoban, B. (2002). *Spor Hizmetlerine İlişkin Halkın Belediyelerden Beklentileri, Elazığ Belediyesi Örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Çoban, B. (1996). *Fırat Havzasındaki Mahalli İdarelerin Spora Yaklaşımlarının Analizi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Çumralıgil, B. ve Görücü, A. (2007). *Örgütlenme ve Yönetim Biçimiyle Spor*, Konya: Üniversitesi Basımevi.

Devecioğlu, S. (2010). *Cumhuriyetten Günümüze Türk Sporunda Ekonomi Politikaları ve Uygulamaları*, İkinci İktisat Tarihi Kongresi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Devlet Planlama Teşkilatı (1968). *Ekonomik Gelişmede İnsan Unsuru: Spor*, Ankara: II. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1973). *Gençlik ve Spor Ankara*: III. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1979). *Yaşam Düzeyinde Gelişmeler: Gençlik ve Spor*, IV. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1985). *Beden Eğitimi ve Spor: V. VYKP*, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1990). *Beşeri Kaynaklar: Beden Eğitimi ve Spor*, IV. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1994). *Mahalli idareler ve Büyükşehir Yönetimi*, Ankara: VII. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (1996). *Mahalli İareleri Güçlendirilmesi Reformu: Spor*, VII. VYKP, Komisyon Raporu.

Devlet Planlama Teşkilatı (2000). *İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi: Gençlik, Beden Eğitimi ve Spor*, VIII. VYKP.

Devlet Planlama Teşkilatı (2007). *Dokuzuncu Kalkınma Planı Stratejisi: Uluslararası Gelişmeler ve Temel Eğilimler*, IX. VYKP, Komisyon Raporu.

Doğar, Y. (1997). *Türkiye’de Spor Yönetimi*, Adana: Öz Akdeniz Ofset.

Dönmez, M. (1996). *Mahalli İdarelerin Teşkilat Yapısı, Organları ve Görevleri*, Ankara: Mahalli İdareler Derneği Yayınları.

Eren, V. (1996). *Yerel Yönetimler’de Demokrasi ve Yönetimine Katılma*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Eren, E. (1996). *Yönetim ve Organizasyon*, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Ergin, O.N. (1995). *Mecelle-i Umûr- Belediyye*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları. C.1. İstanbul: Yıldızlar Matbaacılık.

Ertaş, M. (2006). *Niğde İlinde Yaşam Boyu Sporunun Gelişmesinde Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Özel Kuruluşlara Ait Spor Tesislerinin Verimliliği ve Niteliği*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Niğde Üniversitesi, Niğde.

Eryılmaz, B. (1999). *Kamu Yönetimi*, İstanbul: Erkam Matbaacılık.

Erzurum Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, http://www.erkam.bel.tr/documents/faaliyetler/ebb_2011_faaliyet_raporu.pdf.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, http://www.eskisehir-bld.gov.tr/dosyalar/faaliyet_raporlari/2011.pdf.

Fişek, K. (1998). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapısıyla İlişkileri Açısından Dünya'da ve Türkiye'de Spor Yönetimi*, Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Genç, N. (2007). *Meslek Yüksek Okulları İçin Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Giritli, İ., Bilgen, P., Akgüner, T. ve Berk K. (2011). *İdare Hukuku*, İstanbul: DER Yayınları.

Gök, Y. ve Sunay, H.(2010). Türkiye ve Fransa'da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Sportmetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı 8, ss 8-16.

Göküş, M. ve Alptürker, H. (2011). *Belediyelerin Sunduğu Hizmetlerde Vatandaş Memnuniyeti, Silifke Belediyesi Örneği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı, 25, ss 121-133.

Görücü, A. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Aktif Spor Yapma Durumlarının Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 16, ss 343-345.

Göymen, K. (1997). *Türkiye'de Kent Yönetimi*, İstanbul: Boyut Matbaacılık.

Gözübüyük, A.Ş. ve Tan, T. (1998). *İdare Hukuku Esasları*, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

Gözübüyük, A.Ş. (1997). *Yönetim Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi.

İnal, A.N. (1998). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş*, Konya: Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları.

İnanç, H ve Ünal, F. (2006). İngiltere'de Yerel Yönetimler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 16, ss 133-135.

İnci, H. (2011). *Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Spora Katkıları ve Spor Politikalarının Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/BilgiHizmetleri/Yayinlar/FaaliyetRaporlari/Documents/2011/iBB_FAALiYETRAPORU2011_PDF/ibb_faaliyetraporu2011.pdf.

İşcan, F. (1988). *Türklerde Spor Kültürü*, Ankara: T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları.

İzmir Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, <http://www.izmir.bel.tr/UploadedPics/FaaliyetRaporlari/2011/2011FaaliyetRaporu.pdf>.

Karahanogulları, O. (2002). *Kamu Hizmeti*, Kavram ve Hukuksal Rejim, Ankara: Turhan Kitabevi.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, <http://www.kayseri.bel.tr/web2/uploads/dokumanlar/2011faaliyet.pdf>.

Keleş, R. (1991). *Demokratik Gelişimimizde Yerel Yönetimler*, Ankara: Bahri Savcıya Armağan, Mülkiyeliler Birliği Vakfı.

Keleş, R. (2000). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi, 4. Basım.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, http://www.kocaeli.bel.tr/images/Dokumanlar/2011_Faaliyet_Raporu.pdf.

Kurtoğlu, T. (2006). *Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri "Mersin Örneği"*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Levend, A.S. (1971). *Türk Ansiklopedisi*, C. 3, Basım 2, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Onar, S.S. (1966). *İdare Hukuku'nun Umumi Esasları*, İstanbul: Hak Kitabevi.

Ortaylı, İ. (1977). *Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme*, A.Ü. Huk. Fak. N: Esen'e Armağan, İstanbul: Hil Yayın.

Ortaylı, İ. (2000). *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahalli İdareleri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ortaylı, İ. ve Tekeli, İ. (1977). *Türkiye’de Belediyeciliğin Evrimi*, Ankara: Türk İdareciler Derneği Yayınları.

Öner, Ş. (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye’de Belediye Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öngel, H.B. (2001). *Türk Kültür Tarihinde Spor*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özdemir, A. (1999). Belediyelerin Spor Kulüplerine Yaptıkları Yardımlar. *İller ve Belediyeler Dergisi*, Sayı 641, ss 89-92

Öztürk, A. (1997). *21. Yüzyıl Türkiye’si İçin Yerel Yönetim Modeli*, İstanbul: Ümraniye Belediyesi Kültür Yayınları.

Ramazanoğlu, F. (2003). *Sporda Sosyal Alanlar: Seçme Konular-1* Ankara: Bıçaklar Kitapevi.

Koç, H. ve Topaloğlu, M. (2010). *Yönetim Bilimi*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Saltuk, S. (1995). *Antik Stadyumlar*, İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Samsun Büyükşehir Belediyesi 2011 Faaliyet Raporu, 18.01.2013, <http://www.samsun.bel.tr/ContentDownload/SBBFR%202011-Sayfa63-78.pdf>.

Sivrikaya, Ö. (2009). *Düzce Belediyesinin Spor Hizmetleri İçin Örnek Bir Yönetim Modeli*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Sosyal, A. ve Alıcı, S. (2006). Yerel Yönetimlerde Kaliteli Hizmet Anlayışının Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Değerlendirme, *Türk İdare Dergisi*, Yıl:78, Sayı 450, ss 22-25.

Şemseddin Sami. (1998). *Kamus-ı Turki*, İstanbul: Alfa Yayınları.

Şentürk F. (2003). *Tarihsel Gelişim İçinde Olimpiyat Tesislerinin İncelenmesi ve Türkiye Örneği ile Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tortop, N. (1994). *Mahalli İdareler*, Ankara: Yargı Yayınları.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2001). *Mahalli İdareler*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Ulusoy, A. (2004). *Kamu Hizmeti İncelemeleri*, İstanbul: Ülke Kitapları.

Üçışık, H.F. (1988). Türk Spor Yönetimindeki Gelişmeler ve Değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı 1, ss 145-146.

Yalçındağ, S. (1989). Federal Almanya'da Yerel Yönetimler. *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, ss 60-62.

Yeter, E. ve Koçdemir, K.(1997). F. Almanya'da Yerel Yönetimlerin Bütçe Yapısı (I), *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı 2, ss 46-63.

Yüksel, Ö. (2007). *Kentsel Dönüşümün Fiziksel ve Sosyal Mekana Etkisi: Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

EKLER

EK-1. YASAL DÜZENLEMELER

T.C. 1961 Anayasası, Resmi Gazete; 20.07.1961

T.C. 1982 Anayasası, Resmi Gazete; 09.11.1982

442 Sayılı “Köy Kanunu”, Resmi Gazete; 07.04.1924

3530 Sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu”, Resmi Gazete; 16.07.1938

4235 Sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu’na Ek Kanun”, Resmi Gazete;
03.06.1942

7474 Sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu’na Ek Kanun”, Resmi Gazete;
13.05.1960

179 Sayılı “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevler Hakkında Kanun
Hakkında Kararname”, Resmi Gazete; 14.12.1983

195 Sayılı “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun
Hükmünde Kararname”, Resmi Gazete; 23.03.1984

3030 Sayılı “Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkındaki Kanun
Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun”, Resmi Gazete;
09.07.1984

3289 Sayılı “Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında
Kanun, Resmi Gazete; 28.05. 1986

3703 Sayılı “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile
Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında
Kanun’da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, Resmi Gazete; 14.03.1991

504 Sayılı “Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun
Hükmünde Kararname”, Resmi Gazete; 09.09.1993

593 Sayılı “Sakarya İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında
Kanun Hükmünde Kararname”, Resmi Gazete; 06.03.2000

5216 Sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu”, Resmi Gazete; 23.07.2004

5253 Sayılı “Dernekler Kanunu”, Resmi Gazete; 23.11.2004

5302 Sayılı “İl Özel İdaresi Kanunu”, Resmi Gazete; 04.03.2005

5393 Sayılı “Belediye Kanunu”, Resmi Gazete; 13.07.2005

638 Sayılı “Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”, Resmi Gazete; 08. 06. 2011

6360 Sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, Resmi Gazete; 06.12.2012

6447 Sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, Resmi Gazete; 22.03.2013

EK-2. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNİN SPOR HİZMETLERİ:

ANTALYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

YEREL HALK ANKETİ

Değerli Katılımcı;

“Büyükşehir Belediyelerinin Spor Hizmetleri: Antalya Büyükşehir Belediyesi Örneği” konulu yüksek lisans çalışması kapsamında hazırlanan bu anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar, Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin sunduğu spor hizmetlerinin etkinlik ve verimliliğinin artırılmasında yol gösterici olacaktır.

Muhammet Mustafa PEPE

A. Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz Erkek Kadın
2. Yaşınız 20 yaş ve altı 21-30 yaş 31-40 yaş
 41-50 yaş 51 yaş ve üzeri
3. Eğitim durumunuz İlköğretim Lise Üniversite
 Lisansüstü
4. Kaç yıldır Antalya kentinde yaşıyorsunuz?
 1 yıldan az 1-4 yıl 5-8 yıl
 9-12 yıl 13 yıl ve üzeri
5. İkamet ettiğiniz ilçe belediyesi hangisidir?
 Kepez Muratpaşa Konyaaltı
 Aksu Döşemealtı

B. Memnuniyet Envanteri

İFADELER	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
6- Günümüzde, kent insanı için sportif aktivite ihtiyacının karşılanması bir problem haline gelmiştir.			
7- Antalya BŞB halkın boş zamanlarını spor hizmetleri sunarak değerlendirme konusunda sorumluluk taşımaktadır.			
8- Antalya BŞB’nin hemşehrilere sportif hizmet sunması bu belediyenin saygınlığını artırır.			
9- Belediye-halk arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde “spor hizmetlerinin” önemli olduğunu düşünüyorum.			
10- Antalya BŞB spor hizmetlerini götürürken halkın ihtiyaç, beklenti ve taleplerini göz önünde bulunduruyor.			

11- Spor konusundaki ihtiyaç ve beklentilerimi Antalya BB yetkililerine iletebiliyorum.			
12- Antalya BŞB'nin yapmış olduğu sportif organizasyonlardan zamanında haberdar oluyorum.			
13- Antalya BŞB'nin semtlerde yaptırmış olduğu spor tesislerden yeterince faydalanabiliyorum.			
14- Antalya ilindeki spor tesislerini yeterli buluyorum.			
15- Spor tesislerini kullanmak istediğimde herhangi bir zorlukla karşılaşmıyorum.			
16- Spor tesislerinin hijyen durumunu yeterli buluyorum.			
17- Antalya BŞB'nin spor tesislerinin açık olduğu zaman dilimini yeterli buluyorum.			
18- Antalya BŞB'nin spor tesisleri engelli vatandaşlarımıza özgü hizmetler de vermektedir.			
19- Spor tesislerindeki görevli kişilerin sportif eğitim alanında yeterli eğitim aldığına inanıyorum.			
20- Antalya BŞB' ye ait sportif tesislerin veya rekreasyon alanlarının işletmesi özelleştirilmelidir.			

21. Antalya BŞB'nin semtinize hangi spor tesisini getirmesini öncelikli olarak istersiniz? (Lütfen önem sırasına göre 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız)

- () Çocuk oyun alanları () Koşu parkuru () Tenis Kortu
 () Yüzme havuzu () Yürüyüş parkuru () Açık futbol sahası
 () Kapalı spor salonu () Golf alanı () Diğer (.....)

22. Sizce Antalya BŞB spor tesislerini hangi amaçla açmalıdır? (Lütfen önem sırasına göre 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız)

- () Belediyenin reklamını yapmak
 () Ülke/dünya çapında sporcuların yetiştirilmesi
 () Halkın boş zamanını değerlendirmek
 () Halk ve belediye arasındaki dayanışmayı arttırmak
 () Halkı spora özendirmek, spora başlamayı fırsat ve cesaret vermek

23. Şayet spor yapıyorsanız; sportif faaliyetlerinizi daha çok hangi tesislerde sürdürüyorsunuz?

- () Gençlik ve Spor Hizmetleri İl Müdürlüğü () Üniversite-Okul Tesislerinde
 () Spor Kulüplerinde () Özel Sektör Spor Tesislerinde
 () Belediye Spor Tesislerinde () Doğal Ortamda
 () Diğer (.....)

24. Genel anlamda Antalya BŞB'nin spor politikası ve hizmetlerinden ne düzeyde memnunsunuz?

- () Çok memnunum () Az memnunum () Memnun değilim

Anketimize katkıda bulunduğunuz için çok teşekkür ederiz.